

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

(इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवी)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक
सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

इयत्ता : तिसरी, पाचवी व आठवी

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) : २०२२-२३

इयत्ता : तिसरी, पाचवी व आठवी

- प्रवर्तक
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, महाराष्ट्र राज्य.
- प्रेरणा व मार्गदर्शन
मा. रनजीत सिंह देओल (भा.प्र.से.)
प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, महाराष्ट्र राज्य.
मा. सूरज मांडरे (भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
मा. प्रदीपकुमार डांगे (भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई
- निर्मिती व प्रकाशन
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- संपादक व प्रकाशक
मा. अमोल येडगे (भा.प्र.से.)
संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- कार्यकारी संपादक
रमाकांत काठमोरे
सहसंचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
डॉ. कमलादेवी आवटे
उपसंचालक, भाषा व समन्वय विभाग, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
महादेव वांडरे
उपविभाग प्रमुख, मूल्यमापन विभाग, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
स्वाती पेटकर
अधिव्याख्याता, मूल्यमापन विभाग, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
स्वाती पुजारी
विस्तार अधिकारी/विषय सहायक, मूल्यमापन विभाग,
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- प्रथम आवृत्ती - सप्टेंबर, २०२३
- प्रती - १०००
- मुद्रक - रुना ग्राफिक्स, स. नं. ६४, वडगाव बुद्रुक, सिंहगड रोड, पुणे-४१.
- STARS प्रकल्पांतर्गत विनामूल्य वितरणासाठी.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ (दोन)

शुभेच्छा संदेश

रनजीत सिंह देओल (भा.प्र.से.)

प्रधान सचिव,
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र शासन

दिनांक २४ मार्च, २०२३ रोजी इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवीसाठी एकाच दिवशी राज्यात घेण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) अहवाल प्रसिद्ध करताना आम्हांला खूप आनंद होत आहे. इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवी मराठी (प्रथम भाषा) व गणित विषयांचे अध्ययन निष्पत्ती आधारित सर्वेक्षण करण्यात आलेले आहे. सदर सर्वेक्षणाचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक पातळी तपासणे हा होता. हे सर्वेक्षण नमुना सर्वेक्षण असून महाराष्ट्रातील इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवीच्या वर्गातील विद्यार्थ्यांचा यामध्ये समावेश करण्यात आलेला होता. सर्वेक्षणातून आलेल्या माहितीचे या अहवालामध्ये जिल्हानिहाय, अध्ययन निष्पत्तीनिहाय, क्षेत्रनिहाय, लिंगनिहाय, सामाजिक संवर्गनिहाय, शाळा व्यवस्थापन इत्यादीनुसार विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीचे विश्लेषण करण्यात आलेले आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) अहवालामधील विश्लेषणावर आधारित निरीक्षणे व निष्कर्ष यावरून राज्याची व जिल्ह्याची सरासरी शैक्षणिक संपादनूक स्थिती लक्षात घेण्यास मदत होणार आहे. मला खात्री आहे हा अहवाल राज्याच्या शिक्षण विभागाला धोरणात्मक नियोजन करण्यासाठी खूप उपयुक्त होईल. या अहवालाच्या आधारे शैक्षणिक संशोधन करण्यासाठी संशोधकांना विद्यार्थी अध्ययन संपादनूक पातळी समजून घेऊन ती कमी अथवा जास्त असण्याची कारणे शोधता येतील व उपाययोजना करता येतील.

या अहवालाच्या आधारे सर्वांनी विद्यार्थ्यांची अध्ययन निष्पत्तीमधील संपादनूकीची स्थिती लक्षात घेऊन गरजेनुसार गुणवत्तावाढीसाठी आवश्यक विविध कार्यक्रमांचे नियोजन करून त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी सर्वांना शुभेच्छा !

रनजीत सिंह देओल (भा.प्र.से.)

प्रधान सचिव,
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग,
महाराष्ट्र शासन.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ (तीन)

शुभेच्छा संदेश

राज्यातील प्रत्येक विद्यार्थ्यांने अपेक्षित अध्ययन निष्पत्ती प्राप्त कराव्यात यासाठी गुणवत्ता वाढीसाठी विविध उपक्रम राज्यस्तरावरून राबविले जात आहेत. शिक्षणाच्या सार्वत्रिकीकरणापासून ते बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम (RTE) २००९ पर्यंत विद्यार्थी शिक्षणाच्या प्रवाहात यावे यासाठी प्रयत्न केले गेले. विद्यार्थी केवळ शिक्षणाच्या प्रवाहात येऊन उपयोग नाही, तर त्यांनी अपेक्षित अध्ययन संपादनूक पातळी गाठणेही तितकेच महत्त्वाचे आहे, हे लक्षात घेऊन अध्ययन निष्पत्ती आधारित विविध कृती कार्यक्रम राष्ट्रीय व राज्य स्तरावरून राबविण्यात येत आहेत.

देशाचे व प्रत्येक राज्याचे शैक्षणिक स्वास्थ्य अधोरेखित करण्यासाठी राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, नवी दिल्ली यांचेमार्फत आयोजन करण्यात येणाऱ्या राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष विशेष महत्त्वपूर्ण ठरत आहेत. PGI च्या अहवालानुसार विद्यार्थी संपादनूकीमध्ये वाढ करणे आवश्यक आहे. यासाठी राज्य स्तरावरून विशेष प्रयत्न करण्यात येत आहेत. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण - २०२० मध्येही विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन संपादनूकीवर लक्ष केंद्रित करण्यात आले आहे. यामध्ये विशेषतः पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान यावर काम करण्याची आवश्यकता व्यक्त करण्यात आली आहे.

राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षण (NAS) प्रमाणेच राज्य स्तरावरूनही राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) राज्यातील इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवीच्या विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक अभ्यासण्यासाठी दि. २४ मार्च, २०२३ रोजी आयोजित करण्यात आले होते. सदर सर्वेक्षणाच्या यशस्वी आयोजनासाठी सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व शिक्षक यांनी महत्त्वाची भूमिका पार पाडलेली आहे. आज राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) चा अहवाल सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. या अहवालाद्वारे राज्यातील शाळांची जिल्हानिहाय सरासरी संपादनूक पातळी स्पष्ट होणार आहे. शिक्षणव्यवस्थेशी संबंधित सर्व अधिकारी, शिक्षक, पालक व शिक्षणतज्ज्ञ यांना अभ्यासता यावा यासाठी सहज-सोप्या, सुलभ व वस्तुस्थितीदर्शक स्वरूपात अहवालाची मांडणी करण्यात आली आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) अहवालातील निरीक्षणे, निष्कर्ष व शिफारशी यांच्या आधारे पुढील शैक्षणिक गुणवत्तावाढीसाठी आपण सर्व जण प्रयत्नपूर्वक नियोजन करून अंमलबजावणी करूया. यासाठी सर्वांना शुभेच्छा !

सूरज मांडरे (भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण),
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ (पाच)

शुभेच्छा संदेश

महाराष्ट्र राज्यात शैक्षणिक गुणवत्तावाढीसाठी विविध उपक्रम राबविण्यात येत आहेत. यामध्ये सेतू अभ्यासक्रम, विद्याप्रवेश, पहिले पाऊल, निपुण भारत अभियान, Post NAS राज्य व जिल्हास्तरीय कार्यशाळा घेण्यात आलेल्या आहेत. तसेच भाषा व गणित विषय कार्यपुस्तिका शाळांना उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. पाठपुस्तकामध्ये व्ह्यांची पाने समाविष्ट करण्यात आलेली आहेत. विद्यार्थ्यांसाठी एकात्मिक पाठ्यपुस्तके उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहेत. शाळांसाठी विविध अध्ययन-अध्यापन साहित्य (LTM) उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेमार्फत नोव्हेंबर २०२१ रोजी राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षण (NAS) घेण्यात आलेले होते, यातून कोविड-१९ या कालावधीत शाळा अनियमित सुरु होत्या त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन संपादणुकीमध्ये घट झालेली पाहावयास मिळाली. अध्ययन संपादणुकीमधील घट भरून काढण्यासाठी राज्यात विविध उपक्रम राबविण्यात आले.

दि. २४ मार्च, २०२३ रोजी इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवीसाठी एकाच दिवशी राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) करण्यात आले होते. या सर्वेक्षणाचा अहवाल प्रसिद्ध करताना आम्हांला खूप आनंद होत आहे. सदर अहवालाच्या आधारे विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादणुकीची स्थिती समजणार आहे. या अहवालाच्या निष्कर्ष व शिफारशीच्या आधारे पुढील शैक्षणिक नियोजन करून, अंमलबजावणी करावी यासाठी सर्वांना शुभेच्छा!

प्रदीपकुमार डांगे (भा.प्र.से.)

राज्य प्रकल्प संचालक,
महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद,
मुंबई.

मनोगत

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम-२००९ नुसार, वय वर्षे ६ ते १४ वयोगटातील सर्व बालकांना मोफत व दर्जेदार शिक्षण मिळत आहे, याची खात्री करणे ही शासनाची जबाबदारी आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२० नुसार, प्राथमिक स्तरावर सन २०२६-२७ पर्यंत मूलभूत भाषिक व गणितीय कौशल्ये प्राप्त करण्यास सर्वोच्च प्राधान्य देण्यात आले आहे. त्यानुसार 'निपुण भारत अभियान'ची सुरुवात करण्यात आली असून या अंतर्गत विविध कृती कार्यक्रमांची आखणी व अंमलबजावणी राज्यस्तरावरून केली जात आहे.

राष्ट्रीय स्तरावरून राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद (NCERT), नवी दिल्ली यांचेमार्फत राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षण (NAS) चे आयोजन करण्यात येते. सदर अहवालाच्या विश्लेषणावरून आपल्या राज्याच्या शैक्षणिक गुणवत्तेत अजून वाढ करणे आवश्यक असल्याचे दिसून येते. या अनुषंगाने राज्यातील सर्व जिल्ह्यांमधील विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक पातळी तपासण्यासाठी NAS सर्वेक्षणाच्या धर्तीवर राज्य संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) दि. २४ मार्च, २०२३ रोजी संपूर्ण राज्यामध्ये घेण्यात आले. या सर्वेक्षणांतर्गत इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवी मधील प्रथम भाषा : मराठी व गणित या विषयांचे अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थांमधील अधिकारी, BRC, CRC व शिक्षक यांच्या सहकार्याने यशस्वीरीत्या घेण्यात आले. राज्य संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन निष्पत्तीनिहाय अध्ययन संपादनूकीबरोबरच मुले-मुली, शहरी व ग्रामीण क्षेत्रनिहाय, विविध सामाजिक संवर्गनिहाय संपादनूकीचा तुलनात्मक अभ्यास करण्यात आला आहे. तसेच दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन संपादनूकीवरही प्रकाश टाकण्यात आला आहे.

सदर सर्वेक्षण नमुना आधारित (sample based) व काही ठराविक अध्ययन निष्पत्तींसाठी घेण्यात आले असले तरी सर्वेक्षणांती प्राप्त माहितीवरून आलेले निष्कर्ष व त्यावरून केलेल्या शिफारशी राज्यास योग्य त्या उपाययोजना करण्यासाठी निश्चितच उपयुक्त ठरतील.

शिक्षण विभागातील सर्व पर्यवेक्ष्य यंत्रणा व शिक्षक यांना आपल्या जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक पातळी वाढविण्यासाठी तसेच अध्ययन संपादनूक वाढीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांचा सखोल अभ्यास करून शैक्षणिक गुणवत्ता वाढीसाठी सदर सर्वेक्षण अहवाल निश्चितच उपयुक्त ठरेल असा विश्वास वाटतो.

अमोल येडगे (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद,
महाराष्ट्र, पुणे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ (नऊ)

अनुक्रमणिका

इयत्ता	विषय	पृष्ठ क्र.
	प्रास्ताविक कार्यवाहीचा ओघ तक्ता ठळक बाबी जिल्हानिहाय, इयत्तानिहाय व विषयनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) (इयत्ता : तिसरी, पाचवी व आठवी)	१ ते ८
तिसरी	प्रथम भाषा : मराठी १) जिल्हानिहाय राज्याची सरासरी संपादनूक २) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी : राज्य ४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी : ५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ९) जिल्हा व दिव्यांग प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी १०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक : राज्य ११) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी	९ ते २४
	गणित १) राज्याची सरासरी संपादनूक २) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) गणित ३) इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयाचे विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीचे स्तरनिहाय वितरण : ४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी विषय - गणित ५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित : ६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित : ७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित : ८) जिल्हा व सामाजिक संवर्गनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित ९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित : १०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित ११) जिल्हानिहाय व अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक	२५ ते ४०

इयत्ता	विषय	पृष्ठ क्र.
पाचवी	<p>प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>१) राज्याची सरासरी संपादनूक</p> <p>२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य</p> <p>४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी</p> <p>५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>९) जिल्हा व दिव्यांग प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>१०) जिल्हा व अध्ययन निष्पत्तीनिहाय माहिती विश्लेषण (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p>	४१ ते ५४
	<p>गणित</p> <p>१) राज्याची सरासरी संपादनूक</p> <p>२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p> <p>३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य</p> <p>४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी</p> <p>५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p> <p>६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p> <p>७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p> <p>८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p> <p>९) जिल्हा व दिव्यांग प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p> <p>१०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - राज्य</p> <p>११) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय माहिती विश्लेषण - (टक्केवारीमध्ये) - गणित</p>	५५ ते ७०
आठवी	<p>प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>१) राज्याची सरासरी संपादनूक</p> <p>२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य</p> <p>४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी</p> <p>५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p> <p>६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी</p>	७१ ते ८५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ (बारा)

इयत्ता	विषय	पृष्ठ क्र.
	७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – प्रथम भाषा : मराठी ८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी १०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी ११) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी	
	गणित १) राज्याची सरासरी संपादनूक २) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित ३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी – राज्य ४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी ५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित ६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित ७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित ८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित ९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित १०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) – गणित ११) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय माहिती विश्लेषण – जिल्हा स्तर	८६ ते १००
	निष्कर्ष व शिफारशी	१०१ ते १०८
	परिशिष्ट – १ ते १९	१०९ ते १४३
	श्रेयनामावली	१४४

SLAS अहवाल

संक्षिप्त रूपांची यादी	
BRC	Block Resource Centre
CRC	Cluster Resource Centre
DIET	District Institute of Education and Training
GEN	General
HI	Hearing Impairment
ID	Intellectual Disability
LD	Locomotor Disability
NAS	National Achievement Survey
NCERT	National Council of Educational Research and Training
NEP	National Education Policy
NT	Nomadic Tribes
OBC	Other Backward Class
OMR	Optical Mark Recognition
Oth D	Other Disability
RTE	Right to Education
S & LD	Speech and Language Disability
SBC	Special Backward Class
SC	Scheduled Caste
SCERT	State Council of Educational Research and Training
SDG	Sustainable Development Goals
SLAS	State Learning Achievement Survey
ST	Scheduled Tribe
STARS	Strengthening Teaching-Learning and Results for States
UDISE	Unified District Information System for Education
URC	Urban Resource Centre
VI	Visual Impairment

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ (चौदा)

प्रास्ताविक

गुणवत्तापूर्ण शिक्षण मिळणे हे प्रत्येक विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अत्यंत महत्त्वाचे आहे. औपचारिक शिक्षणाच्या माध्यमातून शिक्षणास सुरुवात होत असते आणि औपचारिक शिक्षणाची सुरुवात प्राथमिक शिक्षणापासून होते.

स्वातंत्र्यप्राप्तीनंतर विशेषतः प्राथमिक शिक्षणाच्या सार्वत्रिकीकरणावर अधिक भर देण्यात आला. यासाठी विविध उपक्रमांची प्रभावी अंमलबजावणीही करण्यात आली. विविध शैक्षणिक धोरणे व शिक्षणविषयक आयोग स्थापन करून त्यातील शिफारशींच्या आधारे शिक्षणाच्या सार्वत्रिकीकरणाचे ध्येय साध्य करण्यासाठी प्रयत्न करण्यात आले. याचाच एक भाग म्हणजे बालकांच्या मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम-२००९ होय. या अधिनियमानुसार ६ ते १४ वर्षे वयोगटातील विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाची जबाबदारी शासनाची आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२० मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे प्राथमिक स्तरावरील अनेक विद्यार्थ्यांनी अद्याप पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान प्राप्त केलेले नाही. त्याकरिता वय वर्षे ३ ते ९ वयोगटातील सर्व विद्यार्थ्यांना पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान प्राप्त करण्यासाठी 'निपुण भारत अभियान'ची सुरुवात करण्यात आली आहे.

संयुक्त राष्ट्र संघटनेने निश्चित केलेल्या शाश्वत विकास ध्येयातील (SDG) ध्येय क्र. ४ अन्वये दर्जेदार शिक्षण सर्वांसाठी सर्वसमावेशक व योग्य शिक्षणाची खात्री करून घेणे आणि सर्वांना आयुष्यभर शिक्षणाच्या सुसंधी मिळवून देण्यासाठी मदत करणे हे ध्येय निश्चित करण्यात आले आहे. त्याकरिता विद्यार्थ्यांनी अपेक्षित अध्ययन संपादनूक पातळी गाठावी यासाठी ठरावीक कालावधीनंतर संपादणुकीचे सर्वेक्षण करणे आवश्यक आहे. यादृष्टीने राज्य व राष्ट्रीय पातळीवरून विविध संशोधने व सर्वेक्षणे घेतली जात आहेत.

दि. २० ऑगस्ट, २०१० च्या सातत्यपूर्ण सर्वेक्षण मूल्यमापन शासन निर्णयानुसार विद्यार्थ्यांचे नियमित मूल्यमापन करून विद्यार्थ्यांची संपादनूक उंचावण्यासाठी प्रयत्न होणे गरजेचे आहे. सन २००० सालापासून राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली (NCERT) मार्फत राष्ट्रीय संपादनूक सर्वेक्षण (NAS) यशस्वीरीत्या संपूर्ण देशभर घेतले जात आहे. त्याच धर्तीवर राज्याच्या शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाने दि. १० जुलै, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण घेणेबाबत सविस्तर कार्यपद्धती विशद करण्यात आलेली आहे.

केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्यातील सर्व जिल्ह्यांतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक पातळीची पडताळणी करणे व त्यास अनुसरून कोणत्या उपाययोजना कराव्या लागतील हे ठरविण्यासाठी मार्च २०२३ मध्ये राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ चे आयोजन राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत करण्यात आले.

राज्य अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षणातून भाषा व गणित विषयातील आव्हाने व मदतीची गरज असणारी क्षेत्रे निश्चित करता येतात. त्यामुळे शाळा, शिक्षक तसेच जिल्हास्तरीय शिक्षणाचे सनियंत्रण व समन्वय करणाऱ्या यंत्रणांना अध्ययन-अध्यापन प्रणालीचे मूल्यमापन तसेच विश्लेषण करून, विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन संपादणुकीची पातळी समजून घेऊन ती वाढविण्यासाठी व एकंदरीत शैक्षणिक प्रक्रिया अधिक दर्जेदार करण्यासाठी दिशा मिळेल या उद्देशाने सदर सर्वेक्षण अहवाल तयार करण्यात आला आहे.

■ सर्वेक्षणाची उद्दिष्टे :

- १) राज्यातील इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवी च्या विद्यार्थ्यांची मराठी व गणित विषयांतील मूलभूत अध्ययन संपादनूक पातळी तपासणे.
- २) अध्ययनातील कठीण जाणाऱ्या अध्ययन निष्पत्ती/क्षेत्रांचा शोध घेणे.
- ३) लिंग, क्षेत्र, सामाजिक संवर्ग, व्यवस्थापन प्रकार यानुसार विद्यार्थ्यांच्या अध्ययन संपादणुकीतील फरक अभ्यासणे.
- ४) सर्वेक्षण निष्कर्षानुसार आवश्यक अध्ययन निष्पत्तीनुसार सुधारणा करण्यासाठी उपाययोजना सुचविणे.

■ व्याप्ती व मर्यादा :

- १) राज्यातील ३६ जिल्ह्यांचा समावेश सदर सर्वेक्षणात करण्यात आला आहे.
- २) सदर सर्वेक्षणात राज्य शासनाच्या जिल्हा परिषद, महानगरपालिका, नगरपालिका/नगरपरिषद/नगरपंचायत, खाजगी अनुदानित, आदिवासी विकास विभाग, समाजकल्याण विभाग, कटक मंडळ या व्यवस्थापन प्रकारांच्या शाळांचा समावेश आहे.
- ३) सदर सर्वेक्षणात फक्त मराठी माध्यमांच्या शाळांचा समावेश आहे.
- ४) सर्वेक्षणात मराठी व गणित या विषयांच्या अध्ययन निष्पत्तीतील ठरावीक अध्ययन निष्पत्तींची संपादनूक अभ्यासण्यात आली आहे.
- ५) सर्वेक्षणात राज्यातील इयत्ता ३री, ५वी व ८वी चे वर्ग असलेल्या एकूण शाळांपैकी १० टक्के शाळांची निवड यादृच्छिक पद्धतीने करण्यात आलेली आहे.
- ६) प्रश्नांचे स्वरूप हे बहुपर्यायी प्रकारचे ठेवण्यात आले आहे.

■ सर्वेक्षण शाळा निवड :

- १) राज्यातील इयत्ता ३री, ५वी व ८वी चे वर्ग असलेल्या एकूण शाळांच्या १० टक्के शाळांची निवड यादृच्छिक पद्धतीने करण्यात आली आहे. या शाळांमधील इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवी मधील कमाल ३० विद्यार्थी निवडण्यात आले. ज्या शाळेत किमान १० पटसंख्या आहे अशा शाळांची निवड केली आहे.

- २) शाळेत जर एकापेक्षा जास्त तुकड्या असतील तर चिठ्ठी/लॉटरी पद्धत वापरून तुकडी निश्चित करण्यात आलेली आहे.
- ३) तसेच वर्गात ३० पेक्षा जास्त विद्यार्थी असल्यास यादृच्छिक पद्धतीने विद्यार्थी निवड करण्यात आलेली आहे. यासाठी प्रमाणित सूत्र निश्चित करण्यात आलेले आहे.

■ सर्वेक्षणासाठी राज्यातील इयत्तानिहाय निवडलेल्या शाळांची संख्या :

अ.क्र.	इयत्ता	एकूण शाळा संख्या
१)	तिसरी	३,७५६
२)	पाचवी	४,०५०
३)	आठवी	४,१२७
एकूण		११,९३३

■ सर्वेक्षण साधन : प्रश्नपत्रिका व OMR शीट

- इयत्ता तिसरी व पाचवी करीता प्रथम भाषा : मराठी विषयाचे २० प्रश्न व गणित विषयाचे २५ प्रश्न असे एकूण ४५ प्रश्न आहेत. २४ पानांची प्रश्नपत्रिका आहे. यासाठी ९० मिनिटांचा कालावधी देण्यात आला.
- इयत्ता आठवीकरिता प्रथम भाषा : मराठी विषयाचे २५ प्रश्न व गणित विषयाचे ३५ प्रश्न असे एकूण ६० प्रश्न असून २४ पानांची प्रश्नपत्रिका आहे. यासाठी १२० मिनिटांचा कालावधी देण्यात आला.
- सर्वेक्षणाकरिता उपस्थित असलेल्या विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद नोंदविण्यासाठी OMR शीटचा वापर करण्यात आला आहे.

■ सर्वेक्षणासाठी क्षेत्रीय अन्वेषक यांची निवड :

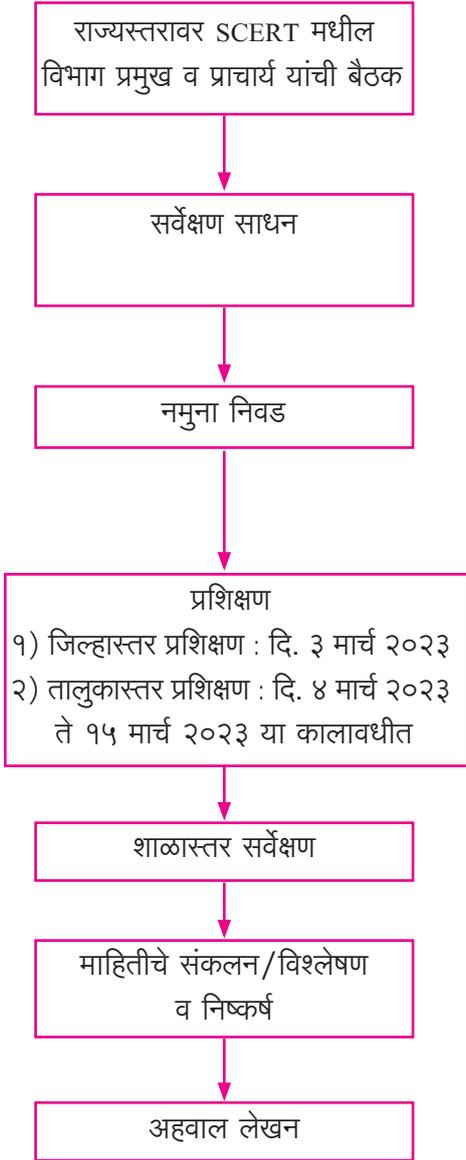
- जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थेतील अधिकारी
- विस्तार अधिकारी (शिक्षण)
- केंद्रप्रमुख
- BRC/URC साधन व्यक्ती, विशेष तज्ज्ञ, विशेष शिक्षक
- अध्यापक विद्यालय अध्यापकाचार्य व छात्राध्यापक यामधून निवड करून सर्वेक्षणाचे कार्य करण्यात आलेले आहे.
- वरीलप्रमाणे क्षेत्रीय अन्वेषक निवडून कमी पडल्यास शिक्षकांची निवड केलेली होती, मात्र त्याच शाळेत संबंधित शिक्षकांना सर्वेक्षणाचे कार्य देण्यात आलेले नव्हते.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३)

■ सर्वेक्षणाची प्रत्यक्ष कार्यवाही :

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र, पुणे यांचे मार्फत सदर सर्वेक्षणाचे नियोजन व कार्यवाही करण्यात आली आहे.

कार्यवाहीचा ओघतक्ता :

- १) सर्वेक्षणाची उद्दिष्टे, कार्यपद्धती निश्चित करण्यात आली.
- १) राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत सर्वेक्षण साधन विकसित करण्यात आले.
- १) राज्यातील इयत्ता ३ री, ५ वी व ८ वी चे वर्ग असणाऱ्या एकूण शाळांच्या १०% शाळांची निवड यादृच्छिक पद्धतीने करण्यात आली. या शाळामधील इयत्ता तिसरी, पाचवी व आठवी मधील कमाल ३० विद्यार्थी निवडण्यात आले. ज्या शाळेत किमान १० पटसंख्या आहे अशा शाळांची निवड केली.
- १) राज्यस्तरावरून जिल्हा समन्वयकांचे ऑनलाईन प्रशिक्षण घेण्यात आले. त्यानंतर समन्वयकांच्या माध्यमातून तालुका स्तर प्रशिक्षण देण्यात आले. प्रशिक्षणामध्ये सर्वेक्षण आयोजनाबाबतची सर्व माहिती देण्यात आली.
- १) निवडलेल्या शाळेवर क्षेत्रीय अन्वेषकांमार्फत दि. २४ मार्च २०२३ रोजी शाळा स्तरावर सर्वेक्षण करण्यात आले.
- १) दि. ५ एप्रिल, २०२३ अखेर सर्व जिल्हा स्तरीय माहितीचे संकलन करण्यात आले व त्या आधारे विश्लेषण करून निष्कर्ष काढण्यात आले.
- १) विश्लेषणावर आधारित निष्कर्ष व अहवाल लेखन कार्यशाळा.
  - अ) कार्यशाळा क्र. १ : दि. १३ ते १६ जून २०२३
  - ब) कार्यशाळा क्र. २ : दि. २६ ते २८ जलै २०२३
  - क) कार्यशाळा क्र. ३ : दि. २९ ते ३१ ऑगस्ट २०२३

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (४)

ठळक बाबी

विद्यार्थी व शाळा सहभाग (इयत्ता : तिसरी, पाचवी व आठवी)

सहभागी शाळा संख्या

११९३३

सहभागी विद्यार्थी संख्या

२५३४४९

सहभागी शाळा 	तिसरी		पाचवी		आठवी	
	शाळा संख्या	%	शाळा संख्या	%	शाळा संख्या	%
	३७५६	३१.४८	४०५०	३३.९४	४१२७	३४.५८

मुले-मुली सहभाग 	मुले		मुली	
	संख्या	%	संख्या	%
	१२३१०९	४८.५७	१३०३४०	५१.४३

क्षेत्रनिहाय विद्यार्थी 	शहरी		ग्रामीण	
	संख्या	%	संख्या	%
	५२९३८	२०.८९	२००५११	७९.११

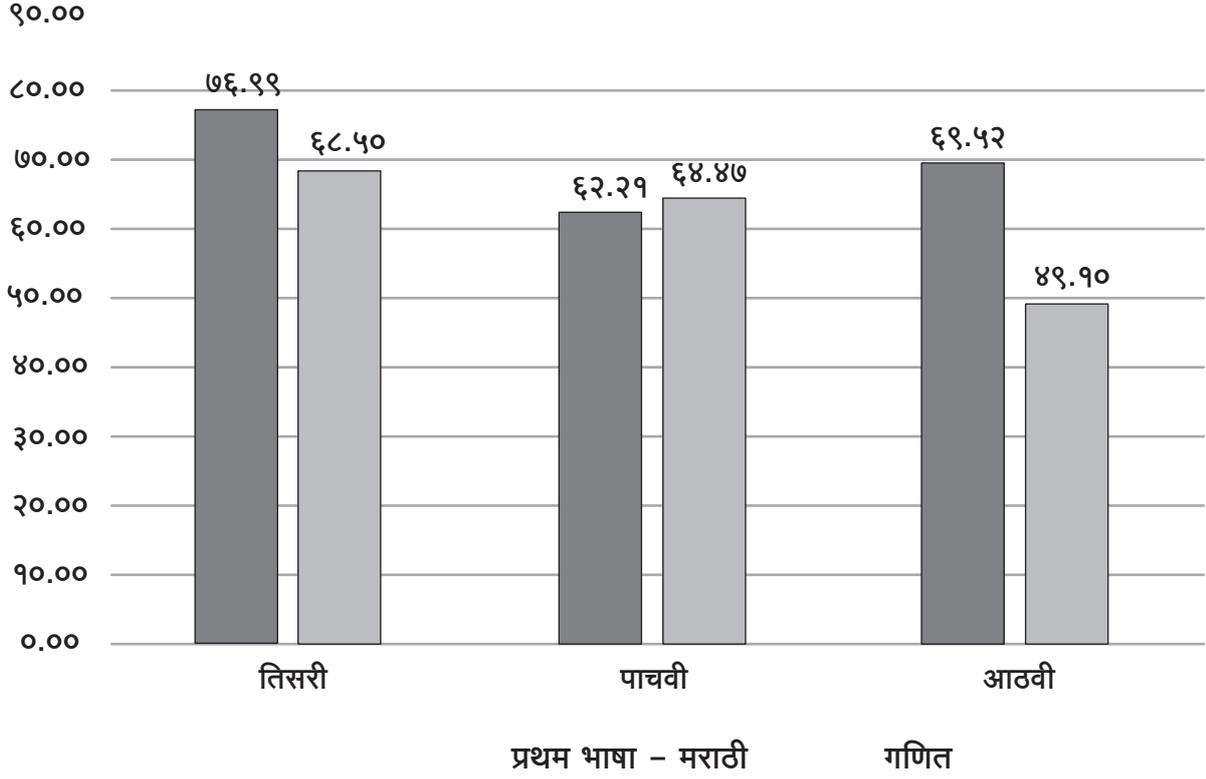
शाळा व्यवस्थापन 	शासकीय व स्था. स्व. संस्था		खाजगी अनुदानित	
	विद्यार्थी संख्या	%	विद्यार्थी संख्या	%
	१३६८२५	५३.९९	११६६२४	४६.०१

सामाजिक प्रवर्ग 	SC		ST		OBC		GEN		NT		SBC	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
	४०६०३	१६.०२	४१९१२	१६.५४	५७६६८	२२.७५	६९४१६	२७.३९	३९७९२	१५.७	४०५८	१.६

दिव्यांग विद्यार्थी सहभाग 	LD	VI	HI	S&LD	ID	Oth D
	१११२	४९६	२५४	३१०	३५४	१०७६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (५)

राज्य अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२३
इयत्ता व विषयनिहाय राज्य सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

जिल्हानिहाय, इयत्तानिहाय व विषयनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	इयत्ता तिसरी		इयत्ता पाचवी		इयत्ता आठवी	
		प्रथम भाषा : मराठी	गणित	प्रथम भाषा : मराठी	गणित	प्रथम भाषा : मराठी	गणित
१)	अहमदनगर	८०.५०	७४.३२	६२.७५	६६.९०	७३.३३	४९.७२
२)	अकोला	७८.२९	६९.७५	६३.०२	६३.३५	६८.२८	४९.९०
३)	अमरावती	७०.८६	६९.४७	६०.२२	६०.६७	६६.८२	४४.२९
४)	औरंगाबाद	७५.९४	६८.३८	६३.५७	६६.३६	६९.३९	४९.२८
५)	भंडारा	८९.००	७४.४३	५८.९९	६३.५९	६७.४५	४९.३२
६)	बीड	७७.०५	६५.४३	६४.७२	६६.९०	६९.९०	४८.९९
७)	बुलढाणा	७९.०९	७०.४३	६६.७९	७०.३९	७९.२०	५८.२४
८)	चंद्रपूर	७४.९५	६९.९४	५९.९९	६३.५९	६६.५६	४८.४९
९)	धुळे	७३.८८	६५.४३	६३.८०	६५.९४	६९.९९	५०.८२
१०)	गडचिरोली	७६.०२	६८.२२	५२.६९	५३.९०	६९.७०	४३.४४
११)	गोंदिया	८०.४०	७९.०८	५७.४३	६२.५४	६८.०७	५३.९३
१२)	हिंगोली	७५.९७	६५.८६	६९.७७	६४.९६	६६.४९	४९.९७
१३)	जळगाव	७५.७९	६६.३५	६९.९५	६४.२३	६९.३९	५९.४२
१४)	जालना	७४.७९	६७.०३	६०.०२	६२.६४	६९.५८	५४.०४
१५)	कोल्हापूर	८३.७२	७८.७८	६८.४८	७३.५६	७५.५८	५२.५३
१६)	लातूर	७६.६४	६७.९०	६३.००	६५.९०	६८.९०	४७.६४
१७)	मुंबई (उपनगर)	७५.५८	७०.३५	५९.५३	६०.५२	७०.७२	४६.९९
१८)	मुंबई (शहर)	No Survey	No Survey	५६.२०	५९.६६	६९.६८	३७.५९
१९)	नागपूर	७६.००	६७.८५	६२.०९	६५.४६	६३.८०	४३.२९
२०)	नांदेड	७२.२६	६९.४६	५७.८४	५९.७२	६३.६४	४४.७०
२१)	नंदुरबार	७०.३८	५९.६९	६३.२९	६३.९५	६८.२९	५९.२०

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	इयत्ता तिसरी		इयत्ता पाचवी		इयत्ता आठवी	
		प्रथम भाषा मराठी	गणित	प्रथम भाषा मराठी	गणित	प्रथम भाषा मराठी	गणित
२२)	नाशिक	७९.१८	६९.५९	६४.९२	६६.७८	७२.१३	५९.३०
२३)	उस्मानाबाद	७९.१६	७१.८३	६४.०४	६८.५८	७२.३७	५५.६३
२४)	पालघर	७०.०३	५९.५५	५३.५५	५४.१२	६२.२७	४२.९५
२५)	परभणी	७२.३८	६१.०५	५८.४५	५९.९५	६६.१७	४६.४५
२६)	पुणे	७९.३५	७३.४०	६३.५८	६५.९६	७१.७६	४६.३४
२७)	रायगड	८०.०५	७२.०५	६३.५६	६९.६३	७४.७६	५३.५८
२८)	रत्नागिरी	७१.७७	६५.९३	५९.८१	६१.१७	७२.००	४४.७१
२९)	सांगली	७३.७३	६८.४८	६३.००	६४.५५	७३.४५	४७.०५
३०)	सातारा	७८.८३	७२.८४	६६.०४	६९.९८	७५.४१	४८.५७
३१)	सिंधुदुर्ग	८४.१२	७४.६०	६७.६३	७१.७३	७९.५०	५३.८२
३२)	सोलापूर	८१.९५	७५.९६	६७.१२	७१.८८	७२.७७	५५.२४
३३)	ठाणे	७४.५३	६७.४४	६१.५८	६१.६८	७०.२९	४६.८७
३४)	वर्धा	७९.८१	७४.६९	६३.७४	६५.१६	६४.८६	४७.१९
३५)	वाशिम	७७.५३	६७.०२	६५.९९	६६.३९	६५.९९	४८.२३
३६)	यवतमाळ	७८.४६	७१.९९	७१.०१	७१.६५	७०.५७	५६.५९
	राज्य सरासरी	७६.९९	६८.५०	६२.२१	६४.४७	६९.५२	४९.१०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक
सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

इयत्ता : तिसरी

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२३

इयत्ता - तिसरी

विषय - प्रथम भाषा : मराठी

१) राज्याची सरासरी संपादनूक :

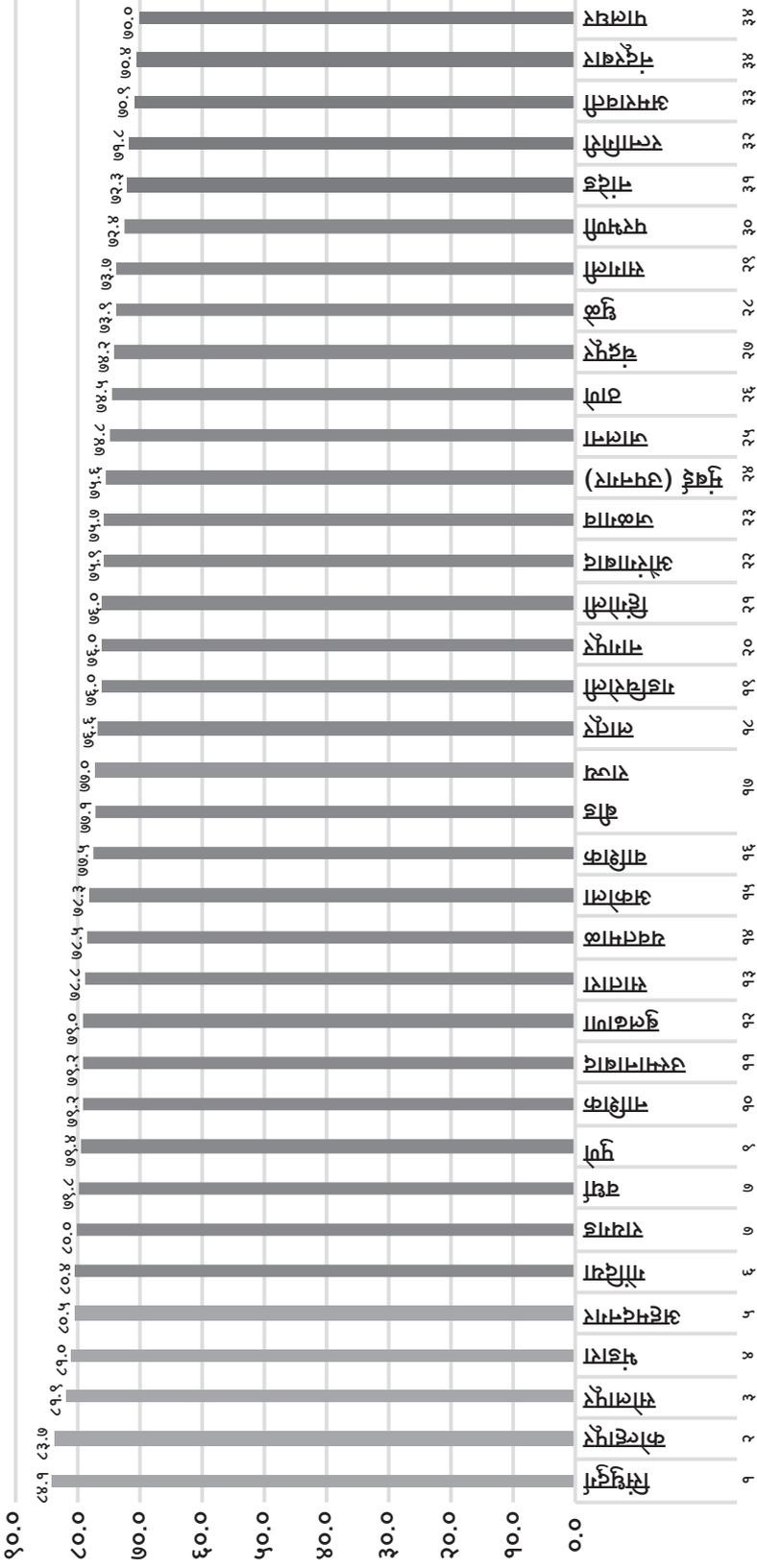
प्रथम भाषा : मराठी	गणित
७७	६८.५०

२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा मराठी (सरासरी संपादनूक)	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा मराठी (सरासरी संपादनूक)
१)	सिंधुदुर्ग	८४.९	१८)	लातूर	७६.६
२)	कोल्हापूर	८३.७	१९)	गडचिरोली	७६.०
३)	सोलापूर	८१.९	२०)	नागपूर	७६.०
४)	भंडारा	८१.०	२१)	हिंगोली	७६.०
५)	अहमदनगर	८०.५	२२)	औरंगाबाद	७५.९
६)	गोंदिया	८०.४	२३)	जळगाव	७५.७
७)	रायगड	८०.०	२४)	मुंबई उपनगर	७५.६
८)	वर्धा	७९.८	२५)	जालना	७४.८
९)	पुणे	७९.४	२६)	ठाणे	७४.५
१०)	नाशिक	७९.२	२७)	चंद्रपूर	७४.२
११)	उस्मानाबाद	७९.२	२८)	धुळे	७३.९
१२)	बुलढाणा	७९.०	२९)	सांगली	७३.७
१३)	सातारा	७८.८	३०)	परभणी	७२.४
१४)	यवतमाळ	७८.५	३१)	नांदेड	७२.३
१५)	अकोला	७८.३	३२)	रत्नागिरी	७१.८
१६)	वाशिम	७७.५	३३)	अमरावती	७०.९
१७)	बीड	७७.१	३४)	नंदुरबार	७०.४
	राज्य सरासरी	७७.०	३५)	पालघर	७०.०

(टीप : मुंबई शहर या जिल्ह्यासाठी इ. तिसरीचे सर्वेक्षण करण्यात आलेले नाही.)

इयत्ता तिसरी : प्रथम भाषा मराठी : जिल्हानिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२)

इयत्ता - तिसरी

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता तिसरी - प्रथम भाषा : मराठी विषयाची सरासरी एकूण संपादनूक ७७ टक्के आहे. त्यामध्ये १७ जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा अधिक असून उर्वरित १८ जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा कमी आहे.
- सिंधुदुर्ग जिल्ह्याची संपादनूक (८४.९ टक्के) सर्वात अधिक असून पालघर जिल्ह्याची संपादनूक (७० टक्के) सर्वात कमी आहे.

३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी : राज्य

संपादनूक पातळी	३० टक्के पेक्षा कमी	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त	एकूण
विद्यार्थी संख्या	३२९९	५३६१	१६९९०	४१०४५	६६६९५
टक्केवारी	४.९५	८.०४	२५.४७	६१.५४	१००

४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी :

अ. क्र.	संपादनूक पातळी/जिल्हा	३० टक्के पेक्षा कमी	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१)	अहमदनगर	४.३८	६.३७	१८.९८	७०.२६
२)	अकोला	२.३१	७.३९	२७.३७	६२.९३
३)	अमरावती	१०.३१	१०.६८	२९.५५	४९.४५
४)	औरंगाबाद	४.७३	८.८३	२८.२४	५८.२०
५)	भंडारा	२.१६	७.२५	१९.८१	७०.७८
६)	बीड	४.९३	७.८४	२४.७६	६२.४७
७)	बुलढाणा	३.४३	७.१६	२५.३८	६४.०३
८)	चंद्रपूर	४.९०	११.४४	२९.९९	५३.६६
९)	धुळे	५.९४	९.२९	३०.२६	५४.५२
१०)	गडचिरोली	५.६०	१०.३६	२३.७७	६०.२७
११)	गोंदिया	२.९४	६.२७	२३.८२	६६.९७
१२)	हिंगोली	४.७३	८.४२	३१.८४	५५.०१
१३)	जळगाव	५.०२	७.७५	२९.५९	५७.६४
१४)	जालना	४.४९	९.०३	२९.९५	५६.५४
१५)	कोल्हापूर	१.९३	४.३६	१९.०८	७४.६३
१६)	लातूर	४.३७	८.१३	२६.८८	६०.६२
१७)	मुंबई उपनगर	६.५७	१०.६५	२२.४२	६०.३६
१८)	नागपूर	५.०६	९.७९	२५.३०	५९.८५

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	संपादनूक पातळी/जिल्हा	३० टक्के पेक्षा कमी	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१९)	नांदेड	८.२९	९.७३	२९.२९	५२.७०
२०)	नंदुरबार	४.९७	१२.५४	४०.९४	४१.५५
२१)	नाशिक	३.४८	५.६३	२५.६९	६५.२१
२२)	उस्मानाबाद	४.०८	५.८४	२३.२८	६६.८०
२३)	पालघर	१०.१२	१०.२२	२९.९८	४९.६८
२४)	परभणी	६.७६	११.८५	३०.१८	५१.२०
२५)	पुणे	४.६८	७.४५	१९.७६	६८.१०
२६)	रायगड	२.६४	५.४०	२४.८२	६७.१५
२७)	रत्नागिरी	८.४१	१०.८४	२८.३२	५२.४३
२८)	सांगली	६.७८	११.५७	२५.१४	५६.५१
२९)	सातारा	६.४१	६.६३	१८.३७	६८.५९
३०)	सिंधुदुर्ग	१.९६	५.२३	१४.७१	७८.१०
३१)	सोलापूर	२.९९	४.९९	१९.४४	७२.५९
३२)	ठाणे	६.४१	९.८७	२७.२४	५६.४९
३३)	वर्धा	३.१२	५.६५	२२.८८	६८.३५
३४)	वाशिम	४.०५	७.५९	२४.१८	६४.१८
३५)	यवतमाळ	३.४०	७.४६	२५.६७	६३.४८
	राज्य सरासरी	४.९५	८.०४	२५.४७	६१.५४

- इयत्ता तिसरी प्रथम भाषा : मराठी विषयाच्या अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये एकूण ६६,६९५ विद्यार्थी सहभागी झाले.
- ४.९५ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३० टक्के पेक्षा कमी आहे.
- ८.०४ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३१-५० टक्के च्या मध्ये आहे.
- २५.४७ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५१-७५ टक्के च्या मध्ये आहे.
- ६१.५४ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ७५ टक्के पेक्षा अधिक आहे.
- १३ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५० टक्के पेक्षा कमी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१४)

५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
१)	अहमदनगर	८०.५३	८०.४७	१९)	नांदेड	७१.७८	७२.७२
२)	अकोला	७८.४२	७८.१८	२०)	नंदुरबार	७०.४१	७०.३६
३)	अमरावती	६९.४६	७२.१६	२१)	नाशिक	७९.१०	७९.२७
४)	औरंगाबाद	७४.२७	७७.५७	२२)	उस्मानाबाद	७७.८३	८०.३८
५)	भंडारा	७९.८५	८२.१२	२३)	पालघर	६९.७६	७०.२९
६)	बीड	७६.९४	७७.१८	२४)	परभणी	७१.५५	७३.१५
७)	बुलढाणा	७९.४५	७८.६२	२५)	पुणे	७८.०५	८०.६२
८)	चंद्रपूर	७३.८०	७४.४८	२६)	रायगड	७८.४३	८१.६४
९)	धुळे	७२.६८	७५.०४	२७)	रत्नागिरी	६८.३९	७५.२७
१०)	गडचिरोली	७२.५८	७९.५७	२८)	सांगली	७१.३३	७५.८९
११)	गोंदिया	७९.७२	८१.११	२९)	सातारा	७७.८८	७९.६९
१२)	हिंगोली	७६.०४	७५.९२	३०)	सिंधुदुर्ग	८२.४५	८५.८३
१३)	जळगाव	७५.०९	७६.२७	३१)	सोलापूर	८०.७७	८३.१०
१४)	जालना	७३.९६	७५.६०	३२)	ठाणे	७३.०१	७५.९५
१५)	कोल्हापूर	८२.६२	८४.९१	३३)	वर्धा	७८.२३	८१.५२
१६)	लातूर	७४.३९	७८.८०	३४)	वाशिम	७७.३७	७७.६४
१७)	मुंबई उपनगर	७३.८८	७७.१३	३५)	यवतमाळ	७७.५०	७९.४३
१८)	नागपूर	७३.९६	७७.८७		राज्य सरासरी	७६.१२	७७.८३

- मुलांची सरासरी संपादनूक ७६.१२ टक्के आहे.
- मुलींची सरासरी संपादनूक ७७.८३ टक्के इतकी आहे.
- मुलींची संपादनूक मुलांच्या संपादनूकीपेक्षा १.७१ टक्के इतकी जास्त दिसून येते.

६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
१)	अहमदनगर	८१.१३	७४.७६	१९)	नांदेड	७२.५६	७०.८७
२)	अकोला	७९.५७	७३.४६	२०)	नंदुरबार	६९.९७	८२.२७
३)	अमरावती	७१.६६	६५.९६	२१)	नाशिक	७९.७८	७५.२८
४)	औरंगाबाद	७६.१६	७४.६०	२२)	उस्मानाबाद	७९.९६	७५.७६
५)	भंडारा	८१.१०	७९.२२	२३)	पालघर	६९.७३	७१.९०
६)	बीड	७७.७४	७२.८६	२४)	परभणी	७२.९३	६९.०८
७)	बुलढाणा	७८.९९	७९.६७	२५)	पुणे	८१.९९	७३.५६
८)	चंद्रपूर	७४.६५	६८.२३	२६)	रायगड	७९.५१	८४.०४
९)	धुळे	७४.३४	७०.६६	२७)	रत्नागिरी	७१.११	८१.००
१०)	गडचिरोली	७५.४५	७९.६८	२८)	सांगली	७४.८६	६९.३२
११)	गोंदिया	८०.४०	*	२९)	सातारा	७९.२१	७५.५९
१२)	हिंगोली	७६.५४	७०.०५	३०)	सिंधुदुर्ग	८२.९३	८९.५५
१३)	जळगाव	७५.८६	७४.८८	३१)	सोलापूर	८२.७३	७९.७३
१४)	जालना	७४.७३	७५.३९	३२)	ठाणे	७५.०६	७४.१०
१५)	कोल्हापूर	८४.२७	८०.१६	३३)	वर्धा	७९.४२	८२.५६
१६)	लातूर	७७.००	७५.३५	३४)	वाशिम	७८.८३	६८.०७
१७)	मुंबई उपनगर	८१.०८	७५.३४	३५)	यवतमाळ	७८.३०	७९.२५
१८)	नागपूर	७३.४०	८०.६१		राज्य सरासरी	७७.४२	७४.९९

(टीप : * गोंदिया जिल्ह्यातील नमुना निवडीमध्ये शहरी भागातील शाळांचा समावेश नाही.)

- ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७७.४२ टक्के आहे.
- शहरी भागातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७४.९९ टक्के इतकी आहे.
- राज्यातील ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक शहरी भागातील विद्यार्थ्यांपेक्षा २.४३ टक्के ने अधिक आहे.

७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित
१)	अहमदनगर	८०.७३	७६.४७
२)	अकोला	७८.१९	७८.७७
३)	अमरावती	७०.१७	७७.२७
४)	औरंगाबाद	७६.००	७५.५३
५)	भंडारा	८०.६३	८३.४५
६)	बीड	७७.३४	७५.५३
७)	बुलढाणा	७९.२४	७३.२६
८)	चंद्रपूर	७४.६२	६२.८६
९)	धुळे	७३.७२	७४.५२
१०)	गडचिरोली	७५.६२	७९.७४
११)	गोंदिया	८०.९०	७५.९०
१२)	हिंगोली	७६.७२	६९.८१
१३)	जळगाव	७५.७५	७५.४६
१४)	जालना	७४.८७	७३.७३
१५)	कोल्हापूर	८४.३९	७८.१५
१६)	लातूर	७७.०७	७५.२७
१७)	मुंबई उपनगर	७५.६६	७५.५४
१८)	नागपूर	७५.५७	७६.७०
१९)	नांदेड	७२.३९	७१.६७
२०)	नंदुरबार	७०.१५	८१.६२
२१)	नाशिक	७९.४८	७६.३२
२२)	उस्मानाबाद	८०.३५	७२.३४

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित
२३)	पालघर	६९.९४	७०.८८
२४)	परभणी	७२.४४	७९.९५
२५)	पुणे	८०.२३	७४.८५
२६)	रायगड	७९.४७	८५.८६
२७)	रत्नागिरी	७९.९९	८९.००
२८)	सांगली	७२.६३	७७.२६
२९)	सातारा	७८.७५	७९.६५
३०)	सिंधुदुर्ग	८४.९२	**
३१)	सोलापूर	८२.५४	७९.२४
३२)	ठाणे	७४.२७	७४.९९
३३)	वर्धा	९.७३	८०.८७
३४)	वाशिम	७७.९९	७२.४६
३५)	यवतमाळ	७८.२९	७९.८६
	राज्य सरासरी	७७.९८	७५.८५

(टीप : ** : सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील नमुना निवडीमध्ये खाजगी अनुदानित शाळांचा समावेश नाही.)

- इयत्ता तिसरी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची राज्याची सरासरी संपादनूक ७६.९९ टक्के इतकी आहे.
- व्यवस्थापननिहाय संपादणुकीमध्ये शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७७.९८ टक्के आहे.
- खाजगी अनुदानित शाळांमधील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७५.८५ टक्के आहे.
- शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक खाजगी अनुदानित शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा १.३३ टक्के ने अधिक आहे.

८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
१)	अहमदनगर	७८.०	८०.६	७९.८	८१.८	७९.९	८८.३
२)	अकोला	७८.३	७०.८	७९.८	७८.८	८१.९	७५.६
३)	अमरावती	७१.९	६५.९	७५.३	७२.३	७४.०	७२.३
४)	औरंगाबाद	७४.७	६६.९	७७.३	७८.५	७४.२	६८.०
५)	भंडारा	८०.५	७७.९	८१.७	७९.६	८१.८	७८.२
६)	बीड	७३.२	७३.२	७८.३	७७.८	७८.३	६५.०
७)	बुलढाणा	७८.८	७३.५	८०.५	७९.१	७८.७	७८.९
८)	चंद्रपूर	७२.२	७३.७	७४.७	६२.०	७४.८	८०.५
९)	धुळे	७५.६	७१.२	७६.३	७७.८	७८.६	७८.९
१०)	गडचिरोली	७९.१	६८.२	७८.८	५६.३	७९.२	८२.०
११)	गोंदिया	८१.३	७८.३	८१.२	७२.२	७८.९	८२.०
१२)	हिंगोली	७३.७	७६.३	७८.१	७६.२	७५.१	६३.३
१३)	जळगाव	७५.५	७३.३	७८.५	७८.८	७४.८	७१.८
१४)	जालना	७२.४	७०.७	७४.३	७६.०	७५.६	५५.०
१५)	कोल्हापूर	८०.२	८३.६	८४.२	८४.८	८२.४	६९.०
१६)	लातूर	७४.९	७७.५	७४.९	७८.०	७७.१	७५.५
१७)	मुंबई उपनगर	७१.०	६९.८	७८.७	७५.६	७८.७	९१.७
१८)	नागपूर	७५.०	७३.४	७७.७	७८.७	७२.७	७५.२
१९)	नांदेड	७३.५	७२.१	७१.३	७४.२	६९.०	७३.७
२०)	नंदुरबार	७२.२	६९.५	८२.१	७८.२	७४.९	९५.०
२१)	नाशिक	७९.९	७८.१	७७.५	८३.३	८२.१	६८.१
२२)	उस्मानाबाद	७७.९	७८.३	७४.१	८०.४	८१.१	६६.७
२३)	पालघर	७५.७	७०.१	७२.७	७२.७	६२.२	५२.९

इयत्ता - तिसरी

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
२४)	परभणी	७०.९	७१.५	६९.२	७२.७	७४.७	७२.९
२५)	पुणे	७७.०	७७.८	७८.८	८१.१	७९.४	८३.८
२६)	रायगड	८२.५	७७.१	८२.२	७८.५	७४.५	८६.७
२७)	रत्नागिरी	७२.८	७३.६	७२.४	७४.२	६१.८	६८.३
२८)	सांगली	७०.९	७०.४	७३.७	७७.०	७१.१	८१.६
२९)	सातारा	७५.९	७४.६	७९.०	८१.२	७६.२	८४.५
३०)	सिंधुदुर्ग	८३.८	८३.३	७९.६	८७.१	९१.३	८९.०
३१)	सोलापूर	७९.६	८४.०	७९.९	८३.९	८१.८	७९.६
३२)	ठाणे	७२.३	७५.४	७५.४	७२.९	७८.५	७७.१
३३)	वर्धा	८१.९	८१.४	७९.३	८१.३	७७.१	७९.७
३४)	वाशिम	७९.८	७५.९	७६.९	७४.३	७८.३	१००.०
३५)	यवतमाळ	७६.२	७४.५	८०.२	८१.०	७७.७	७७.४
	राज्य सरासरी	७५.९	७३.७	७७.८	७९.४	७६.८	७६.५

- अनुसूचित जाती (SC) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७५.९ टक्के आहे.
- अनुसूचित जमाती (ST) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७३.७ टक्के आहे.
- इतर मागास (OBC) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७७.८ टक्के आहे.
- सर्वसाधारण (GENERAL) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७९.४ टक्के आहे.
- भटक्या जमाती (NT) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७६.८ टक्के आहे.
- विशेष मागास (SBC) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७६.५ टक्के आहे.
- सर्वसाधारण (GENERAL) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक सर्वात जास्त (७९.४ टक्के) दिसून येते तर अनुसूचित जमाती (ST) प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक (७३.७ टक्के) सर्वात कमी दिसून येते.

९) जिल्हा व दिव्यांग प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
१)	अहमदनगर	६०.७१	७८.३३	६०.००	५४.५५	४१.६७	४३.००
२)	अकोला	६८.१३	**	**	७७.५०	५२.५०	४८.३३
३)	अमरावती	६८.३३	३८.३३	**	५०.००	५५.००	७६.२५
४)	औरंगाबाद	७४.८०	९०.००	५०.००	६४.४४	४३.००	७१.३९
५)	भंडारा	५८.७५	**	५७.५०	९५.००	३६.६७	७६.६७
६)	बीड	७५.००	५१.६७	६३.७५	६०.००	१९.००	९०.००
७)	बुलढाणा	६७.५०	४२.००	१००.००	५५.००	**	८०.००
८)	चंद्रपूर	८६.६७	२०.००	८७.५०	**	२०.००	**
९)	धुळे	७७.१७	८.७५	**	३५.००	८५.००	**
१०)	गडचिरोली	३६.६७	**	**	**	९५.००	**
११)	गोंदिया	८३.६४	५०.००	१००.००	**	३७.५०	**
१२)	हिंगोली	**	६७.५०	**	५५.००	३०.००	**
१३)	जळगाव	६६.०३	२९.४७	७०.००	८७.५०	२०.००	४५.७१
१४)	जालना	५५.००	३२.५०	७०.००	४५.००	८०.००	४०.००
१५)	कोल्हापूर	८७.५०	१७.५०	७३.३३	८०.००	४७.५०	**
१६)	लातूर	५९.४४	४७.५०	०.००	६०.००	**	५३.८२
१७)	बृहन्मुंबई	**	**	**	**	६५.००	३५.००
१८)	नागपूर	५०.००	३५.००	३०.००	४०.००	३६.६७	४५.००
१९)	नांदेड	३३.७५	४४.०९	४०.००	४३.००	३८.००	६७.३१
२०)	नंदुरबार	९०.००	९०.००	७५.००	४०.००	१२.५०	५९.२९
२१)	नाशिक	६३.७५	४७.६३	६८.७५	६३.७५	५४.००	५१.५०
२२)	उस्मानाबाद	७३.३३	९५.००	९०.००	४५.००	**	७०.००
२३)	पालघर	५७.१४	१८.८९	२०.००	२०.००	११.११	५६.८८
२४)	परभणी	३९.००	२०.६३	५०.००	६३.३३	६७.५०	६२.५०
२५)	पुणे	६६.८०	६०.५६	७५.००	५१.६७	६५.००	५१.३३

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
२६)	रायगड	६८.००	**	**	६०.००	**	३०.००
२७)	रत्नागिरी	६५.००	**	**	**	०.००	३५.००
२८)	सांगली	४९.००	६०.००	६५.००	८२.५०	**	५९.६७
२९)	सातारा	४७.५०	६३.९३	**	९२.००	५०.००	७५.००
३०)	सिंधुदुर्ग	**	८०.००	७०.००	**	९५.००	**
३१)	सोलापूर	६६.६७	८२.५०	९००.००	९०.००	५७.८६	८४.३३
३२)	ठाणे	६४.३८	६२.५०	५०.००	६९.६७	५७.५०	२५.००
३३)	वर्धा	८७.५०	८५.००	**	**	९५.००	५०.००
३४)	वाशिम	८९.९८	**	५२.५०	७०.००	६०.००	७५.००
३५)	यवतमाळ	६७.५०	३३.००	६०.००	५७.५०	७५.००	७४.००
	राज्य सरासरी	६७.८४	४४.००	६९.८५	५९.४८	४२.६०	६२.४२

(टीप : ** : विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीमध्ये आलेले नाहीत.)

- L.D. (Locomotor Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६७.८४ टक्के आहे
- VI (Visual Impairment) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ४४.०० टक्के आहे.
- HI (Hearing Impairment) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६९.८५ टक्के आहे.
- S and LD (Speech and Language Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ५९.४८ टक्के आहे.
- ID (Intellectual Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ४२.६० टक्के आहे.
- Oth. D (Other Disabilities) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६२.४२ टक्के आहे.
- VI आणि ID या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक कमी दिसून येते.

१०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक : राज्य

अ. क्र.	प्रथम भाषा : मराठी		सरासरी
	अध्ययन निष्पत्ती क्र. L३०४	अध्ययन निष्पत्ती क्र. L३१२	
	७३.७	८०.३	७७.०

११) जिल्हा व अध्ययन निष्पत्ती सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	L ३०४	L ३१२	सरासरी संपादनूक
१)	अहमदनगर	७७.१	८३.९	८०.५
२)	अकोला	७५.३	८१.३	७८.३
३)	अमरावती	६७.५	७४.२	७०.९
४)	औरंगाबाद	७३.२	७८.७	७५.९
५)	भंडारा	७८.०	८४.०	८१.०
६)	बीड	७३.५	८०.६	७७.१
७)	बुलढाणा	७६.२	८१.८	७९.०
८)	चंद्रपूर	७१.५	७६.८	७४.२
९)	धुळे	७१.४	७६.३	७३.९
१०)	गडचिरोली	७३.८	७८.३	७६.०
११)	गोंदिया	७७.८	८३.०	८०.४
१२)	हिंगोली	७२.६	७९.४	७६.०
१३)	जळगाव	७३.७	७७.७	७५.७
१४)	जालना	७१.०	७८.६	७४.८
१५)	कोल्हापूर	८०.९	८६.५	८३.७
१६)	लातूर	७२.४	८०.९	७६.६
१७)	बृहन्मुंबई	७३.५	७७.७	७५.६
१८)	नागपूर	७३.५	७८.५	७६.०
१९)	नांदेड	६८.८	७५.७	७२.३
२०)	नंदुरबार	६६.५	७४.२	७०.४
२१)	नाशिक	७५.३	८३.१	७९.२

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (२३)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	L ३०४	L ३१२	सरासरी संपादनूक
२२)	उस्मानाबाद	७५.७	८२.६	७९.२
२३)	पालघर	६५.९	७४.२	७०.०
२४)	परभणी	६८.०	७६.७	७२.४
२५)	पुणे	७६.३	८२.४	७९.४
२६)	रायगड	७६.४	८३.७	८०.०
२७)	रत्नागिरी	६७.५	७६.०	७१.८
२८)	सांगली	६९.६	७७.९	७३.७
२९)	सातारा	७४.७	८२.९	७८.८
३०)	सिंधुदुर्ग	८१.२	८७.०	८४.१
३१)	सोलापूर	७८.४	८५.५	८१.९
३२)	ठाणे	७१.७	७७.३	७४.५
३३)	वर्धा	७६.२	८३.४	७९.८
३४)	वाशिम	७४.०	८१.१	७७.५
३५)	यवतमाळ	७५.१	८१.८	७८.५
	राज्य सरासरी	७३.७	८०.३	७७.०

- संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये मराठी विषयासाठी एकूण दोन अध्ययन निष्पत्तींची संपादनूक अभ्यासण्यात आली.
- अध्ययन निष्पत्ती क्र. L३०४ (आकलनासह वाचन करतो. उदा. मुख्य संकल्पना, तपशील, क्रम, निष्कर्ष काढतो.) मध्ये विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७३.७ टक्के इतकी आहे.
- अध्ययन निष्पत्ती क्र. L३१२ (वर्गाच्या भिंतीवर लिहिलेल्या अथवा लावलेले पोस्टर्स, तक्ते वाचतो) मध्ये विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ८०.३ टक्के इतकी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२३

इयत्ता - तिसरी : विषय - गणित

१) राज्याची सरासरी संपादनूक :

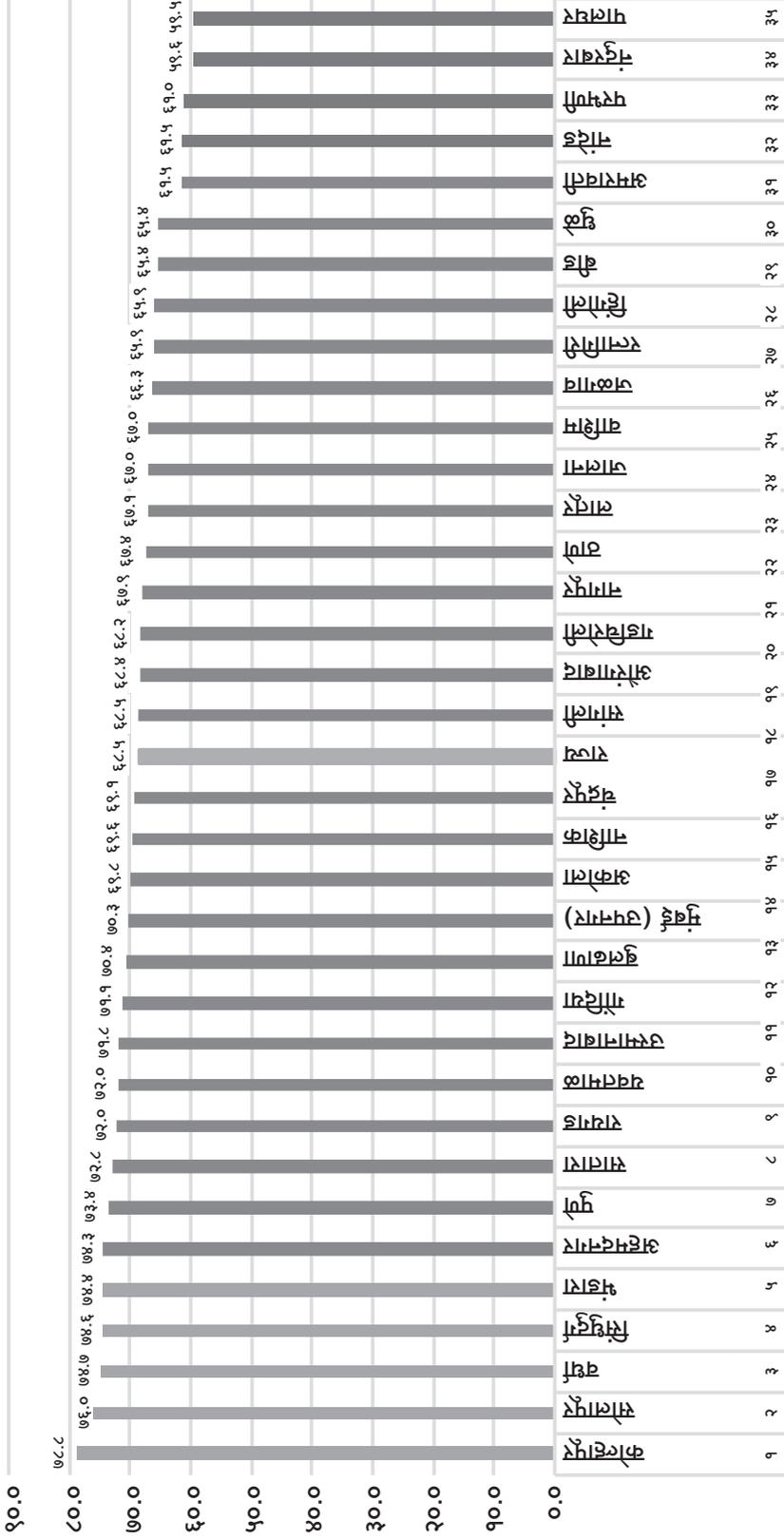
मराठी	गणित
७७	६८.५०

२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

विषय : गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	गणित	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	गणित
१)	कोल्हापूर	७८.७८	१८)	सांगली	६८.४८
२)	सोलापूर	७५.९६	१९)	औरंगाबाद	६८.३८
३)	वर्धा	७४.६९	२०)	गडचिरोली	६८.२२
४)	सिंधुदुर्ग	७४.६०	२१)	नागपूर	६७.८५
५)	भंडारा	७४.४३	२२)	ठाणे	६७.४४
६)	अहमदनगर	७४.३२	२३)	लातूर	६७.१०
७)	पुणे	७३.४०	२४)	जालना	६७.०३
८)	सातारा	७२.८४	२५)	वाशिम	६७.०२
९)	रायगड	७२.०५	२६)	जळगाव	६६.३५
१०)	यवतमाळ	७१.९९	२७)	रत्नागिरी	६५.९३
११)	उस्मानाबाद	७१.८३	२८)	हिंगोली	६५.८६
१२)	गोंदिया	७१.०८	२९)	बीड	६५.४३
१३)	बुलढाणा	७०.४३	३०)	धुळे	६५.४३
१४)	मुंबई उपनगर	७०.३५	३१)	अमरावती	६१.४७
१५)	अकोला	६९.७५	३२)	नांदेड	६१.४६
१६)	नाशिक	६९.५९	३३)	परभणी	६१.०५
१७)	चंद्रपूर	६९.१४	३४)	नंदूरबार	५९.६१
	राज्य सरासरी	६८.५०	३५)	पालघर	५९.५५

इयत्ता तिसरी : गणित : जिल्हानिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

इयत्ता - तिसरी

- इयत्ता तिसरी गणित विषयाची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.५० टक्के आहे. त्यामध्ये १७ जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरी पेक्षा अधिक असून उर्वरित एकूण १८ जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा कमी आहे.
- कोल्हापूर जिल्ह्याची संपादनूक (७८.७८ टक्के) सर्वात अधिक असून पालघर जिल्ह्याची संपादनूक (५९.५५ टक्के) सर्वात कमी आहे.

इयत्ता - तिसरी

३) इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयाचे विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीचे स्तरनिहाय वितरण :

संपादणूक पातळी	३० टक्के पेक्षा कमी	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त	एकूण
विद्यार्थी संख्या	५३५३	८०९४	२०५५७	३२६९१	६६६९५
टक्केवारी	८.०३	१२.१४	३०.८२	४९.०२	१००

४) जिल्हानिहाय संपादणूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी विषय - गणित

अ. क्र.	संपादणूक पातळी/जिल्हा	३० टक्के पेक्षा कमी	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१)	अहमदनगर	५.७८	८.२८	२४.४३	६१.५०
२)	अकोला	६.९३	१३.९७	२८.५२	५०.५८
३)	अमरावती	१३.६१	२१.२१	२९.११	३६.०६
४)	औरंगाबाद	७.६०	१२.४०	३२.७५	४७.२६
५)	भंडारा	४.६५	९.५२	२५.५४	६०.२८
६)	बीड	८.२८	१४.२४	३३.५९	४३.८९
७)	बुलढाणा	६.५८	१२.५१	२९.२२	५१.६९
८)	चंद्रपूर	६.०४	११.०२	३३.६२	४९.३२
९)	धुळे	८.९७	१५.१०	३४.८१	४१.१२
१०)	गडचिरोली	१२.०५	१५.२८	३१.९२	४०.७५
११)	गोंदिया	५.८९	१०.१२	३२.६५	५१.३४
१२)	हिंगोली	५.४५	१५.७२	३४.६४	४४.१९
१३)	जळगाव	८.४४	१३.६२	३४.३६	४३.५७
१४)	जालना	७.६०	१३.७१	३६.५६	४२.१३
१५)	कोल्हापूर	३.०७	५.८३	२४.५९	६६.५१
१६)	लातूर	९.७१	१३.०६	३३.४९	४३.७५
१७)	मुंबई उपनगर	१०.८७	१०.३१	२२.६५	५६.१७
१८)	नागपूर	१०.५२	१३.०५	२९.६३	४६.८०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादणूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (२७)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	संपादनूक पातळी/जिल्हा	३० टक्के पेक्षा कमी	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१९)	नांदेड	११.५७	१४.४६	३९.०१	३४.९५
२०)	नंदुरबार	८.९०	१८.६६	४४.७६	२७.६८
२१)	नाशिक	६.०७	१०.८५	३३.८१	४९.२७
२२)	उस्मानाबाद	६.२४	११.७६	२८.८८	५३.१२
२३)	पालघर	१४.७९	१७.७१	३५.२८	३२.२१
२४)	परभणी	१२.९१	१९.४५	३३.५४	३४.१०
२५)	पुणे	८.०६	८.४१	२५.२२	५८.३१
२६)	रायगड	४.९२	९.९५	२९.८६	५५.२८
२७)	रत्नागिरी	१२.८३	१४.३८	३१.६४	४१.१५
२८)	सांगली	१०.१५	१४.४०	३२.००	४३.४५
२९)	सातारा	८.३५	७.९१	२३.०७	६०.६८
३०)	सिंधुदुर्ग	५.२३	९.१५	२९.४१	५६.२१
३१)	सोलापूर	५.४३	७.७६	२२.७८	६४.०४
३२)	ठाणे	१०.२७	१३.४४	२८.२२	४८.०७
३३)	वर्धा	६.०९	८.७७	२३.९२	६१.२२
३४)	वाशिम	७.०९	१३.६७	३५.७०	४३.५४
३५)	यवतमाळ	५.४४	१०.२६	३१.२४	५३.०५
	राज्य सरासरी	८.०३	१२.१४	३०.८२	४९.०२

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (२८)

५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
१)	अहमदनगर	७४.०४	७४.३२	१९)	नांदेड	६९.५४	६९.४६
२)	अकोला	६७.६८	६९.७५	२०)	नंदुरबार	६९.३२	५९.६९
३)	अमरावती	५९.६०	६९.४७	२१)	नाशिक	६९.०५	६९.५९
४)	औरंगाबाद	६७.९४	६८.३८	२२)	उस्मानाबाद	६८.८८	७९.८३
५)	भंडारा	७२.००	७४.४३	२३)	पालघर	५८.४६	५९.५५
६)	बीड	६६.३६	६५.४३	२४)	परभणी	५९.२६	६९.०५
७)	बुलढाणा	६९.२८	७०.४३	२५)	पुणे	७०.९६	७३.४०
८)	चंद्रपूर	६९.७५	६९.९४	२६)	रायगड	७९.९२	७२.०५
९)	धुळे	६३.९०	६५.४३	२७)	रत्नागिरी	६०.५९	६५.९३
१०)	गडचिरोली	५८.३०	६८.२२	२८)	सांगली	६२.४४	६८.४८
११)	गोंदिया	६९.८६	७९.०८	२९)	सातारा	७२.५९	७२.८४
१२)	हिंगोली	६८.७०	६५.८६	३०)	सिंधुदुर्ग	७२.३४	७४.६०
१३)	जळगाव	६५.०५	६६.३५	३१)	सोलापूर	७४.४४	७५.९६
१४)	जालना	६५.९७	६७.०३	३२)	ठाणे	६५.७६	६७.४४
१५)	कोल्हापूर	७६.२९	७८.७८	३३)	वर्धा	७९.९२	७४.६९
१६)	लातूर	६३.७३	६७.९०	३४)	वाशिम	६६.४५	६७.०२
१७)	मुंबई उपनगर	६९.८३	७०.३५	३५)	यवतमाळ	७०.३२	७९.९९
१८)	नागपूर	६५.९०	६७.८५		राज्य सरासरी	६७.६७	६८.९८

- इयत्ता तिसरी गणित विषयाची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.५० टक्के आहे. त्यामध्ये मुलांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६७.६७ टक्के आहे. तर मुलींची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.९८ टक्के आहे.
- राज्यातील मुलांच्या तुलनेत मुलींची सरासरी संपादनूक १.३९ टक्केने अधिक आहे.
- राज्यातील सुमारे ३९.५० टक्के मुले व मुलींची अध्ययन संपादनूक सरासरीपेक्षा कमी आहे.

६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
१)	अहमदनगर	७४.८३	६८.२४	१९)	नांदेड	६९.३४	६२.२१
२)	अकोला	६९.७१	६५.५४	२०)	नंदुरबार	६०.२७	६५.२४
३)	अमरावती	६९.६२	५४.९८	२१)	नाशिक	६९.५१	६८.०४
४)	औरंगाबाद	६७.२६	७३.७१	२२)	उस्मानाबाद	७०.६९	६९.२३
५)	भंडारा	७३.३३	७९.४५	२३)	पालघर	५८.९४	६४.५२
६)	बीड	६५.६२	६७.७०	२४)	परभणी	६०.७८	५६.५६
७)	बुलढाणा	६९.८२	७२.२७	२५)	पुणे	७५.२०	६५.५९
८)	चंद्रपूर	७०.९३	६९.२४	२६)	रायगड	७०.३३	८०.८९
९)	धुळे	६४.४२	६६.५३	२७)	रत्नागिरी	६२.७७	६९.४७
१०)	गडचिरोली	६२.९७	६९.७२	२८)	सांगली	६६.९८	६०.३०
११)	गोंदिया	७०.४६	**	२९)	सातारा	७३.२५	६७.८५
१२)	हिंगोली	६७.७१	६२.९३	३०)	सिंधुदुर्ग	७२.२९	७९.९३
१३)	जळगाव	६५.०४	६९.५५	३१)	सोलापूर	७६.९२	७२.६४
१४)	जालना	६५.७८	६९.३९	३२)	ठाणे	६७.६४	६५.८०
१५)	कोल्हापूर	७८.२८	७२.२८	३३)	वर्धा	७३.८९	६५.७६
१६)	लातूर	६५.३८	६५.७९	३४)	वाशिम	६८.८४	५९.८३
१७)	मुंबई उपनगर	८६.९६	६९.४०	३५)	यवतमाळ	७०.३०	७५.३०
१८)	नागपूर	६३.७७	७९.४३		राज्य सरासरी	६८.५९	६७.५४

(टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाही.)

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता तिसरी गणित विषयाची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.५० टक्के आहे. त्यामध्ये ग्रामीण क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६८.५९ टक्के आहे. तर शहरी क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांची सरासरी एकूण संपादनूक ६७.५४ टक्के आहे.
- राज्यातील शहरी क्षेत्राच्या तुलनेत ग्रामीण क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ०.९७ टक्केने अधिक आहे.
- राज्यातील ग्रामीण व शहरी क्षेत्रातील सुमारे ३९.९७ टक्के विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक सरासरीपेक्षा कमी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३०)

७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित :

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित
१)	अहमदनगर	७४.२०	७३.७१
२)	अकोला	६७.१३	७७.२३
३)	अमरावती	५९.४४	७१.१५
४)	औरंगाबाद	६७.६४	७२.०१
५)	भंडारा	७२.२८	७९.६३
६)	बीड	६५.३१	६९.१९
७)	बुलढाणा	७०.३१	५९.१५
८)	चंद्रपूर	७०.०५	५४.७१
९)	धुळे	६३.०८	७१.४०
१०)	गडचिरोली	६२.११	७३.२६
११)	गोंदिया	७१.५४	६०.७२
१२)	हिंगोली	६७.८८	६१.७५
१३)	जळगाव	६५.००	६९.८९
१४)	जालना	६५.८९	६९.०४
१५)	कोल्हापूर	७८.३६	७०.१८
१६)	लातूर	६५.६१	६४.९४
१७)	बृहन्मुंबई	७४.४२	६७.७४
१८)	नागपूर	६५.४९	६८.२१
१९)	नांदेड	६०.९३	६४.०७
२०)	नंदुरबार	६०.३३	६५.६५
२१)	नाशिक	६९.२२	७०.२४
२२)	उस्मानाबाद	७१.२९	६५.४०
२३)	पालघर	५९.१३	५८.००
२४)	परभणी	६०.५६	५७.६१
२५)	पुणे	७३.०६	६७.७२

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित
२६)	रायगड	७१.३०	७४.४२
२७)	रत्नागिरी	६२.७७	६९.४७
२८)	सांगली	६४.७६	६८.३८
२९)	सातारा	७२.६१	७३.४७
३०)	सिंधुदुर्ग	७३.४५	**
३१)	सोलापूर	७५.९३	७९.९३
३२)	ठाणे	६६.९९	६५.९७
३३)	वर्धा	७३.६७	६९.३९
३४)	वाशिम	६८.१७	५९.७६
३५)	यवतमाळ	७०.६०	७५.७८
	राज्य सरासरी	६८.३४	६८.३०

(टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाहीत.)

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता तिसरी गणित विषयाची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.५० टक्के आहे. त्यामध्ये शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळेतील विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६८.३४ टक्के आहे. तर खाजगी अनुदानित शाळेतील विद्यार्थ्यांची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.३० टक्के आहे.
- राज्यातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा आणि खाजगी अनुदानित शाळेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक समान आहे.
- राज्यातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा आणि खाजगी अनुदानित शाळेतील सुमारे ३१.६६ टक्के विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादनूक सरासरीपेक्षा कमी आहे.

८) जिल्हा व सामाजिक संवर्गानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित :

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
१)	अहमदनगर	७०.६	७३.४	७५.०	७५.८	७३.५	७८.७
२)	अकोला	६९.३	५७.२	७१.९	६८.१	७२.४	६४.९
३)	अमरावती	५९.२	५७.६	६६.०	५५.९	६०.७	६४.४
४)	औरंगाबाद	६५.८	५९.९	७१.८	६९.९	६७.२	५८.४

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३२)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
५)	भंडारा	७५.४	६५.७	७३.८	७४.७	७२.२	७४.३
६)	बीड	६२.०	५७.४	६६.९	६६.४	६८.९	६५.९
७)	बुलढाणा	७०.४	६४.३	७०.६	७१.६	७०.४	६०.७
८)	चंद्रपूर	६८.४	७०.९	६९.४	५७.२	६८.९	७४.४
९)	धुळे	६८.३	६०.८	६९.७	७२.७	६६.४	७४.९
१०)	गडचिरोली	६९.४	५६.८	६५.२	५१.३	६३.६	६४.८
११)	गोंदिया	७२.४	७०.९	७०.६	५८.२	६९.३	७१.०
१२)	हिंगोली	६३.२	६४.७	७०.८	६७.९	६८.७	५४.७
१३)	जळगाव	६४.२	६३.५	६९.३	६९.२	६३.८	६५.२
१४)	जालना	६५.७	६३.५	६६.४	६६.३	६६.३	४६.०
१५)	कोल्हापूर	७३.३	७६.०	७९.३	७८.३	७६.९	७१.२
१६)	लातूर	६३.४	६५.९	६६.२	६७.०	६४.३	६४.८
१७)	मुंबई उपनगर	६२.४	६१.०	७१.४	७२.६	७१.२	८५.३
१८)	नागपूर	६८.३	६४.०	६८.९	६४.८	६३.२	६४.२
१९)	नांदेड	६२.७	५९.४	६०.६	६३.४	५८.८	६५.९
२०)	नंदुरबार	६७.९	५९.९	७४.९	७४.९	६९.७	७६.०
२१)	नाशिक	७०.७	६६.८	७०.७	७४.७	७२.५	५८.०
२२)	उस्मानाबाद	६७.९	६५.२	६८.२	७२.०	७१.७	४६.७
२३)	पालघर	५८.८	५७.८	६३.९	६९.४	६१.९	४५.९
२४)	परभणी	५८.९	५६.६	५५.७	६१.६	६१.९	६१.७
२५)	पुणे	६८.३	७१.४	७२.८	७३.९	७२.९	७४.४
२६)	रायगड	७१.३	६७.२	७३.४	७३.९	६७.७	७८.७
२७)	रत्नागिरी	६१.४	७२.६	६२.८	६८.९	५२.५	६६.७
२८)	सांगली	६०.४	५९.३	६४.९	७०.४	६२.७	७४.२
२९)	सातारा	६९.९	६५.५	७३.३	७५.७	६९.२	७१.६
३०)	सिंधुदुर्ग	७८.३	६६.७	६७.६	७७.४	८२.४	७२.८

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३३)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
३१)	सोलापूर	७१.४	६९.२	७४.५	७७.४	७५.४	७६.०
३२)	ठाणे	६४.६	६३.७	७०.०	६६.१	६५.९	६८.३
३३)	वर्धा	७३.४	७४.२	७३.१	७२.५	६९.५	७५.१
३४)	वाशिम	६९.५	६०.०	६९.४	६३.९	६७.४	७६.०
३५)	यवतमाळ	७०.०	६६.४	७२.५	७४.३	६९.४	७३.१
	राज्य सरासरी	६७.०	६३.४	६९.९	७१.५	६७.९	६९.०

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता तिसरी गणित विषयाची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.५० टक्के आहे. त्यामध्ये अनुसूचित जाती (SC) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६७ टक्के आहे. अनुसूचित जमाती (ST) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६३.४ टक्के तर सर्वसाधारण (GEN) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ७१.५ टक्के आहे. तसेच इतर मागासवर्गीय (OBC) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६९.९ टक्के तर भटक्या जमाती (NT) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६७.९ टक्के आहे आणि विशेष मागास प्रवर्गातील (SBC) विद्यार्थ्यांची सरासरी एकूण संपादनूक ६९ टक्के आहे.
- राज्यातील सर्वसाधारण (GENERAL) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांपेक्षा अधिक आहे तर अनुसूचित जमाती (ST) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक तुलनेने सर्वात कमी आहे.

९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित :

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
१)	अहमदनगर	६०.००	६८.८९	४८.००	३७.८२	२५.३३	५१.२०
२)	अकोला	६४.५०	**	**	३०.००	५०.००	४२.६७
३)	अमरावती	२९.३३	२२.६७	**	६८.००	२४.००	५२.००
४)	औरंगाबाद	७७.६०	७७.३३	४८.००	६३.११	२९.६०	६७.५६
५)	भंडारा	४३.००	**	४४.००	७६.००	२३.११	७६.००
६)	बीड	६०.००	५२.८९	७०.००	४२.४०	८.००	८२.५७
७)	बुलढाणा	६२.००	३३.६०	७२.००	८.००	**	९६.००
८)	चंद्रपूर	७०.६७	३८.००	४२.००	**	१५.००	**

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३४)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
९)	धुळे	३९.१३	१४.००	**	२८.००	६४.००	**
१०)	गडचिरोली	९.३३	**	**	**	२०.००	**
११)	गोंदिया	६३.२७	३६.००	८०.००	**	५०.००	**
१२)	हिंगोली	**	४३.००	**	४०.००	८.००	**
१३)	जळगाव	५३.७८	२१.४७	६६.६७	५०.००	२४.००	४२.८६
१४)	जालना	४२.८०	१८.००	५७.३३	४१.३३	४४.००	४८.००
१५)	कोल्हापूर	८४.००	६.००	६०.००	८०.००	५८.००	**
१६)	लातूर	५३.३३	३८.००	८.००	३४.६७	**	४९.६५
१७)	बृहन्मुंबई	**	**	**	**	५४.००	२०.००
१८)	नागपूर	४४.००	३३.३३	२४.००	५०.००	३३.३३	३२.००
१९)	नांदेड	३२.५०	४२.९१	४५.००	२४.००	२०.८०	५०.९२
२०)	नंदुरबार	७६.००	६०.००	७६.००	२४.००	८.००	६३.४३
२१)	नाशिक	५३.३३	३८.११	४७.००	५९.५०	५६.००	३६.४०
२२)	उस्मानाबाद	६८.००	७६.००	६४.००	२८.००	**	६८.००
२३)	पालघर	४२.८६	२०.४४	१२.००	१४.००	११.११	४९.००
२४)	परभणी	२९.६०	१५.००	२५.३३	४०.००	५४.००	४४.४०
२५)	पुणे	६९.६०	५२.००	६६.००	४०.००	४८.००	४९.०७
२६)	रायगड	३७.६०	**	**	५८.००	**	१४.००
२७)	रत्नागिरी	५६.००	**	**	**	४.००	२८.००
२८)	सांगली	३९.२०	५२.००	४८.००	६४.००	**	४७.३३
२९)	सातारा	३९.००	५७.५०	**	८०.००	४६.४०	७१.२०
३०)	सिंधुदुर्ग	**	९२.००	६८.००	**	१२.००	**
३१)	सोलापूर	७६.००	६४.००	७२.००	७७.३३	४६.८६	८०.५३
३२)	ठाणे	५३.००	५७.३३	४९.३३	८१.३३	६२.६७	२०.००
३३)	वर्धा	८८.००	८८.००	**	**	८२.६७	४४.००

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३५)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
३४)	वाशिम	५७.६५	**	४०.००	३२.००	६४.००	८०.००
३५)	यवतमाळ	६२.००	२५.६०	५५.००	२६.००	६४.००	६८.००
	राज्य सरासरी	५६.५५	३८.२५	५१.६३	४७.१३	३४.६३	५५.७४

(टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाही.)

- L.D. (Locomotor Disability) विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ५६.५५ टक्के आहे.
- VI (Visual Impaired) विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ३८.२५ टक्के आहे.
- HI (Hearing Impaired) विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ५१.६३ टक्के आहे.
- S and LD (Speech and Language Disability) विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ४७.१३ टक्के आहे.
- ID (Intellectual Disability) विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ३४.६३ टक्के आहे.
- Other D (Other Disabilities) विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ५५.७४ टक्के आहे.
- राज्यातील LD विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित दिव्यांग प्रकारातील विद्यार्थ्यांपेक्षा अधिक आहे तर ID दिव्यांग प्रकारातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक तुलनेने सर्वात कमी आहे.

१०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - राज्य

अ. क्र.	इयत्ता तिसरी - गणित अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	सरासरी संपादनूक
१)	९९९ पर्यंतच्या संख्या स्थानिक किमतीचा उपयोग करून वाचतात व लिहितात.	M ३०१	७०.१
२)	तीन अंकी संख्यांची बिनहातच्याची व हातच्याची बेरीज व वजाबाकी यांचा वापर करून दैनंदिन जीवनातील साधे प्रश्न सोडवितात.	M ३०३	६८.९
३)	१० पर्यंतचे पाढे तयार करतो आणि त्यांचा दैनंदिन जीवनात वापर करतो.	M ३०४	७०.३
४)	परिस्थिती/संदर्भ यांचे विश्लेषण करून संख्यांवरील योग्य क्रियांचा वापर करतात.	M ३०५	६२.२

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (३६)

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	इयत्ता तिसरी - गणित अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	सरासरी संपादनूक (टक्केवारी)
५)	अप्रमाणित एककाच्या मदतीने विविध भांड्यांच्या धारकता/क्षमतांची तुलना करतात.	M ३०६	६१.६
६)	दिनदर्शिकेतील विशिष्ट दिवस आणि तारीख ओळखतात.	M ३०८	७३.६
७)	डॉट ग्रिड कागद वापरून, घड्या घालून, कागद कापून, सरळ रेषेच्या सहाय्याने द्विमितीय आकार तयार करतात.	M ३०९	८२.४
८)	कडा, कोपरे आणि कर्णाच्या संख्येवरून द्विमितीय आकाराचे वर्णन करतात.	M ३१०	४२.१
९)	दिलेल्या आकारात जागा उरणार नाही अशा पद्धतीने दिलेल्या टाइल्सचा वापर करून जागा भरतो.	M ३११	६३.२
१०)	सेंटीमीटर व मीटर या प्रमाणित एककांच्या साहाय्याने लांबी व अंतर मोजतात किंवा अंदाज करतात आणि एककातील संबंध ओळखतात.	M ३१२	३८.४
११)	घड्याळाचा वापर करून तासांमधील वेळ अचूक सांगतो.	M ३१७	७२.२
१२)	साधे आकार आणि संख्यामालिका या प्रकारच्या आकृतिबंधांचा विस्तार करतात.	M ३१८	७२.८
१३)	ताळ्याच्या खुणांच्या साहाय्याने माहितीची नोंद करतात. चित्रांच्या साहाय्याने माहिती दर्शवितात आणि निष्कर्ष काढतात.	M ३१९	७५.०

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयातील १३ अध्ययन निष्पत्तींचा समावेश करण्यात आला होता. त्यानुसार राज्यातील इयत्ता तिसरी गणित विषयातील विद्यार्थ्यांची सरासरी एकूण संपादनूक ६८.५० टक्के आहे.
- इयत्ता तिसरी गणित विषयाच्या M ३०९ या अध्ययन निष्पत्तीमधील विद्यार्थ्यांची संपादनूक तुलनेने सर्वात जास्त म्हणजे ८२.४ टक्के आहे. तर M ३१२ या अध्ययन निष्पत्तीमधील विद्यार्थ्यांची संपादनूक तुलनेने सर्वात कमी म्हणजे ३८.४ टक्के आहे.

११) जिल्हानिहाय व अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक

इयत्ता - तिसरी

अ. क्र.	जिल्हा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक													
		M३०१	M३०३	M३०४	M३०५	M३०६	M३०८	M३०९	M३१०	M३११	M३१२	M३१७	M३१८	M३१९	
१)	अहमदनगर	७५.८६	७४.३४	७६.४७	७१.९७	६८.४४	७९.४०	८६.८०	४६.०८	७२.४०	५०.४९	७३.१८	७८.१७	७७.९६	
२)	अकोला	७०.८२	७०.५८	६९.८०	५७.१६	६४.६७	७१.८८	८१.७०	३१.८७	६६.६३	४३.४२	७५.०६	७५.६९	७८.९८	
३)	अमरावती	६२.७४	५७.८४	६०.६७	४५.६९	५५.९१	६२.२१	७३.६०	३४.४५	४९.४४	३३.९२	६९.३९	६४.७२	६५.६०	
४)	औरंगाबाद	६९.८८	७०.४१	७०.४७	६३.६१	६१.६१	७३.०५	८०.४३	३८.३१	६०.४९	३९.५१	७२.३४	७१.०३	७५.५७	
५)	भंडारा	७४.२४	७७.३८	७६.०६	६६.०२	६६.६७	७८.३५	८७.३४	३१.३९	७५.४३	३२.७९	७४.५७	७८.५७	८१.४९	
६)	बीड	६९.४६	६७.३८	६९.४२	५६.१९	५५.८६	७३.९७	८०.९३	३४.४२	६७.८४	२६.३०	७१.९०	७२.६०	७२.९०	
७)	बुलढाणा	७५.४८	६९.२९	७२.४८	५९.६६	६६.७१	७२.०६	८१.६४	३३.४७	६५.१३	४३.६०	७८.००	७६.१६	७८.०६	
८)	चंद्रपूर	७०.५३	७०.३६	७२.३०	६१.६९	६४.०४	७६.५८	८५.१५	३५.६१	६५.३२	३९.५९	६९.७२	७३.४५	७६.९७	
९)	धुळे	६२.८३	६४.०३	६३.५५	६२.३९	५४.६५	७२.७९	७८.८७	५०.४४	६०.४०	२८.७६	६०.१८	६६.४८	६४.३८	
१०)	गडचिरोली	६१.४३	६२.०४	६५.५६	५१.१९	५४.६८	६८.३०	७७.७८	३७.७४	५२.५३	२४.७९	६५.२८	६६.५७	६९.१४	
११)	गोंदिया	७४.३५	७१.२४	७५.७४	६०.६९	६६.९७	७२.९८	८४.२५	३३.५५	६९.५३	३८.०३	६५.१७	७८.२३	७४.३९	
१२)	हिंगोली	६७.१२	६४.३४	६४.६३	६४.५९	५७.६४	७२.८७	८२.०८	५३.८१	६१.५१	३०.३४	६८.३७	७०.१२	७२.६२	
१३)	जळमाव	६६.०७	६७.१८	७०.०८	५६.०४	५८.७६	६७.६९	८३.९४	३७.००	५७.७७	४२.१३	७०.९९	६८.९९	७४.४४	
१४)	जालना	६६.२८	६६.३९	६८.८६	५७.१४	६३.७७	६९.८४	८२.१८	३९.६३	५८.४४	३४.१७	७२.८२	७०.१७	७१.२५	
१५)	कोल्हापूर	७९.८५	७८.७८	७८.५३	७७.८४	६८.०७	८७.३६	९०.३२	५५.६४	७२.८९	४०.२३	७४.७७	८२.३९	७९.९५	
१६)	लातूर	६८.५४	६६.२५	६५.३८	५६.६०	५६.८५	६८.५४	७८.६८	३१.७८	५७.५५	३९.९२	७२.४६	६८.३२	७२.३३	
१७)	मुंबई उपनगर	६८.५९	७०.३३	६९.९६	६७.५०	५९.३४	७७.६३	८२.३९	५९.८०	६९.७६	४६.८९	७१.६९	७२.९९	७४.२९	
१८)	नागापूर	६६.३४	६५.४९	७०.३४	५५.२३	५६.९१	७०.२७	८१.२२	३९.२३	५९.४०	२९.०१	७४.०९	६९.२१	७३.१७	

अ. क्र.	जिल्हा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक															
		M३०१	M३०३	M३०४	M३०५	M३०६	M३०८	M३०९	M३१०	M३११	M३१२	M३१७	M३१८	M३१९			
१९)	नांदेड	६३.६८	६०.८५	६२.१७	४९.९१	५९.१२	६२.४५	७७.०७	२८.०४	५३.५४	३३.३१	६६.०८	६३.०८	७१.७१			
२०)	नंदुरबार	६१.४३	५९.५८	६२.९४	५३.७२	४९.९२	६५.१८	७६.३३	३८.०१	५४.८४	३६.६१	६४.६७	६२.०७	६५.६८			
२१)	नाशिक	७०.९०	६९.२२	७१.१०	६०.२४	६१.८६	७५.१०	८३.१३	४०.७०	६६.९५	३९.४४	७५.२४	७६.२७	७६.३२			
२२)	उस्मानाबाद	७०.२१	७४.००	७२.६०	६१.४४	६५.०४	७६.००	८२.१६	४३.१२	६७.६८	४०.६४	७३.७६	७३.०८	७५.१२			
२३)	पालघर	६२.७४	५७.८४	६०.६७	४५.६९	५५.९१	६२.२१	७३.६०	३४.४५	४९.४४	३३.९२	६९.३९	६४.७२	६५.६०			
२४)	परभणी	६३.५५	६१.९६	६१.७२	५२.५२	५३.५५	६७.५६	७४.५१	३२.१९	५१.१३	२९.७७	६८.६२	६३.४२	६८.११			
२५)	पुणे	७३.९५	७२.४२	७३.५४	७१.६४	६५.७२	७८.७२	८४.७८	५०.१२	६८.३२	४१.९७	७२.०९	७६.६६	७६.५१			
२६)	रायगड	७४.०६	७०.३८	७२.४५	६८.८२	६५.११	७७.०४	८४.८९	४२.९३	७०.९८	४२.९३	७८.१८	७७.६४	७७.७०			
२७)	रत्नागिरी	६५.४८	६३.१६	६६.००	५५.०१	६३.१६	६९.६१	७४.२८	३४.९७	५०.०८	३६.६७	७४.८७	६६.८९	६७.०६			
२८)	सांगली	६८.२०	६६.३९	६७.४०	५५.०७	६०.८४	६८.२७	८०.०१	४१.२०	५६.९५	४०.६५	७३.४७	६९.११	७४.१०			
२९)	सातारा	७२.६९	७३.३४	७४.६९	७४.४७	६४.१९	८०.२५	८५.४३	५५.२३	६७.४४	३२.३८	७४.२५	७८.१४	७७.९४			
३०)	सिंधुदुर्ग	७३.८६	७५.६२	७३.२८	७४.८४	६५.०३	८१.०५	८८.०७	५२.६१	६६.०१	३९.५४	७७.४५	७५.३३	७९.०८			
३१)	सोलापूर	७७.५६	७६.५१	७६.६६	७४.४०	७१.११	८०.४३	८७.१३	४६.७४	६८.४८	४५.१२	७९.०३	७८.९९	८०.४८			
३२)	ठाणे	६८.००	६७.१५	७०.२५	५८.६२	५७.१०	७१.४१	८३.०४	३९.४५	६२.६३	३६.०१	७४.५०	७३.१८	७६.१८			
३३)	वर्धा	७४.३४	७४.७७	७६.७५	७१.३२	७२.८१	७७.०४	८४.९२	२३.०३	७१.०३	४१.६०	७४.५९	८०.२४	७८.१६			
३४)	वाशिम	६८.३४	६६.८२	६७.५९	६०.७६	५५.२२	७२.२४	७८.३९	५०.७२	६५.५५	४३.२२	६७.४०	६९.६५	७२.७६			
३५)	यवतमाळ	७३.१६	७१.९२	७१.७७	६५.८५	५८.४६	७६.२०	८७.३८	४६.४५	६६.५५	४१.६७	७२.९८	७५.४२	८२.७४			
	राज्य सरासरी	७०.०१	६८.०९	७०.०३	६२.०२	६१.०६	७३.०६	८२.०४	४२.१	६२.०२	३८.०४	७२.०२	७२.८	७५.०			

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक
सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

इयत्ता : पाचवी

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण - २०२३

इयत्ता - पाचवी

विषय - प्रथम भाषा : मराठी

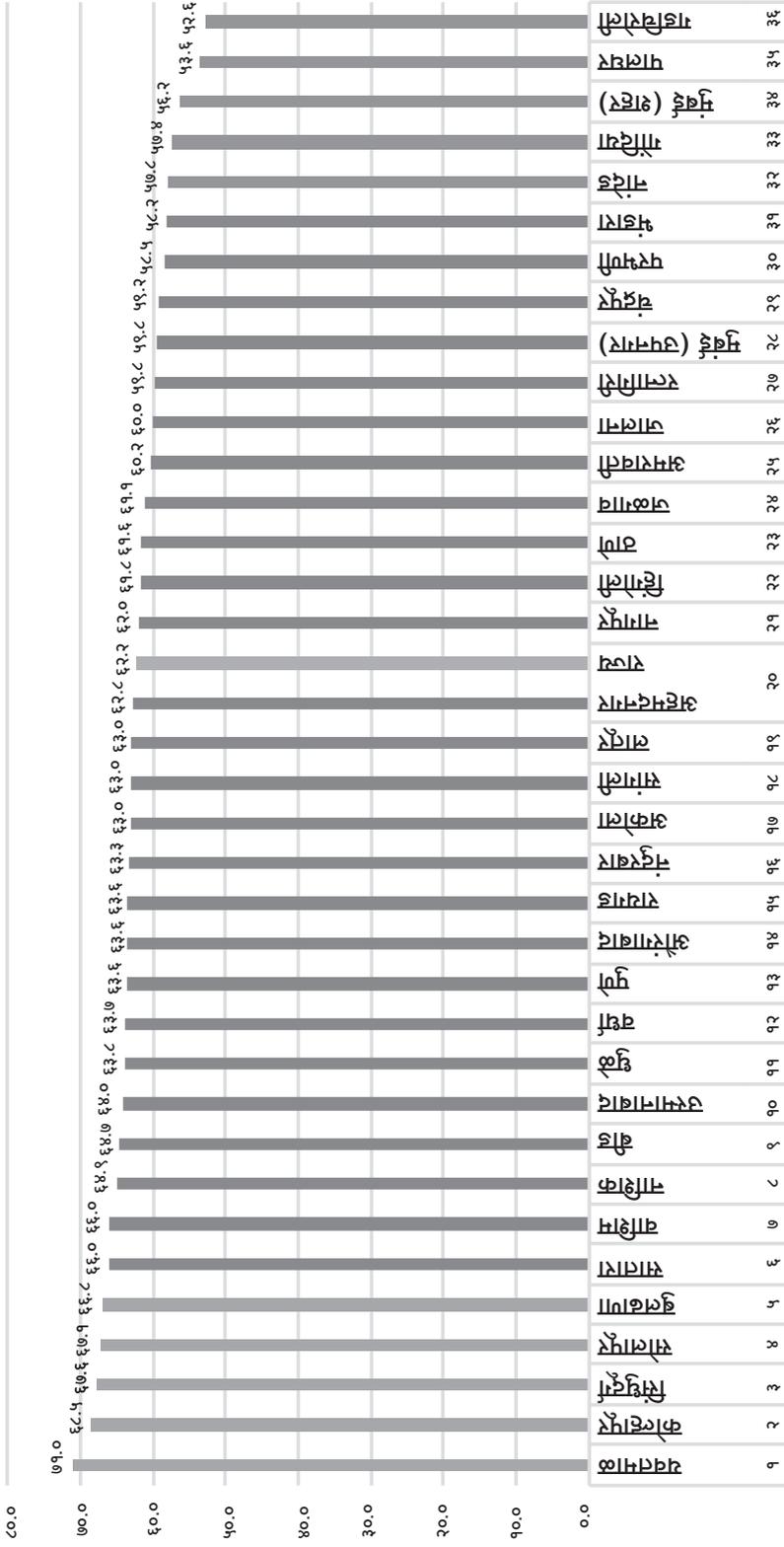
१) राज्याची सरासरी संपादनूक :

प्रथम भाषा : मराठी	गणित
६२.२	६४.५

२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा : मराठी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा : मराठी
१)	यवतमाळ	७१.०	२१)	नागपूर	६२.०
२)	कोल्हापूर	६८.५	२२)	हिंगोली	६१.८
३)	सिंधुदुर्ग	६७.६	२३)	ठाणे	६१.६
४)	सोलापूर	६७.१	२४)	जळगाव	६१.१
५)	बुलढाणा	६६.८	२५)	अमरावती	६०.२
६)	सातारा	६६.०	२६)	जालना	६०.०
७)	वाशिम	६६.०	२७)	रत्नागिरी	५९.८
८)	नाशिक	६४.९	२३)	ठाणे	६१.६
९)	बीड	६४.७	२४)	जळगाव	६१.१
१०)	उस्मानाबाद	६४.०	२५)	अमरावती	६०.२
११)	धुळे	६३.८	२६)	जालना	६०.०
१२)	वर्धा	६३.७	२७)	रत्नागिरी	५९.८
१३)	पुणे	६३.६	२८)	मुंबई उपनगर	५९.५
१४)	औरंगाबाद	६३.६	२९)	चंद्रपूर	५९.२
१५)	रायगड	६३.६	३०)	परभणी	५८.५
१६)	नंदुरबार	६३.३	३१)	भंडारा	५८.२
१७)	अकोला	६३.०	३२)	नांदेड	५७.८
१८)	सांगली	६३.०	३३)	गोंदिया	५७.४
१९)	लातूर	६३.०	३४)	मुंबई शहर	५६.२
२०)	अहमदनगर	६२.८	३५)	पालघर	५३.६
	राज्य सरासरी	६२.२%	३६)	गडचिरोली	५२.६

इयत्ता पाचवी : प्रथम भाषा मराठी : जिल्हानिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (४४)

इयत्ता - पाचवी

- इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची सरासरी संपादनूक ६२.२ टक्के आहे. त्यामध्ये वीस जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा अधिक असून उर्वरित सोळा जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा कमी आहे.
- यवतमाळ जिल्ह्याची संपादनूक ७१.० टक्के सर्वात अधिक असून गडचिरोली जिल्ह्याची संपादनूक ५२.६ टक्के सर्वात कमी आहे.

३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य

इयत्ता पाचवी - प्रथम भाषा					
संपादनूक पातळी	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के च्या वर	एकूण
विद्यार्थी संख्या	६५१५	१६२६९	४११५४	२००३०	८३९६८
टक्केवारी	७.७६	१९.३८	४९.०१	२३.८५	१०० %

४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी

इयत्ता पाचवी - प्रथम भाषा : मराठी					
अ. क्र.	संपादनूक पातळी/ जिल्हा	३० टक्के पर्यंत	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के च्या वर
१)	अहमदनगर	७.८४	१९.२५	४९.३६	२३.५६
२)	अकोला	७.७७	१७.२७	५१.४९	२३.४७
३)	अमरावती	१०.४२	२१.०३	४८.३५	२०.२०
४)	औरंगाबाद	७.४८	१८.१०	४९.६८	२४.७४
५)	भंडारा	११.३६	२३.८६	४९.१५	१५.६३
६)	बीड	६.५०	१९.३४	४४.९४	२९.२२
७)	बुलढाणा	४.३४	१५.९७	४८.७२	३०.९७
८)	चंद्रपूर	९.८९	२४.१५	४७.५५	१८.४१
९)	धुळे	४.५०	२१.३३	५०.८६	२३.३०
१०)	गडचिरोली	१८.००	२९.५४	४१.८२	१०.६४
११)	गोंदिया	९.७९	२८.३२	४८.६०	१३.२९
१२)	हिंगोली	८.४८	२१.७०	४८.१८	२१.६४
१३)	जळगाव	७.७४	२०.९८	५३.१८	१८.१०
१४)	जालना	९.१३	२३.२१	४९.०६	१८.६०
१५)	कोल्हापूर	३.७३	१३.९२	४७.८०	३४.५६
१६)	लातूर	८.७१	१७.७७	४८.५५	२४.९८
१७)	मुंबई उपनगर	९.०९	२५.८४	४५.९३	१९.१४
१८)	मुंबई शहर	११.१३	२६.०८	५०.००	१२.७९

इयत्ता - पाचवी

अ. क्र.	संपादनूक पातळी/ जिल्हा	३० टक्के पर्यंत	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के च्या वर
१९)	नागपूर	१०.०१	१९.७०	४८.४२	२१.८७
२०)	नांदेड	११.२८	२४.८२	४८.६१	१५.२९
२१)	नंदुरबार	६.७७	१८.६०	५३.९६	२०.६७
२२)	नाशिक	५.७५	१५.६८	५४.५०	२४.०७
२३)	उस्मानाबाद	६.६४	१८.१७	४९.०२	२६.१६
२४)	पालघर	१९.९०	२४.७९	३८.६४	१६.६७
२५)	परभणी	११.३१	२३.१४	५०.५०	१५.०४
२६)	पुणे	७.३१	१८.७३	४८.२३	२५.७३
२७)	रायगड	७.२४	१८.१७	४९.२९	२५.२९
२८)	रत्नागिरी	८.३८	२२.९१	५१.८२	१६.९०
२९)	सांगली	६.६९	१९.७७	५१.६१	२१.९४
३०)	सातारा	४.७८	१५.९५	४९.९६	२९.३१
३१)	सिंधुदुर्ग	२.९२	१४.३२	५४.६४	२८.१२
३२)	वर्धा	५.९६	२२.५७	४३.९८	२७.४९
३३)	वाशिम	७.५१	१५.०१	४५.१०	३२.३८
३४)	सोलापूर	४.३८	१५.१४	४८.८५	३१.६२
३५)	ठाणे	८.१६	२०.५५	५१.०२	२०.२६
३६)	यवतमाळ	२.५७	११.७९	४६.२२	३९.४२
	राज्य सरासरी	७.७६	१९.३८	४९.०१	२३.८५

इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाच्या अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये एकूण ८३,९६८ विद्यार्थी सहभागी झाले.

- ७.७६ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३० टक्के पेक्षा कमी आहे.
- १९.३८ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३१.५० टक्के
- ४९.०१ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५१.७५ टक्के
- २३.८५ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ७५ टक्के पेक्षा अधिक आहे.
- २७.१४ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५० टक्के पेक्षा कमी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (४६)

५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
१)	अहमदनगर	६१.५९	६३.९५	२०)	नांदेड	५६.५५	५८.९९
२)	अकोला	६०.६७	६५.०६	२१)	नंदुरबार	६३.४१	६३.१७
३)	अमरावती	५७.६६	६३.००	२२)	नाशिक	६३.३६	६६.४६
४)	औरंगाबाद	६२.९५	६४.२२	२३)	उस्मानाबाद	६२.९९	६४.९९
५)	भंडारा	५६.६८	५९.८३	२४)	पालघर	५३.११	५४.००
६)	बीड	६४.३५	६५.०६	२५)	परभणी	५७.६०	५९.३४
७)	बुलढाणा	६५.६६	६७.८१	२६)	पुणे	६२.०९	६५.२०
८)	चंद्रपूर	५७.४९	६१.०१	२७)	रायगड	६२.९७	६४.१५
९)	धुळे	६३.६५	६३.९४	२८)	रत्नागिरी	५८.०४	६१.६०
१०)	गडचिरोली	५२.६१	५२.६१	२९)	सांगली	६१.८०	६४.०७
११)	गोंदिया	५६.३२	५८.५२	३०)	सातारा	६३.६४	६८.२६
१२)	हिंगोली	६०.०४	६३.४३	३१)	सिंधुदुर्ग	६६.६६	६८.६४
१३)	जळगाव	५९.७३	६२.५५	३२)	सोलापूर	६५.७८	६८.३८
१४)	जालना	५८.१५	६१.९८	३३)	ठाणे	६०.३८	६२.७४
१५)	कोल्हापूर	६७.३८	६९.५२	३४)	वर्धा	६२.२०	६५.३५
१६)	लातूर	६२.१२	६३.८०	३५)	वाशिम	६५.०८	६६.९९
१८)	मुंबई शहर	५७.४९	५४.७७	३६)	यवतमाळ	७०.२८	७१.६२
१९)	नागपूर	६०.३८	६३.८३	राज्य सरासरी		६१.०३	६३.३७

- राज्यातील विद्यार्थ्यांची लिंगनिहाय इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची सरासरी संपादनूक ६२.२ टक्के आहे.
- मुलांची अध्ययन संपादनूक ६१.३ टक्के आहे.
- मुलींची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६३.३७ टक्के आहे.
- राज्यातील मुलांच्या तुलनेत मुलींची सरासरी संपादनूक २.३५ टक्क्यांनी अधिक आहे.

६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
१)	अहमदनगर	६२.८०	६२.४०
२)	अकोला	६४.२४	५५.०३
३)	अमरावती	६१.५७	५५.८२
४)	औरंगाबाद	६३.२७	६५.१२
५)	भंडारा	५८.०८	५९.२९
६)	बीड	६४.८७	६३.६०
७)	बुलढाणा	६७.७५	५९.७१
८)	चंद्रपूर	५९.२३	५९.००
९)	धुळे	६४.६९	६०.११
१०)	गडचिरोली	५२.५०	५३.७०
११)	गोंदिया	५८.११	५२.६५
१२)	हिंगोली	६२.७३	५१.९४
१३)	जळगाव	६२.६०	५६.८४
१४)	जालना	६१.१६	५३.५४
१५)	कोल्हापूर	६८.७०	६७.३३
१६)	लातूर	६२.८८	६३.३६
१७)	मुंबई उपनगर	६१.१३	५९.४१
१८)	मुंबई शहर	NA	५६.२०
१९)	नागपूर	५९.८८	६४.८३

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
२०)	नांदेड	५८.१२	५६.८३
२१)	नंदुरबार	६२.१९	६८.४६
२२)	नाशिक	६६.०५	६०.१९
२३)	उस्मानाबाद	६४.७१	५९.९५
२४)	पालघर	५४.५८	४४.७४
२५)	परभणी	५९.३७	५४.७०
२६)	पुणे	६५.६९	५८.८४
२७)	रायगड	६३.०७	६५.६५
२८)	रत्नागिरी	५९.३१	६५.१६
२९)	सांगली	६२.४४	६४.९५
३०)	सातारा	६५.७९	६७.१६
३१)	सिंधुदुर्ग	६७.८३	५५.००
३२)	सोलापूर	६७.५९	६४.७१
३३)	ठाणे	६१.२५	६१.८५
३४)	वर्धा	६६.५६	५२.६३
३५)	वाशिम	६७.६६	५३.९७
३६)	यवतमाळ	७१.६२	६७.७४
राज्य सरासरी		६३.५४	६०.४१

- इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयात ग्रामीण क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६३.५४ टक्के आहे, तर शहरी क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांची सरासरी अध्ययन संपादनूक ६०.४१ टक्के आहे.
- राज्यातील शहरी क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत ग्रामीण क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक २.१३ टक्क्यांनी अधिक आहे.

७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित
१)	अहमदनगर	६५.८०	६०.९४	२०)	नांदेड	५८.२५	५७.११
२)	अकोला	६५.०६	५८.७८	२१)	नंदुरबार	६३.३३	६३.२५
३)	अमरावती	६३.४७	५५.७४	२२)	नाशिक	६६.४५	६२.२७
४)	औरंगाबाद	६२.९८	६५.१०	२३)	उस्मानाबाद	६४.५७	६२.५४
५)	भंडारा	६०.७४	५५.२४	२४)	पालघर	५५.५३	४६.४८
६)	बीड	६५.१८	६३.९६	२५)	परभणी	५७.९०	६०.१३
७)	बुलढाणा	६९.३७	६१.६७	२६)	पुणे	६६.२९	६०.४६
८)	चंद्रपूर	६२.४३	५३.३२	२७)	रायगड	६८.४१	५८.११
९)	धुळे	६३.०१	६४.१४	२८)	रत्नागिरी	५८.४०	६१.७६
१०)	गडचिरोली	५३.१०	५१.१०	२९)	सांगली	६४.९०	६१.४०
११)	गोंदिया	५९.१३	५४.७०	३०)	सातारा	६७.३४	६४.५८
१२)	हिंगोली	६१.९२	६०.९४	३१)	सिंधुदुर्ग	६८.३३	६६.७४
१३)	जळगाव	६२.७६	५९.७७	३२)	सोलापूर	७०.८४	६३.०१
१४)	जालना	६२.३३	५४.४८	३३)	ठाणे	६१.८०	६१.२१
१६)	लातूर	६४.१९	६१.५६	३४)	वर्धा	६६.१०	५८.७४
१७)	मुंबई उपनगर	५९.५०	६०.२९	३५)	वाशिम	६६.५०	६५.००
१८)	मुंबई शहर	NA	५६.२०	३६)	यवतमाळ	७१.४९	६९.५४
१९)	नागपूर	५९.९१	६३.०६	राज्य सरासरी		६४.२४	६१.४१

- इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या शाळांतील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६४.२४ टक्के असून खाजगी अनुदानित शाळांतील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६१.४१ टक्के आहे.
- राज्यातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या शाळांतील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक खाजगी अनुदानित शाळांतील विद्यार्थ्यांपेक्षा २.८३ टक्क्यांनी अधिक आहे.

८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा : मराठी					
		SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
१)	अहमदनगर	६१.७३	६०.६८	६४.३४	६३.२२	६३.१६	६३.०९
२)	अकोला	६२.७६	६३.१०	६४.११	४९.६७	६४.९६	६३.९७
३)	अमरावती	५८.०८	६२.४८	५८.८२	६०.५८	६१.६८	६२.२३
४)	औरंगाबाद	६२.३५	६३.७९	६४.११	६३.८५	६३.६५	३९.००
५)	भंडारा	५८.४९	५९.१९	५८.८६	५३.६४	५५.८६	५५.५९
६)	बीड	६४.००	६५.८१	६७.२४	६५.७६	६२.७३	५०.६३
७)	बुलढाणा	६८.०१	६२.४६	६६.७५	७०.५१	६६.२८	६४.४०
८)	चंद्रपूर	५६.६२	५८.९९	६०.०३	५९.१२	५९.५३	५७.६१
९)	धुळे	६२.०६	६३.१७	६६.४७	६४.२७	६२.४४	६१.२५
१०)	गडचिरोली	५६.०५	४८.८९	५३.९८	५१.९२	५५.८२	५६.११
११)	गोंदिया	५९.४८	५९.५९	५६.४०	५३.००	५६.७६	५७.८६
१२)	हिंगोली	६०.१४	६५.४४	५८.८३	६१.५१	६३.६०	६९.१७
१३)	जळगाव	६२.१७	६२.१४	६२.३९	५५.५२	५८.८२	६२.१४
१४)	जालना	५७.९४	६१.३३	६१.८०	६१.५२	५७.०३	४८.७५
१५)	कोल्हापूर	६५.०२	६८.७५	६८.५६	७०.२०	६३.२८	६७.१६
१६)	लातूर	६०.८३	६९.११	६३.२१	६४.१३	६२.३६	५४.००
१७)	मुंबई उपनगर	५६.५४	५९.३१	५०.७७	६४.९३	५९.५८	**
१८)	मुंबई शहर	५३.९७	६१.११	५८.७२	५६.२७	५२.४०	७५.००
१९)	नागपूर	६१.८०	६०.५७	६२.७६	६७.१७	५९.१७	६०.५८
२०)	नांदेड	५५.५९	५८.०६	५६.५१	५९.७८	५८.४७	५३.२३
२१)	नंदुरबार	६७.५०	६३.०३	६०.३५	६८.०५	६३.८१	६४.५५

इयत्ता - पाचवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा : मराठी					
		SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
२२)	नाशिक	६०.०५	६४.८३	६७.६२	६६.६९	६४.२१	५९.१७
२४)	पालघर	४५.७१	५४.१६	५१.७१	४७.४४	३६.२५	६४.३५
२५)	परभणी	५६.९३	४९.३६	५९.७६	५८.३४	५९.७४	६५.८३
२६)	पुणे	६०.०३	५९.२९	६४.०६	६५.९१	६२.९८	६५.१२
२७)	रायगड	६३.७२	६१.५०	६२.७२	६७.५२	६३.०६	६७.९७
२८)	रत्नागिरी	६०.४८	५३.३३	६०.९५	६१.२६	५६.३८	५१.४३
२९)	सांगली	६२.११	५७.००	६२.६३	६५.०५	६०.३०	५४.२३
३०)	सातारा	६४.४०	६२.२७	६८.०८	६६.९९	६३.३०	७४.०९
३१)	सिंधुदुर्ग	६६.५९	६८.३३	६६.७०	६८.०३	६८.१७	७७.५०
३२)	सोलापूर	६७.०२	६८.०५	६७.२९	६८.३२	६५.२५	६२.९७
३३)	ठाणे	६१.३९	५९.३९	६१.७६	६३.०९	६२.७२	५७.३९
३४)	वर्धा	६४.२०	६६.४३	६१.५३	५७.४१	६७.५९	६३.७८
३५)	वाशिम	६७.५६	५७.३६	६८.४४	५९.५३	६५.१०	७२.८६
३६)	यवतमाळ	६९.८५	७३.७३	७०.३०	७२.३८	७०.०६	७१.४४
	राज्य सरासरी	६१.१६	६१.४६	६२.२९	६२.१६	६१.१५	६१.८०

(टीप : ** विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाहीत.)

- इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयात खुल्या संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६२.१६ टक्के तर इतर मागास संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६२.२९ टक्के असून अनुसूचित जमाती संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ६१.४६ टक्के आहे.

९) जिल्हा व दिव्यांग प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	दिव्यांग प्रवर्गनिहाय सरासरी संपादनूक					
		LD	VI	HI	S and LD	ID	OtherD
१)	अहमदनगर	४६.३६	५१.००	८५.००	५७.००	३८.७५	५३.७५
२)	अकोला	६१.२५	४९.४४	३०.००	६०.००	**	४८.००
३)	अमरावती	४२.८६	**	५०.००	४७.५०	४७.५०	६०.५०
४)	औरंगाबाद	७१.००	५९.०९	५३.३३	६२.५०	**	६६.८८
५)	भंडारा	६२.००	८७.५०	**	७५.००	८०.००	३२.५०
६)	बीड	५८.५७	७२.५०	६५.००	५७.२२	५९.२९	५९.२९
७)	बुलढाणा	५९.८६	६०.६३	५३.००	५८.३३	५२.५०	७२.८९
८)	चंद्रपूर	४०.००	५४.००	४०.००	५५.००	४६.२५	५०.००
९)	धुळे	**	५७.५०	**	५०.००	३५.००	७५.००
१०)	गडचिरोली	४६.६७	५०.००	६२.५०	३८.००	३५.००	४८.५०
११)	गोंदिया	४८.७५	**	**	५३.७५	२२.००	५८.३३
१२)	हिंगोली	४६.११	५२.५०	१७.५०	५०.००	१५.००	३६.८५
१३)	जळगाव	६८.५७	४०.००	५६.२५	६१.००	४५.००	५६.६७
१४)	जालना	५७.५०	६८.३३	६०.००	५८.३३	१५.००	४१.६७
१५)	कोल्हापूर	४७.८६	५३.३३	४५.००	**	८५.००	६५.००
१६)	लातूर	५३.३३	७६.२५	४०.००	८५.००	४५.००	६९.३८
१७)	मुंबई उपनगर	६५.३३	५५.००	**	३५.००	८५.००	६०.००
१८)	मुंबई शहर	५५.००	५५.००	**	३५.००	५८.३३	७५.००
१९)	नागपूर	६८.३३	२८.७५	६७.५०	२०.००	५१.११	४०.००
२०)	नांदेड	६२.५०	५३.३३	४५.००	४५.००	४०.००	७७.२०
२१)	नंदुरबार	८६.५०	**	७०.००	७०.००	५.००	४५.००
२२)	नाशिक	५६.४३	६८.३३	५२.००	६०.००	३२.५०	६२.६५
२३)	उस्मानाबाद	५३.२५	५०.००	८५.००	५५.००	४३.५७	६१.६७

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	दिव्यांग प्रवर्गानिहाय सरासरी संपादनूक					
		LD	VI	HI	S and LD	ID	OtherD
२४)	पालघर	६०.००	४४.१७	२३.३३	३८.३३	३८.३३	५३.३३
२५)	परभणी	६१.५४	३६.००	४७.५०	३७.५०	२८.३३	५०.४१
२६)	पुणे	५१.३६	४७.५०	३९.४४	६५.८३	२२.५०	५५.६७
२७)	रायगड	१५.००	५८.७५	६१.६७	५०.००	६५.००	६८.७५
२८)	रत्नागिरी	४५.००	**	७०.००	**	७०.००	**
२९)	सांगली	३४.१७	७३.३३	५०.००	**	४०.००	४१.००
३०)	सातारा	६१.५३	५६.४३	५७.५०	५५.००	४५.००	३५.००
३१)	सिंधुदुर्ग	४२.५०	७३.३३	**	७.५०	४२.५०	**
३२)	सोलापूर	७८.५७	६५.००	४७.५०	६५.००	४८.३३	६३.७५
३३)	ठाणे	६५.००	५२.३१	२६.६७	५२.७८	५०.००	६३.००
३४)	वर्धा	६०.००	४८.३३	**	५५.८३	३७.५०	**
३५)	वाशिम	६३.३३	८१.२५	५.००	७५.००	**	३७.५०
३६)	यवतमाळ	६१.००	६३.००	६०.००	४०.००	३३.३३	६३.६४
	राज्य सरासरी	६०.६९	५६.८३	४८.२७	५३.२८	४४.९१	५९.७०

(टीप : ** विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाहीत.)

- LD (Locomotor Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६०.६९ टक्के आहे.
- VI (Visual Impairment) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५६.८३ टक्के आहे.
- HI (Hearing Impairment) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ४८.२७ टक्के आहे.
- S and LD (Speech and Language Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५३.२८ टक्के आहे.
- ID (Intellectual Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ४४.९१ टक्के आहे
- Oth. D (Other Disabilities) या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५९.७० टक्के आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादनूकीमध्ये LD (Locomotor Disability) या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वाधिक (६०.६९ टक्के) आहे तर ID (Intellectual Disability) या संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वात कमी (४४.९१ टक्के) आहे.

१०) जिल्हा व अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	L - ५०८ आकलनासह मजकूर वाचतो, तपशील आणि घटनांचा क्रम शोधतो	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	L - ५०८ आकलनासह मजकूर वाचतो, तपशील आणि घटनांचा क्रम शोधतो
१)	अहमदनगर	६२.८	२०)	नांदेड	५७.८
२)	अकोला	६३.०	२१)	नंदुरबार	६३.३
३)	अमरावती	६०.२	२२)	नाशिक	६४.९
४)	औरंगाबाद	६३.६	२३)	उस्मानाबाद	६४.०
५)	भंडारा	५८.२	२४)	पालघर	५३.६
६)	बीड	६४.७	२५)	परभणी	५८.५
७)	बुलढाणा	६६.८	२६)	पुणे	६३.६
८)	चंद्रपूर	५९.२	२७)	रायगड	६३.६
९)	धुळे	६३.८	२८)	रत्नागिरी	५९.८
१०)	गडचिरोली	५२.६	२९)	सांगली	६३.०
११)	गोंदिया	५७.४	३०)	सातारा	६६.०
१२)	हिंगोली	६१.८	३१)	सिंधुदुर्ग	६७.६
१३)	जळगाव	६१.१	३२)	सोलापूर	६७.१
१४)	जालना	६०.०	३३)	ठाणे	६१.६
१५)	कोल्हापूर	६८.५	३४)	वर्धा	६३.७
१६)	लातूर	६३.०	३५)	वाशिम	६६.०
१७)	मुंबई उपनगर	५९.५	३६)	यवतमाळ	७१.०
१८)	मुंबई शहर	५६.२			
१९)	नागपूर	६२.०		राज्य सरासरी	६२.२

- इयत्ता पाचवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची दिलेल्या अध्ययन निष्पत्तीची सरासरी संपादनूक ६२.२ टक्के आहे. यवतमाळ जिल्ह्याची अध्ययन निष्पत्तीची सरासरी संपादनूक सर्वाधिक ७१.०० टक्के असून गडचिरोली जिल्ह्याची संपादनूक ५२.६ टक्के सर्वांत कमी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण - २०२३

इयत्ता - पाचवी : विषय - गणित

१) राज्याची सरासरी संपादनूक :

मराठी	गणित
६२.२	६४.५०

२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	गणित	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	गणित
१)	कोल्हापूर	७३.६०	२०)	हिंगोली	६४.२०
२)	सोलापूर	७१.९०	२१)	जळगाव	६४.२०
३)	सिंधुदुर्ग	७१.७०	२२)	भंडारा	६३.६०
४)	यवतमाळ	७१.७०	२३)	चंद्रपूर	६३.५०
५)	बुलडाणा	७०.३०	२४)	अकोला	६३.४०
६)	सातारा	७०.००	२५)	नंदुरबार	६३.२०
७)	रायगड	६९.६०	२६)	जालना	६२.६०
८)	उस्मानाबाद	६८.६०	२७)	गोंदिया	६२.५०
९)	अहमदनगर	६६.९०	२८)	ठाणे	६१.७०
१०)	नाशिक	६६.८०	२९)	रत्नागिरी	६१.२०
११)	औरंगाबाद	६६.४०	३०)	अमरावती	६०.७०
१२)	वाशिम	६६.४०	३१)	मुंबई उपनगर	६०.५०
१३)	बीड	६६.१०	३२)	परभणी	५९.९०
१४)	पुणे	६६.००	३३)	नांदेड	५९.७०
१५)	नागपूर	६५.५०	३४)	पालघर	५४.१०
१६)	वर्धा	६५.२०	३५)	गडचिरोली	५३.१०
१७)	धुळे	६५.१०	३६)	मुंबई शहर	५१.७०
१८)	लातूर	६५.१०			
१९)	सांगली	६४.६०			
राज्य सरासरी		६४.५०			

३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी- राज्य

टक्केवारी वर्गीकरण	३० टक्के पेक्षा कमी	३१ - ५० टक्के	५१ - ७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा अधिक	एकूण
विद्यार्थी संख्या	६९०५	१४३९७	२९८६५	३२८०१	८३९६८
टक्केवारी	८.२२	१७.१५	३५.५७	३९.०६	१००

४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी

इयत्ता पाचवी - गणित					
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१)	अहमदनगर	७.०९	१५.०९	३७.३६	४०.४७
२)	अकोला	८.६०	१९.५०	३६.२०	३५.७०
३)	अमरावती	११.५२	२०.५२	३८.२०	२९.७५
४)	औरंगाबाद	७.१०	१५.४९	३५.५३	४१.८७
५)	भंडारा	१०.९८	१७.९९	३३.३३	३७.६९
६)	बीड	६.९८	१५.५८	३७.०१	४०.४३
७)	बुलढाणा	४.३७	१०.४४	३९.३६	४५.८३
८)	चंद्रपूर	१०.६८	१९.२१	३०.८६	३९.२५
९)	धुळे	४.५६	१६.९५	४१.३७	३७.११
१०)	गडचिरोली	१८.९०	२७.६६	३४.४५	१८.९९
११)	गोंदिया	७.७४	२२.१७	३६.२९	३३.७९
१२)	हिंगोली	९.४५	१६.०६	३६.७९	३७.७०
१३)	जळगाव	६.६४	१७.०२	४३.०७	३३.२७
१४)	जालना	८.६६	१९.१६	३७.४६	३४.७३
१५)	कोल्हापूर	४.९९	१२.८९	२५.७५	५६.३७
१६)	लातूर	८.२२	१५.६१	३५.५८	४०.५९

इयत्ता - पाचवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१७)	मुंबई उपनगर	१०.७७	२४.८८	३१.८२	३२.५४
१८)	मुंबई शहर	१८.२७	३३.५५	३३.०६	१५.१२
१९)	नागपूर	९.६०	१७.६३	२९.८५	४२.९२
२०)	नांदेड	११.४२	२०.४२	४२.७५	२५.४१
२१)	नंदुरबार	५.९२	१७.६८	४७.४०	२९.०१
२२)	नाशिक	७.१७	१४.४४	३८.५१	३९.८९
२३)	उस्मानाबाद	७.३४	१६.०३	३१.१३	४५.४९
२४)	पालघर	१७.६८	२३.७८	३५.८७	२२.६७
२५)	परभणी	११.४७	२१.७४	३७.९१	२८.८८
२६)	पुणे	९.२४	१९.३३	२९.२५	४२.१८
२७)	रायगड	६.१४	१२.७७	३४.०७	४७.०२
२८)	रत्नागिरी	१२.७१	२०.९५	३६.८७	२९.४७
२९)	सांगली	९.५४	१९.८६	३१.६१	३८.९८
३०)	सातारा	४.२७	१५.२३	३२.३२	४८.१८
३१)	सिंधुदुर्ग	६.१०	१३.५३	२८.६५	५१.७२
३२)	सोलापूर	४.०१	११.८७	३४.१६	४९.९६
३३)	ठाणे	१०.६३	१९.९१	३८.२७	३१.१९
३४)	वर्धा	७.८४	१८.०१	३५.३२	३८.८३
३५)	वाशिम	७.५८	१५.४४	३५.४५	४१.५३
३६)	यवतमाळ	२.९८	११.७५	३६.३४	४८.९३
राज्य सरासरी		८.२२	१७.१५	३५.५७	३९.०६

५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
१)	अहमदनगर	६५.४१	६६.०६	२०)	नांदेड	५८.१२	५९.७८
२)	अकोला	६०.०३	६५.४१	२१)	नंदुरबार	६२.२७	६१.९७
३)	अमरावती	५७.४८	६२.२३	२२)	नाशिक	६४.२५	६७.०३
४)	औरंगाबाद	६५.५४	६५.८६	२३)	उस्मानाबाद	६६.६२	६८.४४
५)	भंडारा	६०.६३	६४.२८	२४)	पालघर	५३.५८	५३.९३
६)	बीड	६५.२९	६५.८९	२५)	परभणी	५८.४९	५९.०८
७)	बुलडाणा	६८.०७	७०.८२	२६)	पुणे	६४.३०	६५.७१
८)	चंद्रपूर	६१.६१	६४.०३	२७)	रायगड	६८.११	६९.५७
९)	धुळे	६४.४६	६५.८५	२८)	रत्नागिरी	५९.९४	५९.९७
१०)	गडचिरोली	५२.०३	५१.९५	२९)	सांगली	६३.३२	६३.६७
११)	गोंदिया	५९.५६	६३.८१	३०)	सातारा	६७.४२	७०.३९
१२)	हिंगोली	६२.४१	६५.१२	३१)	सिंधुदुर्ग	६९.७४	७०.२४
१३)	जळगाव	६२.३०	६४.५३	३२)	सोलापूर	७०.१७	७१.५४
१४)	जालना	६०.२९	६४.३०	३३)	ठाणे	५९.६५	६१.६८
१५)	कोल्हापूर	७२.४४	७३.४०	३४)	वर्धा	६३.७१	६४.९०
१६)	लातूर	६३.४९	६५.५२	३५)	वाशिम	६४.७८	६६.२६
१७)	मुंबई उपनगर	५६.७७	६१.७१	३६)	यवतमाळ	७०.०७	७१.५६
१८)	मुंबई शहर	५२.४३	४७.८२				
१९)	नागपूर	६३.०८	६६.४२		राज्य सरासरी	६२.७२	६४.४६

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादनूकीमध्ये **मुलांची कोल्हापूर** जिल्ह्याची संपादनूक (७२.४४) तर **मुलींची** संपादनूक (७३.४०) सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादनूकीमध्ये **मुलांची गडचिरोली** जिल्ह्याची संपादनूक (५२.०३) आहे तर **मुलींची** संपादनूक (५१.९५) सर्वांत कमी आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित या विषयातील मुलांच्या संपादनूकीच्या सरासरीमध्ये राज्य सरासरीपेक्षा अधिक सरासरी असलेले **१९ जिल्हे** आहेत तर कमी सरासरी असलेले **१७ जिल्हे** आहेत.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित या विषयातील मुलींच्या संपादनूकीच्या सरासरीमध्ये राज्य सरासरीपेक्षा अधिक सरासरी असलेले **१७ जिल्हे** आहेत तर कमी सरासरी असलेले **१९ जिल्हे** आहेत.

६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
१)	अहमदनगर	६६.०७	६३.२५	२०)	नांदेड	५८.८८	५९.४४
२)	अकोला	६४.६६	५९.४८	२१)	नंदुरबार	६९.४५	६५.३०
३)	अमरावती	६९.९२	५२.६८	२२)	नाशिक	६७.९९	५९.५३
४)	औरंगाबाद	६५.४६	६६.९९	२३)	उस्मानाबाद	६८.७४	६०.५४
५)	भंडारा	६३.००	५६.३२	२४)	पालघर	५४.८९	४४.०५
६)	बीड	६५.६६	६५.९२	२५)	परभणी	५९.९२	५७.४३
७)	बुलडाणा	७०.५६	६९.७८	२६)	पुणे	६८.८७	५६.२०
८)	चंद्रपूर	६२.९२	६९.९८	२७)	रायगड	६७.८२	७३.२०
९)	धुळे	६५.८९	६२.६०	२८)	रत्नागिरी	५९.९०	६९.९८
१०)	गडचिरोली	५२.५४	४६.०८	२९)	सांगली	६२.४३	६७.२९
११)	गोंदिया	६९.९५	६०.०५	३०)	सातारा	६७.८९	७३.८८
१२)	हिंगोली	६५.२९	४८.५२	३१)	सिंधुदुर्ग	७०.२४	५४.००
१३)	जळगाव	६५.५९	५७.२३	३२)	सोलापूर	७९.५७	६७.३३
१४)	जालना	६३.४०	५५.७९	३३)	ठाणे	६०.७४	६०.६४
१५)	कोल्हापूर	७४.७३	६३.५८	३४)	वर्धा	६८.८७	४६.२४
१६)	लातूर	६४.००	६६.३२	३५)	वाशिम	६७.०२	५४.४२
१७)	मुंबई उपनगर	७४.८४	५८.०७	३६)	यवतमाळ	७०.७३	७९.६७
१८)	मुंबई शहर	**	५०.२५				
१९)	नागपूर	६०.९९	७०.५७		राज्य सरासरी	६४.७६	६९.७२

टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाहीत.

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादणुकीमध्ये ग्रामीण क्षेत्रातील **मुंबई उपनगर** जिल्ह्याची संपादणूक (७४.८४) आहे तर शहरी क्षेत्रातील सातारा जिल्ह्याची संपादणूक (७३.८८) सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादणुकीमध्ये ग्रामीण क्षेत्रातील **गडचिरोली** जिल्ह्याची संपादणूक (५२.५४) आहे तर शहरी क्षेत्रातील गडचिरोली जिल्ह्याची संपादणूक (४६.०८) सर्वांत कमी आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित या विषयातील ग्रामीण क्षेत्रातील संपादणुकीच्या सरासरीमध्ये राज्य सरासरीपेक्षा अधिक सरासरी असलेले **१८ जिल्हे** आहेत तर कमी सरासरी असलेले १८ जिल्हे आहेत.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित या विषयातील शहरी क्षेत्रातील संपादणुकीच्या सरासरीमध्ये राज्य सरासरीपेक्षा अधिक सरासरी असलेले **१६ जिल्हे** आहेत तर कमी सरासरी असलेले **२० जिल्हे** आहेत.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादणूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (६०)

७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय	खाजगी/ अनुदानित
१)	अहमदनगर	६९.३०	६३.६१
२)	अकोला	६६.१२	५६.२२
३)	अमरावती	६२.४९	५५.९८
४)	औरंगाबाद	६४.७९	६८.०३
५)	भंडारा	६८.०८	५५.७९
६)	बीड	६६.००	६४.९३
७)	बुलडाणा	७१.१८	६६.२०
८)	चंद्रपूर	६६.०३	५६.८७
९)	धुळे	६१.७५	६६.६५
१०)	गडचिरोली	५०.०७	५७.८५
११)	गोंदिया	६१.४०	६२.२१
१२)	हिंगोली	६३.८१	६३.७२
१३)	जळगाव	६५.१५	६१.९४
१४)	जालना	६४.४३	५७.०२
१५)	कोल्हापूर	७५.२९	६८.६०
१६)	लातूर	६४.६७	६४.४०
१७)	मुंबई उपनगर	५९.४६	५५.७६
१८)	मुंबई शहर	**	५०.२५
१९)	नागपूर	६१.९०	६६.०४

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय	खाजगी/ अनुदानित
२०)	नांदेड	५८.५४	५९.८१
२१)	नंदुरबार	६०.१५	६४.३३
२२)	नाशिक	६७.१९	६२.९९
२३)	उस्मानाबाद	६९.३०	६२.७५
२४)	पालघर	५५.६२	४७.०९
२५)	परभणी	५७.५२	६२.५९
२६)	पुणे	७०.६६	५८.४०
२७)	रायगड	६९.२८	६८.३३
२८)	रत्नागिरी	५८.४१	६२.०९
२९)	सांगली	६६.८४	६०.७२
३०)	सातारा	७१.७४	६५.८५
३१)	सिंधुदुर्ग	७४.३८	६४.४६
३२)	सोलापूर	७४.४४	६६.९३
३३)	ठाणे	६१.८५	५८.६५
३४)	वर्धा	६९.२३	५३.८२
३५)	वाशिम	६५.५७	६५.३४
३६)	यवतमाळ	७०.६७	७१.५३
राज्य सरासरी		६५.७४	६२.३२

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादणुकीमध्ये शासकीय व्यवस्थापनातील कोल्हापूर जिल्ह्याची संपादनूक (७५.२९) आहे तर खाजगी अनुदानित व्यवस्थापनातील यवतमाळ जिल्ह्याची संपादनूक (७१.७३) सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादणुकीमध्ये शासकीय व्यवस्थापनातील गडचिरोली जिल्ह्याची संपादनूक (५०.०७) आहे तर खाजगी अनुदानित व्यवस्थापनातील पालघर जिल्ह्याची संपादनूक (४७.०९) सर्वांत कमी आहे.

- इयत्ता पाचवीच्या गणित या विषयातील शासकीय व्यवस्थापनातील संपादनूकीच्या सरासरीमध्ये राज्य सरासरीपेक्षा अधिक सरासरी असलेले १७ जिल्हे आहेत तर कमी सरासरी असलेले १८ जिल्हे आहेत.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित या विषयातील खाजगी अनुदानित व्यवस्थापनातील संपादनूकीच्या सरासरीमध्ये राज्य सरासरीपेक्षा अधिक सरासरी असलेले १९ जिल्हे आहेत तर कमी सरासरी असलेले १७ जिल्हे आहेत.

८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
१)	अहमदनगर	६२.६१	६४.५६	६६.१५	६६.२४	६७.२७	७१.०६
२)	अकोला	६२.४१	५५.८९	६५.७७	५४.२२	६३.७९	६७.८६
३)	अमरावती	५७.८०	५८.५८	६१.३९	६२.४३	५८.९७	६१.४६
४)	औरंगाबाद	६२.४७	६६.३४	६७.७६	६५.८७	६६.४६	४८.००
५)	भंडारा	६१.३१	५६.९४	६४.०१	५३.८२	५८.९८	६२.५१
६)	बीड	६३.१३	६५.८८	६६.५६	६६.६९	६५.२६	४७.००
७)	बुलढाणा	६९.६१	६८.७३	७०.३५	६८.३८	६७.४३	७८.१४
८)	चंद्रपूर	६०.५६	६२.९६	६३.९१	६३.३७	६१.७५	५७.७४
९)	धुळे	६०.५३	६४.२०	६७.२९	६६.८३	६६.७६	६५.५७
१०)	गडचिरोली	६०.३०	४३.२६	५८.३३	६२.४६	५३.२१	५८.६७
११)	गोंदिया	६६.१७	६१.३६	६०.६५	६४.००	५८.१३	६४.३३
१२)	हिंगोली	६०.९८	६५.७५	६२.१७	६३.९८	६६.३४	५७.३३
१३)	जळगाव	६१.३७	६३.२८	६५.७६	५९.७६	६२.२१	६१.६३
१४)	जालना	६०.३७	६४.६४	६३.५८	६३.१२	६०.७०	५५.००
१५)	कोल्हापूर	६८.५१	७१.६७	७२.९६	७५.२०	६६.७६	६४.७६
१६)	लातूर	६१.३५	६७.५४	६५.८१	६७.०९	६२.६२	६०.४०
१७)	मुंबई उपनगर	५८.०९	५२.६९	५२.९२	६४.५१	५६.२५	**
१८)	मुंबई शहर	४८.७८	४७.५६	५३.२२	५०.१३	४६.३२	७०.००
१९)	नागपूर	६६.५२	६०.७०	६५.१३	६९.५५	६२.०७	६६.२७

इयत्ता - पाचवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
२०)	नांदेड	५७.०२	६०.४५	५८.२८	६१.१७	५७.८२	६१.१६
२१)	नंदुरबार	६७.८६	६१.१३	६३.९६	७०.६३	६२.९८	६२.५५
२२)	नाशिक	६२.०२	६५.४४	६८.६३	६६.९२	६४.४५	७१.३३
२३)	उस्मानाबाद	६२.१४	६१.८४	६९.४७	६८.६६	६९.३०	७३.१४
२४)	पालघर	४५.८१	५३.८४	५४.५१	४८.८२	३९.७५	६७.२९
२५)	परभणी	५६.८५	५८.३६	६०.२६	५९.१५	५८.६९	५९.००
२६)	पुणे	६०.१३	६०.९७	६६.८९	६७.६५	६३.६४	६५.०७
२७)	रायगड	६८.५३	६३.१२	७०.३२	७२.५२	६९.०८	७६.००
२८)	रत्नागिरी	६०.५७	६०.४४	६०.७१	६२.५९	५८.०४	५०.२१
२९)	सांगली	६१.७२	५५.६०	६४.४९	६५.७१	६०.२६	५५.६९
३०)	सातारा	६६.१७	७३.८२	७१.२४	७०.२४	६५.६४	७८.५५
३१)	सिंधुदुर्ग	६८.१०	७६.६७	६८.९७	७०.२२	७३.२०	७०.००
३२)	सोलापूर	७०.४९	६८.७९	७२.४५	७२.३८	६८.१६	६७.४८
३३)	ठाणे	५७.११	५८.४२	६२.३६	६३.१२	६०.०५	५७.५७
३४)	वर्धा	६५.२८	६६.१६	६३.४४	५४.०७	६५.६८	६४.३२
३५)	वाशिम	६६.७०	६२.१८	६६.५४	५८.८३	६५.७२	७०.२९
३६)	यवतमाळ	७१.०९	७१.७२	७१.२७	६९.७२	६८.५१	७१.५२
	एकूण	६२.२४	६२.२६	६४.६५	६४.१७	६२.२९	६३.९७

टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाहीत.

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादनकुकीमध्ये **अनुसूचित जाती** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६२.२४ टक्के, **अनुसूचित जमाती** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६२.२६ टक्के, **इतर मागास वर्ग** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६४.६५ टक्के, **सर्वसाधारण** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६४.१७, **भटकी जमात** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६२.२९ टक्के तर **विशेष मागास वर्ग** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६३.९७ टक्के आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादनकुकीमध्ये **इतर मागास वर्ग** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वाधिक (६४.६५) आहे तर **अनुसूचित जमाती** संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वांत कमी (६२.२६) आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (६३)

९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित :

दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक							
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Other D
१)	अहमदनगर	५०.१८	६८.००	६४.००	४८.८०	४४.००	५०.००
२)	अकोला	४१.००	६३.५६	६४.००	४२.००	**	४३.२०
३)	अमरावती	४५.१४	**	५४.६७	३३.००	३२.००	७६.८०
४)	औरंगाबाद	५४.४०	५९.२७	६८.००	५७.३३	**	८०.००
५)	भंडारा	६०.८०	९६.००	**	५४.००	६०.००	५०.००
६)	बीड	७०.८६	७४.००	७२.००	५९.५६	४३.४३	६१.७१
७)	बुलडाणा	५६.३४	६१.५०	५३.६०	३३.३३	४०.००	६५.२५
८)	चंद्रपूर	५६.००	५९.२०	५२.००	४८.००	४२.००	५०.३३
९)	धुळे	**	७६.००	**	७२.००	४०.००	८४.००
१०)	गडचिरोली	३२.००	६४.००	५३.००	३३.६०	१२.००	५८.८०
११)	गोंदिया	५७.००	**	**	६०.००	३०.४०	७९.३३
१२)	हिंगोली	५७.७८	६०.००	१४.००	४५.३३	०.००	५९.८५
१३)	जळगाव	६२.२९	८८.००	४३.००	४९.६०	५४.००	७६.००
१४)	जालना	५२.००	६२.६७	६८.००	५४.६७	४.००	४६.६७
१५)	कोल्हापूर	५१.४३	५७.३३	९६.००	**	९२.००	६६.४०
१६)	लातूर	५४.००	६७.००	५०.००	७६.००	३०.४०	६६.००
१७)	मुंबई उपनगर	६०.९३	८४.००	**	८.००	४८.००	१२.००
१८)	मुंबई शहर	३६.००	३२.००	**	२४.००	५६.००	५६.००
१९)	नागपूर	६१.३३	२५.००	२८.००	३२.००	४६.२२	४६.००
२०)	नांदेड	४७.५०	५८.२२	२६.६७	४०.००	२८.००	६४.२९
२१)	नंदुरबार	७५.४७	**	८०.००	७२.००	३६.००	५०.६७
२२)	नाशिक	४८.००	६२.६७	५१.२०	४५.००	४९.००	५९.७६

इयत्ता - पाचवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	LD	VI	HI	S and LD	ID	Other D
२३)	उस्मानाबाद	४९.६०	४४.००	८४.००	५६.००	४४.००	७७.३३
२४)	पालघर	५४.००	५४.००	४४.६७	३२.००	३६.००	४८.००
२५)	परभणी	४८.४६	३२.८०	५७.००	४३.००	३८.६७	५९.२४
२६)	पुणे	६४.३६	४४.००	३४.६७	६३.३३	२६.००	६९.३३
२७)	रायगड	४८.००	७८.००	६८.००	५०.००	६८.००	६२.००
२८)	रत्नागिरी	४६.००	**	६४.००	**	५२.००	**
२९)	सांगली	३५.३३	६९.३३	५६.००	**	९७.३३	३२.८०
३०)	सातारा	६४.७८	६२.२९	९०.००	६०.००	५०.००	७२.००
३१)	सिंधुदुर्ग	४४.००	५३.३३	**	४८.००	३६.००	**
३२)	सोलापूर	६९.७९	७२.००	४६.००	७६.००	३७.३३	६०.००
३३)	ठाणे	४७.६०	३६.३९	३३.३३	४४.४४	३६.४४	५०.४०
३४)	वर्धा	७२.००	३७.३३	**	४४.००	३०.००	**
३५)	वाशिम	६०.००	७९.००	९६.००	५२.००	**	५०.००
३६)	यवतमाळ	५३.२०	५८.४०	४८.००	२८.८०	२९.३३	५९.६४
राज्य सरासरी		५७.९६	५८.९३	५०.७२	४८.३७	३९.७९	६९.९२

टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाहीत.

- LD (Locomotor Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५७.९६ टक्के आहे.
- VI (Visual Impairment) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५८.९३ टक्के आहे.
- HI (Hearing Impairment) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५०.७२ टक्के आहे.
- S and LD (Speech and Language Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ४८.३७ टक्के आहे.
- ID (Intellectual Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३९.७९ टक्के आहे
- Oth. D (Other Disabilities) या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६९.९२ टक्के आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील संपादनूकीमध्ये Oth. D (Other Disabilities) या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वाधिक (६९.९२ टक्के) आहे तर ID (Intellectual Disability) या संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वांत कमी (३९.७९ टक्के) आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (६५)

१०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) राज्य

अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती नाव	सरासरी संपादनूक
१)	गणित	M ४०१	दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.	६६.०
२)	गणित	M ४१८	दैनंदिन जीवनातील घटनांना लागणारा वेळ किंवा घटनांमधील कालावधीपुढे मोजून किंवा मागे मोजून, तसेच बेरीज-वजाबाकी करून गणन करतात.	७३.४
३)	गणित	M ४२१	गोळा केलेली माहिती सारणी व स्तंभांकृतीने दाखवतात व अनुमान काढतात.	६६.३
४)	गणित	M ५०४	१००० पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मूलभूत अंकगणिती क्रिया करतात.	७३.५
५)	गणित	M ५०५	समूहाचा भाग दर्शविणारी संख्या शोधतात.	६५.१
६)	गणित	M ५०६	दिलेल्या अपूर्णाकांचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात व तयार करतात.	४७.६
७)	गणित	M ५०९	काटकोन, लघुकोन, विशालकोन यांचे वर्गीकरण करून कोन काढतात व त्यांचे रेखाटन करतात.	६९.९
८)	गणित	M ५१२	नेहमीच्या वापरातील लांबी, वस्तुमान, धारकता यांच्या एककांचा संबंध जोडतात आणि मोठी एकके छोट्या एककात व छोटी एकके मोठ्या एककात रूपांतरित करतात.	७०.१
९)	गणित	M ५१४	नाणी, नोटा, लांबी, वजन, धारकता व कालावधी यांच्या मापनातील उदाहरणे वा समस्या सोडविण्यासाठी चार मूलभूत अंकगणिती क्रियांचा वापर करतात.	५७.४
१०)	गणित	M ५१५	चौरस संख्या व त्रिकोणी संख्या यांचे आकृतिबंध ओळखतात.	५८.६
११)	गणित	M ५१६	दैनंदिन व्यवहारातील विविध प्रकारची माहिती गोळा करतात. सारणी रूपात व चित्रालेखाने दर्शवितात.	७१.०

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ६६ टक्के, दैनंदिन जीवनातील घटनांना लागणारा वेळ किंवा घटनांमधील कालावधीपुढे मोजून किंवा मागे मोजून, तसेच बेरीज-वजाबाकी करून गणन करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ७३.४ टक्के, गोळा केलेली माहिती सारणी व स्तंभांकृतीने दाखवतात व अनुमान काढतात या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ६६.३ टक्के, १००० पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मूलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ७३.५ टक्के, समूहाचा भाग दर्शविणारी संख्या शोधतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ६५.१ टक्के, दिलेल्या अपूर्णाकांचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात व तयार करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ४७.६ टक्के, काटकोन, लघुकोन, विशालकोन यांचे वर्गीकरण करून कोन काढतात व त्यांचे रेखाटन करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ६९.९ टक्के, नेहमीच्या वापरातील लांबी, वस्तुमान, धारकता यांच्या एककांचा संबंध जोडतात आणि मोठी एकके छोट्या एककात व छोटी एकके मोठ्या एककात रूपांतरित करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ७०.१ टक्के, नाणी, नोटा, लांबी, वजन, धारकता व कालावधी यांच्या मापनातील उदाहरणे वा समस्या सोडविण्यासाठी चार मूलभूत अंकगणिती क्रियांचा वापर करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ५७.४ टक्के, चौरस संख्या व त्रिकोणी संख्या यांचे आकृतिबंध ओळखतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ५८.६ टक्के तर दैनंदिन व्यवहारातील विविध प्रकारची माहिती गोळा करतात. सारणी रूपात व चित्रालेखाने दर्शवितात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ७१.०० टक्के आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील १००० पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मूलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ७३.५ टक्केही सर्वाधिक संपादनूक आहे तर दिलेल्या अपूर्णाकांचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात व तयार करतात. या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ४७.६ टक्के सर्वात कमी आहे.

अध्ययन निष्पत्तीनिहाय माहिती विश्लेषण जिल्हा स्तर

इयत्ता - पाचवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती												
		M ४०१	M ४१८	M ४२१	M ४०४	M ४०५	M ४०६	M ४०९	M ४१२	M ४१४	M ४१५	M ४१६		
१	अहमदनगर	६९.०	७३.८	७०.२	७५.८	६६.१	४७.०	७१.०	७२.२	५७.८	५९.७	७३.१		
२	अकोला	६३.४	७४.६	६०.७	६७.६	६४.०	४३.९	६९.६	७०.७	५६.५	५७.८%	६८.२		
३	अमरावती	६१.५	७२.७	६१.८	६८.१	५७.९	४०.९	६४.७%	६६.३	५३.३	५३.८%	६६.२		
४	औरंगाबाद	६५.५	७५.३	६६.२	७४.१	६४.८	४९.९	७२.१	६९.१	५९.१	६२.२	७१.६		
५	भंडारा	६६.४	६९.१	६७.३	७४.२	६५.०	४७.५	६६.७	६६.१	५४.१	५६.२	६६.९		
६	बीड	६६.३	७४.२	६३.२	७२.२	६५.७	४७.४	७१.१	७३.८	५९.५	६१.३	७२.५		
७	बुलढाणा	७३.४	७९.३	६९.०	७३.५	६९.२	५४.३	७८.९	७६.६	६१.८	६२.४	७५.०		
८	चंद्रपूर	५८.२	७०.६	६५.४	७४.०	६३.७	४८.९	६८.१	६७.२	५४.७	५७.८	७०.०		
९	धुळे	६९.९	७८.५	५९.८	७४.५	६६.०	४८.४	७३.८	६५.९	६२.१	५०.२	६७.३		
१०	गडचिरोली	५१.८	५८.८	५८.१	६५.०	५२.३	३९.७	५४.१	५९.९	४५.०	४३.७	५५.६		
११	गोंदिया	६७.४	६८.२	५६.९	७६.३	६२.५	४६.५	६६.२	६७.३	५४.१	५७.१	६५.५		
१२	हिंगोली	६३.४	७०.१	६१.६	७६.७	६४.४	४२.७	६७.२	७०.४	५८.९	५९.१	७१.२		
१३	जळगाव	६८.८	७३.९	६१.९	६९.४	६१.८	४३.६	७०.७	६८.७	५६.९	५८.७	७२.२		
१४	जालना	६३.७	६७.६	६०.१	७१.६	६१.८	४९.३	६५.३	७१.१	५८.४	५४.२	६५.९		
१५	कोल्हापूर	७२.३	७८.३	७५.१	८३.०	७४.४	५७.२	७६.९	७५.७	६७.१	६८.५	८०.६		
१६	लातूर	६४.९	७३.३	६०.७	७५.२	६२.८	४९.९	७१.२	७२.२	५७.७	५८.५	६९.६		
१७	मुंबई उपनगर	५९.६	७१.३	५८.६	७०.६	६२.३	४६.८	६३.१	६३.६	४८.१	५६.९	६४.८		
१८	मुंबई शहर	४३.७	६३.२	५३.०	५९.७	५९.९	३८.५	५०.३	५९.८	३५.३	४३.९	६१.०		

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (६८)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती												
		M ४०१	M ४१८	M ४२१	M ४०४	M ४०५	M ४०६	M ४०९	M ४१२	M ४१४	M ४१५	M ४१६	M ४१९	
१९	नागापूर	६७.७	७२.९	६७.७	७२.२	६०.९	४८.२	६९.७	६८.२	६०.४	६०.९	७१.२	७१.२	
२०	नांदेड	६०.१	६७.४	५९.०	७२.०	५९.४	४१.६	६३.२	६६.३	५२.५	५०.८	६४.६	६४.६	
२१	नंदुरबार	६९.४	७७.८	६१.६	६८.८	६२.६	३९.३	७२.१	६७.१	५३.३	५५.१	६७.७	६७.७	
२२	नाशिक	७२.०	७५.७	६८.१	७२.८	६३.३	४७.९	७३.१	७१.३	५८.५	५८.५	७३.४	७३.४	
२३	उस्मानाबाद	६७.१	७४.४	७१.७	७७.०	६९.३	५३.२	७१.४	७४.४	५९.६	६२.५	७३.९	७३.९	
२४	पालघर	४८.६	६१.९	५५.४	६०.१	५४.६	३६.७	६२.५	५८.१	४६.७	५१.६	५९.१	५९.१	
२५	परभणी	६०.५	६७.८	६२.६	७१.५	५८.९	४२.४	६२.९	६५.८	५०.७	५१.३	६५.०	६५.०	
२६	पुणे	६५.१	७२.१	६८.६	७५.२	६८.१	५०.५	६६.३	६९.३	५७.५	६०.१	७२.९	७२.९	
२७	रायगड	७१.१	७९.६	७१.१	७६.६	६९.४	५४.१	७४.८	७०.७	६२.३	६१.०	७५.१	७५.१	
२८	रत्नागिरी	५६.६	६८.६	६७.६	७२.६	६४.८	४३.८	६४.४	६५.४	४९.४	५२.७	६७.०	६७.०	
२९	सांगली	६०.८	७२.३	६९.८	७३.३	६७.८	४७.०	६६.८	६८.३	५४.५	५७.४	७२.०	७२.०	
३०	सातारा	६७.९	७६.२	७१.०	८१.७	७१.४	४९.३	७४.२	७६.८	५९.३	६३.८	७८.१	७८.१	
३१	सिंधुदुर्ग	६५.०	८३.३	८२.८	७९.७	७१.६	५२.५	७२.७	७५.३	५८.४	६६.३	८१.४	८१.४	
३२	सोलापूर	७१.९	८०.७	७६.४	७९.६	७१.७	५२.६	७६.६	७५.८	६३.५	६४.६	७७.४	७७.४	
३३	ठाणे	६१.२	६९.९	६५.७	७१.०	६१.७	४१.५	६६.०	६६.५	५३.१	५६.३	६५.५	६५.५	
३४	वर्धा	७१.९	७५.१	६५.४	७०.५	६८.७	४२.५	६८.५	६८.७	५७.९	५७.१	७०.४	७०.४	
३५	वाशिम	७३.१	७७.०	६५.९	६८.०	६६.२	५०.८	७२.१	६९.५	५९.२	५७.८	७०.६	७०.६	
३६	यवतमाळ	७५.०	७९.३	७३.९	७३.०	७२.३	५१.८	८०.०	७८.१	६४.०	६४.४	७६.५	७६.५	
	एकूण	६६.०	७३.४	६६.३	७३.५	६५.१	४७.६	६९.९	७०.१	५७.४	५८.६	७१.०	७१.०	

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक
सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

इयत्ता : आठवी

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२३

इयत्ता - आठवी

विषय - प्रथम भाषा : मराठी

१) राज्याची सरासरी संपादनूक :

प्रथम भाषा : मराठी	गणित
६९.५२	४९.९०

२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा मराठी
१)	सिंधुदुर्ग	७९.५०
२)	कोल्हापूर	७५.५८
३)	सातारा	७५.४९
४)	रायगड	७४.७६
५)	सांगली	७३.४५
६)	अहमदनगर	७३.३३
७)	सोलापूर	७२.७७
८)	उस्मानाबाद	७२.३७
९)	नाशिक	७२.९३
१०)	रत्नागिरी	७२.००
११)	पुणे	७१.७६
१२)	बुलढाणा	७१.२०
१३)	मुंबई उपनगर	७०.७२
१४)	यवतमाळ	७०.५७
१५)	ठाणे	७०.२९
१६)	धुळे	६९.९९
१७)	बीड	६९.९०
१८)	मुंबई	६९.६८
१९)	जालना	६९.५८
	राज्य सरासरी	६९.५२

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा मराठी
२०)	औरंगाबाद	६९.३९
२१)	जळगाव	६९.३९
२२)	लातूर	६८.९०
२३)	अकोला	६८.२८
२४)	नंदुरबार	६८.२९
२५)	गोंदिया	६८.०७
२६)	भंडारा	६७.४५
२७)	अमरावती	६६.८२
२८)	चंद्रपूर	६६.५६
२९)	हिंगोली	६६.४९
३०)	परभणी	६६.९७
३१)	वाशिम	६५.९९
३२)	वर्धा	६४.८६
३३)	नागपूर	६३.८०
३४)	नांदेड	६३.६४
३५)	पालघर	६२.२७
३६)	गडचिरोली	६१.७०

इयत्ता आठवी : प्रथम भाषा मराठी जिल्हानिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (७४)

इयत्ता - आठवी

- इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची सरासरी संपादनूक ६९.५२ टक्के आहे. त्यामध्ये एकोणिस जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरी पेक्षा अधिक असून उर्वरित एकूण सतरा जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा कमी आहे.
- सिंधुदुर्ग जिल्ह्याची संपादनूक (७९.५०) सर्वात अधिक असून गडचिरोली जिल्ह्याची संपादनूक (६९.७०) सर्वात कमी आहे.

३) संपादणूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य

इयत्ता आठवी - प्रथम भाषा : मराठी					
संपादणूक पातळी	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त	एकूण
विद्यार्थी संख्या	३७४८	९३१६	३९१८२	५०५४०	१०२७८६
टक्केवारी	३.६५	९.०६	३८.१२	४९.१७	१००

४) जिल्हानिहाय संपादणूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी

इयत्ता आठवी - प्रथम भाषा : मराठी					
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१)	अहमदनगर	२.२०	६.०२	३५.७४	५६.०४
२)	अकोला	४.४८	११.७७	३५.७१	४८.०४
३)	अमरावती	४.२६	१४.२१	३९.४९	४२.०३
४)	औरंगाबाद	३.९७	९.१६	३८.४३	४८.४५
५)	भंडारा	३.६८	११.७९	४२.९३	४१.५९
६)	बीड	४.२४	८.८०	३७.६४	४९.३२
७)	बुलढाणा	२.७५	८.८९	३५.८८	५२.४९
८)	चंद्रपूर	४.२०	१२.३७	४३.५५	३९.८८
९)	धुळे	२.८६	८.९५	४०.६१	४७.५७
१०)	गडचिरोली	८.६७	१७.३४	४१.९४	३२.०५
११)	गोंदिया	२.४०	१०.०३	४९.६७	३७.९०
१२)	हिंगोली	४.८४	१२.०५	४२.६८	४०.४३
१३)	जळगाव	३.१९	८.७३	४२.०३	४६.०४
१४)	जालना	३.४०	९.२५	४०.२५	४७.११
१५)	कोल्हापूर	१.२५	५.६६	३०.२५	६२.८३
१६)	लातूर	३.५०	११.२९	३८.१४	४७.०६
१७)	मुंबई उपनगर	१.९८	८.४७	४१.२४	४८.३१
१८)	मुंबई शहर	३.१२	१०.०६	४०.९९	४५.८३
१९)	नागपूर	८.५५	१२.७६	३९.३१	३९.३९
२०)	नांदेड	९.०५	१२.३४	३९.९९	३८.६२

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
२१)	नंदुरबार	२.९५	८.६०	४७.५५	४०.९०
२२)	नाशिक	२.२१	७.३७	३७.९९	५२.४३
२३)	उस्मानाबाद	१.८३	६.७३	३७.३०	५४.१३
२४)	पालघर	८.२४	१५.९४	४१.४०	३४.४२
२५)	परभणी	७.६९	९.७८	३९.५०	४३.०३
२६)	पुणे	२.०२	७.८९	३७.८४	५२.२५
२७)	रायगड	१.१८	७.००	३१.४३	६०.४०
२८)	रत्नागिरी	२.७१	६.२०	३७.८२	५३.२७
२९)	सांगली	३.२२	५.३९	३२.६२	५८.७७
३०)	सातारा	१.०९	५.०५	३२.२८	६१.५७
३१)	सिंधुदुर्ग	०.६७	२.७९	२२.३१	७४.२३
३२)	सोलापूर	३.९७	५.४८	३२.२१	५८.३४
३३)	ठाणे	२.२३	८.३५	४१.९२	४७.५०
३४)	वर्धा	४.७३	१५.५६	४२.८७	३६.८४
३५)	वाशिम	४.३०	१३.०४	४३.१५	३९.५२
३६)	यवतमाळ	२.३५	८.७२	३८.५३	५०.४०
	राज्य सरासरी	३.६५	९.०६	३८.१२	४९.१७

- इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाच्या संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये एकूण १०२७८६ विद्यार्थी सहभागी झाले.
- ३.६५ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३० टक्के पेक्षा कमी आहे.
- ९.०६ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ३१-५० टक्के च्या मध्ये आहे.
- ३८.१२ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५१-७५ टक्के च्या मध्ये आहे.
- ४९.१७ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ७५ टक्के पेक्षा जास्त आहे.
- १२.७ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५० टक्के पेक्षा कमी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (७६)

५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
१)	अहमदनगर	७२.०८	७४.६१	१९)	नागपूर	६२.३८	६५.१२
२)	अकोला	६७.४३	६९.१०	२०)	नांदेड	६१.४९	६५.३३
३)	अमरावती	६५.९७	६७.६४	२१)	नंदुरबार	६७.९६	६८.४२
४)	औरंगाबाद	६८.००	७०.७२	२२)	नाशिक	७१.५५	७२.६७
५)	भंडारा	६६.६४	६८.१९	२३)	उस्मानाबाद	७०.९५	७३.६७
६)	बीड	६९.३६	७०.४३	२४)	पालघर	६२.१५	६२.३८
७)	बुलढाणा	७०.३२	७१.९९	२५)	परभणी	६३.६८	६७.७९
८)	चंद्रपूर	६५.२१	६७.६७	२६)	पुणे	७०.६७	७२.७७
९)	धुळे	६७.५२	७१.८३	२७)	रायगड	७३.७८	७५.६५
१०)	गडचिरोली	५९.३८	६३.९४	२८)	रत्नागिरी	७०.५९	७३.३६
११)	गोंदिया	६६.५९	६९.४७	२९)	सांगली	७१.१६	७५.६०
१२)	हिंगोली	६४.२१	६८.२९	३०)	सातारा	७४.३९	७६.२५
१३)	जळगाव	६८.७५	७०.०५	३१)	सिंधुदुर्ग	७७.८७	८१.२०
१४)	जालना	६९.२२	६९.९२	३२)	सोलापूर	७१.८४	७३.५५
१५)	कोल्हापूर	७३.९५	७७.१३	३३)	ठाणे	६८.९६	७१.४१
१६)	लातूर	६७.९८	६९.७०	३४)	वर्धा	६३.३९	६६.१४
१७)	मुंबई उपनगर	६८.१६	७२.८१	३५)	वाशिम	६५.७३	६६.२२
१८)	मुंबई शहर	६७.५६	७१.५०	३६)	यवतमाळ	६९.८९	७१.१९
राज्य सरासरी						६८.८०	७०.९८

- राज्यातील विद्यार्थ्यांची लिंगनिहाय इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची सरासरी मुलांची अध्ययन संपादनूक ६८.८० टक्के आहे.
- मुलींची सरासरी अध्ययन संपादनूक ७०.९८ टक्के आहे.
- मुलींची संपादनूक मुलांच्या संपादनूकीपेक्षा २.१८ टक्के इतकी अधिक दिसून येते.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (७७)

६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
१)	अहमदनगर	७३.४५	७२.१९	१९)	नागपूर	६१.६७	६६.८९
२)	अकोला	६९.५७	५८.८०	२०)	नांदेड	६३.३५	६४.८४
३)	अमरावती	६७.२२	६५.१५	२१)	नंदुरबार	६७.५९	७१.७६
४)	औरंगाबाद	६९.७८	६८.५८	२२)	नाशिक	७२.८७	६८.७९
५)	भंडारा	६७.१८	६९.४०	२३)	उस्मानाबाद	७२.७८	७०.२०
६)	बीड	७०.५४	६७.२१	२४)	पालघर	६२.२५	६२.३७
७)	बुलढाणा	७१.८७	६५.०८	२५)	परभणी	६७.२०	६२.९२
८)	चंद्रपूर	६७.१७	६४.४२	२६)	पुणे	७३.६१	६८.८५
९)	धुळे	७१.४२	६०.०३	२७)	रायगड	७४.०५	७८.७३
१०)	गडचिरोली	६१.५३	६४.००	२८)	रत्नागिरी	७२.५८	६७.६९
११)	गोंदिया	६८.३५	६५.७४	२९)	सांगली	७२.८९	७५.३३
१२)	हिंगोली	६७.५५	६१.३४	३०)	सातारा	७५.२६	७६.९३
१३)	जळगाव	६९.३१	६९.७०	३१)	सिंधुदुर्ग	७९.६०	७८.०९
१४)	जालना	७०.९२	६३.३०	३२)	सोलापूर	७४.८६	६७.६८
१५)	कोल्हापूर	७५.८०	७४.७७	३३)	ठाणे	७०.६९	७०.००
१६)	लातूर	६९.३७	६६.७५	३४)	वर्धा	६५.८५	६१.४६
१७)	मुंबई उपनगर	**	७०.७२	३५)	वाशिम	६४.७८	७०.९७
१८)	मुंबई शहर	**	६९.६८	३६)	यवतमाळ	७०.९८	६७.५९
				राज्य सरासरी		७०.३८	६८.४९

(टीप : ** मुंबई उपनगर व मुंबई शहर ग्रामीण क्षेत्र उपलब्ध नाही.)

- इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयातील ग्रामीण विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७०.३८ टक्के आहे.
- शहरी विद्यार्थ्यांची संपादनूक ६८.४९ टक्के आहे.
- राज्यातील प्रथम भाषा : मराठी विषयाच्या संपादनूकीत ग्रामीण व शहरी विद्यार्थ्यांमध्ये १.८९ टक्के इतका फरक आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (७८)

७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा
१)	अहमदनगर	७३.३४	७३.३३
२)	अकोला	६८.६९	६८.९२
३)	अमरावती	६८.३०	६६.२८
४)	औरंगाबाद	६९.६९	६९.२०
५)	भंडारा	६९.३६	६७.९३
६)	बीड	७९.९९	६९.२६
७)	बुलढाणा	७३.६३	६९.३५
८)	चंद्रपूर	६८.८९	६५.७३
९)	धुळे	७०.४३	६९.७७
१०)	गडचिरोली	६९.७६	६९.६५
११)	गोंदिया	६६.५५	६८.७०
१२)	हिंगोली	६४.८९	६८.२८
१३)	जळगाव	७२.६४	६८.९९
१४)	जालना	७३.४६	६५.२९
१५)	कोल्हापूर	७५.००	७५.६६
१६)	लातूर	६७.९७	६९.२६
१७)	मुंबई उपनगर	७०.६९	८८.००
१८)	मुंबई शहर	८८.४९	६९.३८
१९)	नागपूर	६२.९३	६४.०३
२०)	नांदेड	६९.६०	६४.७८
२१)	नंदुरबार	६६.३३	६९.९७
२२)	नाशिक	७२.०६	७२.९७
२३)	उस्मानाबाद	७५.०३	७९.२३
२४)	पालघर	६२.२९	६२.४४

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा
२५)	परभणी	६९.४०	६२.९४
२६)	पुणे	७०.५५	७२.१९
२७)	रायगड	७५.९०	७४.४७
२८)	रत्नागिरी	७१.९०	७२.०१
२९)	सांगली	७२.४५	७३.६४
३०)	सातारा	७७.२२	७५.२०
३१)	सिंधुदुर्ग	८१.५५	७९.१५
३२)	सोलापूर	७१.३४	७३.०५
३३)	ठाणे	६९.६५	७०.६७
३४)	वर्धा	६९.९६	६२.८४
३५)	वाशिम	७३.७५	६४.७८
३६)	यवतमाळ	७३.१४	६८.८०
	राज्य सरासरी	६९.७४	७०.०२

- इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थ्यांची सरासरी एकूण संपादनूक ६९.७४ टक्के असून खाजगी अनुदानित विद्यार्थ्यांची एकूण संपादनूक ७०.०२ टक्के आहे.
- राज्यातील प्रथम भाषा : मराठी विषयाच्या संपादनूकीत शासकीय/स्था.स्व.संस्था व खाजगी अनुदानित विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीत फारसा फरक नाही.

८. जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
१)	अहमदनगर	७०.६६	६९.४२	७६.८२	७४.७५	७२.१९	७०.४६
२)	अकोला	६९.३२	६४.२४	६८.३७	६९.६८	६८.६०	६७.६१
३)	अमरावती	६६.६२	६६.०५	६७.७३	६४.७८	६७.३१	६७.०७
४)	औरंगाबाद	६८.४०	६६.९८	६९.२७	७०.३६	६९.१७	५४.५०
५)	भंडारा	७०.०१	६६.२७	६६.७९	६३.२०	६७.२६	७१.३४
६)	बीड	६६.८८	७२.३३	६९.८९	७१.४४	६९.४८	६६.५०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८०)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
७)	बुलढाणा	७१.५१	६९.००	७२.३२	७२.६७	६९.४७	६९.८९
८)	चंद्रपूर	६५.२६	६७.८०	६७.३८	६१.८७	६४.२३	६९.५८
९)	धुळे	६५.६२	६७.१२	७३.९७	६८.३१	७१.९८	६९.६८
१०)	गडचिरोली	६८.२७	६०.४४	६२.४०	५३.३६	६२.११	६६.४४
११)	गोंदिया	६९.१३	६५.९६	६८.६४	७१.४१	६७.८८	६७.३७
१२)	हिंगोली	६३.०८	६४.६०	६६.०२	६८.६८	६७.९४	५२.४०
१३)	जळगाव	६६.८०	६६.३२	७१.७५	७१.८७	६७.५०	६९.३३
१४)	जालना	६९.५०	६२.३४	६८.६३	७१.५०	६६.३५	५५.३८
१५)	कोल्हापूर	७२.८५	८१.७५	७६.२२	७६.७९	७२.६६	७१.४१
१६)	लातूर	६६.३५	६८.२१	७०.८९	७०.५८	६६.७३	७१.२०
१७)	मुंबई उपनगर	७०.७३	६५.५३	७४.४६	७०.०६	६९.०३	८१.३३
१८)	मुंबई शहर	६५.५९	६७.२५	७३.७४	७०.७३	६६.५७	७६.६३
१९)	नागपूर	६४.४७	६३.६४	६४.७६	६३.१९	५९.७२	६२.९०
२०)	नांदेड	६४.४०	६१.१७	६५.११	६५.६५	६०.२९	६५.६५
२१)	नंदुरबार	६८.३६	६७.४९	७२.०३	७३.००	६८.६०	७१.७८
२२)	नाशिक	७०.४६	६९.६४	७५.६०	७४.३३	७४.५०	६१.५०
२३)	उस्मानाबाद	७०.२३	६९.६४	७०.४८	७३.७८	७२.०४	७१.१४
२४)	पालघर	६५.७६	६०.८६	६९.७३	६८.९८	७१.१२	६३.२१
२५)	परभणी	६४.०५	७१.६८	६६.७८	६६.३९	६६.३६	६१.१४
२६)	पुणे	६९.४६	७०.९३	७२.७८	७३.३४	७१.०४	६४.००
२७)	रायगड	७४.९३	७१.६३	७६.३५	७४.२९	७६.६८	७६.६८
२८)	रत्नागिरी	७२.८८	६९.०४	७२.८७	७१.९८	६८.५५	६६.५८
२९)	सांगली	६९.४३	६८.००	७२.९९	७६.२१	७०.५२	७६.७४
३०)	सातारा	७२.१२	७१.०४	७६.१२	७७.२७	७२.४०	६७.११
३१)	सिंधुदुर्ग	७७.७३	८०.००	७८.८९	८०.५४	७५.७२	७८.१७
३२)	सोलापूर	७१.४५	६८.८४	७४.४७	७३.५४	७१.६०	७०.७१

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८१)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
३३)	ठाणे	६८.७७	६७.२३	७१.९६	७२.१३	६८.६०	६९.५५
३४)	वर्धा	६४.२८	६२.२९	६५.५२	६६.४०	६७.१६	६२.५३
३५)	वाशिम	६६.८७	६२.३९	६६.५८	६६.३८	६४.६९	७४.००
३६)	यवतमाळ	७१.५१	६९.३७	७०.८२	७०.९७	७०.८४	७०.२६
	राज्य सरासरी	६८.५९	६६.३८	७०.७२	७२.७४	६८.८६	६८.१५

- इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयातील सर्वसाधारण (General) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ७२.७४ टक्के तर इतर मागास प्रवर्ग (OBC) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ७०.७२ असून अनुसूचित जमाती (ST) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची एकूण संपादनूक ६६.६८ टक्के आहे.
- राज्यातील प्रथम भाषा : मराठी विषयाच्या संपादणुकीत अनुसूचित जमाती (SC), भटक्या जमाती (NT) व विशेष मागास प्रवर्ग (SBC) या संवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीत फारसा फरक नाही.

९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक					
		LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
१)	अहमदनगर	६७.६०	६२.६७	७७.००	**	५४.००	४८.००
२)	अकोला	७२.००	६८.००	८४.००	२०.००	२१.३३	**
३)	अमरावती	७२.८९	६४.४०	४४.००	**	५७.६०	४५.६०
४)	औरंगाबाद	६५.३३	६१.५०	६४.३३	५९.००	४८.५७	७०.८४
५)	भंडारा	५०.००	७८.००	६४.००	७८.४०	४५.१४	२८.००
६)	बीड	५७.६०	४७.५०	७७.३३	६६.९१	६७.२०	५९.५०
७)	बुलढाणा	५९.००	७९.५०	२८.००	५२.८०	३७.३३	६६.३८
८)	चंद्रपूर	५१.८१	४९.५०	४४.००	६३.००	१६.००	५९.८२
९)	धुळे	५२.००	**	५५.२०	**	७२.००	५५.०६
१०)	गडचिरोली	५७.३३	५७.३३	**	**	**	६५.००
११)	गोंदिया	६५.५४	**	**	५२.००	**	५६.००
१२)	हिंगोली	३.५६	६९.६०	६०.००	**	३०.००	४४.००
१३)	जळगाव	८६.००	६८.००	५६.००	**	४८.००	७८.४०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८२)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक					
		LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D
१४)	जालना	६७.६४	६९.६०	८४.००	६८.६७	३०.६७	७३.७३
१५)	कोल्हापूर	५६.००	७०.००	६४.५७	९६.००	३६.००	७२.६७
१६)	लातूर	४८.२२	५९.५०	५६.००	४९.००	५४.००	७६.४८
१७)	मुंबई उपनगर	८०.००	**	२०.००	**	४४.००	५६.००
१८)	मुंबई शहर	५४.६७	५२.००	४६.००	५२.००	४९.३३	८६.००
१९)	नागपूर	१०.६२	५८.८६	५२.००	५३.३३	५०.५०	४८.००
२०)	नांदेड	३४.४६	७१.३३	४०.००	५०.६७	५४.६७	५५.७१
२१)	नंदुरबार	७२.००	६२.००	५८.६७	**	३६.००	**
२२)	नाशिक	६५.००	५९.२७	७२.३३	८८.००	४६.६७	६८.००
२३)	उस्मानाबाद	६६.८६	६२.००	६६.००	७६.००	४२.६७	६४.००
२४)	पालघर	६८.००	६९.३३	७२.००	**	३२.००	६९.५३
२५)	परभणी	३९.४७	७२.००	६८.००	**	७२.००	६२.००
२६)	पुणे	६७.५२	६५.७१	६७.५०	६८.००%	५१.३३	४५.३३
२७)	रायगड	७०.६७	५६.००	७६.००	२३.२०	**	६८.८०
२८)	रत्नागिरी	४९.७१	६८.००	**	७२.००	२८.००	६९.३३
२९)	सांगली	५८.५०	६६.६७	७२.००	४०.००	६७.००	७८.२२
३०)	सातारा	६०.००	५७.००	६९.६०	७२.८०	६१.५०	९१.२५
३१)	सिंधुदुर्ग	**	८०.००	८०.००	७२.००	३१.००	६४.००
३२)	सोलापूर	२६.८६	६९.६०	६५.३३	६८.००	६५.८२	७३.८९
३३)	ठाणे	६९.८६	६६.००	७४.६७	६०.००	५५.१४	६२.२९
३४)	वर्धा	६८.००	८०.००	६६.६७	५६.००	४५.१४	५५.००
३५)	वाशिम	७३.००	**	**	४४.००	८.००	८४.००
३६)	यवतमाळ	७३.६७	६५.००	५२.००	५७.६०	४२.००	८२.५३
	राज्य सरासरी	५१.८८	६४.४३	६४.७०	५९.२०	४८.८९	६८.५२

(टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाही.)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८३)

१०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक - राज्य

अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती नाव	अध्ययन निष्पत्ती
१	प्रथम भाषा मराठी	L813	लिखित मजकुराचे, साहित्याचे आकलनासह वाचन करतो. वाचताना तपशील, पात्रे, मुख्य कल्पना व घटनांचा क्रम ओळखतो.	६९.५२

११) जिल्हा व अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - प्रथम भाषा : मराठी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा : मराठी-L८१३ - लिखित मजकुराचे, साहित्याचे आकलनासह वाचन करतो. वाचताना तपशील, पात्रे, मुख्य कल्पना व घटनांचा क्रम ओळखतो.
१)	अहमदनगर	७३.३३
२)	अकोला	६८.२८
३)	अमरावती	६६.८२
४)	औरंगाबाद	६९.३९
५)	भंडारा	६७.४५
६)	बीड	६९.९०
७)	बुलढाणा	७१.२०
८)	चंद्रपूर	६६.५६
९)	धुळे	६९.९१
१०)	गडचिरोली	६१.७०
११)	गोंदिया	६८.०७
१२)	हिंगोली	६६.४१
१३)	जळगाव	६९.३९
१४)	जालना	६९.५८
१५)	कोल्हापूर	७५.५८
१६)	लातूर	६८.९०
१७)	मुंबई उपनगर	७०.७२
१८)	मुंबई शहर	६९.६८
१९)	नागपूर	६३.८०

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रथम भाषा : मराठी-L ८१३ - लिखित मजकुराचे, साहित्याचे आकलनासह वाचन करतो. वाचताना तपशील, पात्रे, मुख्य कल्पना व घटनांचा क्रम ओळखतो.
२०)	नांदेड	६३.६४
२१)	नंदुरबार	६८.२१
२२)	नाशिक	७२.१३
२३)	उस्मानाबाद	७२.३७
२४)	पालघर	६२.२७
२५)	परभणी	६६.१७
२६)	पुणे	७१.७६
२७)	रायगड	७४.७६
२८)	रत्नागिरी	७२.००
२९)	सांगली	७३.४५
३०)	सातारा	७५.४१
३१)	सिंधुदुर्ग	७९.५०
३२)	सोलापूर	७२.७७
३३)	ठाणे	७०.२९
३४)	वर्धा	६४.८६
३५)	वाशिम	६५.९९
३६)	यवतमाळ	७०.५७
	राज्य सरासरी	६९.५२

- इयत्ता आठवी प्रथम भाषा : मराठी विषयाची दिलेल्या अध्ययन निष्पत्तीची सरासरी एकूण संपादनूक ६९.५२ टक्के आहे.
- सिंधुदुर्ग जिल्ह्याची दिलेल्या अध्ययन निष्पत्तीची सरासरी संपादनूक ७९.५० टक्के सर्वात अधिक असून गडचिरोली जिल्ह्याची संपादनूक ६९.७० टक्के सर्वात कमी आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८५)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण - २०२३

इयत्ता - आठवी : विषय - गणित

१) राज्याची सरासरी संपादनूक :

मराठी	गणित	सरासरी संपादनूक
६९.५२	४९.१०	५९.३१

२) जिल्हानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	गणित	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	गणित
१)	बुलढाणा	५८.२४	२०)	सातारा	४८.५७
२)	यवतमाळ	५६.५९	२१)	चंद्रपूर	४८.४१
३)	उस्मानाबाद	५५.६३	२२)	वाशिम	४८.२३
४)	सोलापूर	५५.२४	२३)	लातूर	४७.६४
५)	जालना	५४.०४	२४)	वर्धा	४७.१९
६)	सिंधुदुर्ग	५३.८२	२५)	सांगली	४७.०५
७)	रायगड	५३.५८	२६)	मुंबई उपनगर	४६.९९
८)	गोंदिया	५३.१३	२७)	ठाणे	४६.८७
९)	कोल्हापूर	५२.५३	२८)	परभणी	४६.४५
१०)	जळगाव	५१.४२	२९)	पुणे	४६.३४
११)	नाशिक	५१.३०	३०)	रत्नागिरी	४४.७१
१२)	नंदुरबार	५१.२०	३१)	नांदेड	४४.७०
१३)	धुळे	५०.८२	३२)	अमरावती	४४.२१
१४)	अहमदनगर	४९.७२	३३)	गडचिरोली	४३.४४
१५)	भंडारा	४९.३२	३४)	नागपूर	४३.२१
१६)	औरंगाबाद	४९.२८	३५)	पालघर	४२.९५
१७)	हिंगोली	४९.१७	३६)	मुंबई शहर	३७.५९
१८)	अकोला	४९.१०			
१९)	बीड	४८.९१			
				राज्य सरासरी	४९.१०

इयत्ता आठवी : गणित जिल्हानिहाय संपादनूक (टक्केवारीमध्ये)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८७)

इयत्ता - आठवी

- राज्यतील इयत्ता आठवी गणित विषयाची सरासरी संपादनूक ४९.१० टक्के आहे. त्यामध्ये १८ जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरी पेक्षा अधिक असून उर्वरित १८ जिल्ह्यांची संपादनूक राज्य सरासरीपेक्षा कमी आहे. बुलढण जिल्ह्याची संपादनूक ५८.२४ टक्के सर्वात अधिक असून मुंबई शहराची संपादनूक ३७.५९ टक्के सर्वात कमी आहे.

३) संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य

संपादनूक पातळी	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त	एकूण
विद्यार्थी संख्या	२२८७८	३००७३	३९९१२	९९२३	१०२७८६
टक्केवारी	२२.२६	२९.२६	३८.८३	९.६५	१००

४) जिल्हानिहाय संपादनूक पातळीनुसार विद्यार्थ्यांची टक्केवारी - राज्य

इयत्ता आठवी - गणित					
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
१)	अहमदनगर	२१.७५	२७.३४	४३.१९	७.७२
२)	अकोला	२५.१४	२४.९०	४५.२४	४.७२
३)	अमरावती	२९.९०	३३.१५	३१.३६	५.५९
४)	औरंगाबाद	२१.८२	२८.५८	४०.९४	८.६६
५)	भंडारा	२१.८४	२९.७४	३८.९१	९.५१
६)	बीड	२२.६५	२९.९२	३८.६६	८.७७
७)	बुलढाणा	११.२४	२१.८०	४९.००	१७.९७
८)	चंद्रपूर	२५.३२	३०.९६	३४.०२	९.७१
९)	धुळे	१६.३७	३१.१०	४४.०४	८.४९
१०)	गडचिरोली	२९.८६	३५.३८	२७.६७	७.०९
११)	गोंदिया	१४.८९	२७.७५	४७.८१	९.५५
१२)	हिंगोली	२३.७६	३०.३४	३२.४५	१३.४५
१३)	जळगाव	१५.०३	३१.६१	४५.४५	७.९१
१४)	जालना	१६.९२	२५.२२	४४.७६	१३.१०
१५)	कोल्हापूर	२०.२९	२६.५७	३६.४६	१६.६८
१६)	लातूर	२५.७७	२७.५४	३९.७६	६.९२
१७)	मुंबई उपनगर	२३.४५	३३.३३	३७.५७	५.६५
१८)	मुंबई शहर	४६.१०	३२.९७	१६.८९	४.०३
१९)	नागपूर	३३.१०	२८.८४	३२.४९	५.५७

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	३० टक्के पर्यंत	३१-५० टक्के	५१-७५ टक्के	७५ टक्के पेक्षा जास्त
२०)	नांदेड	२६.७५	३४.४९	३२.६६	६.१०
२१)	नंदुरबार	१२.७९	३३.७१	४४.२५	९.२५
२२)	नाशिक	१६.९१	३०.६६	४४.२५	८.१८
२३)	उस्मानाबाद	१६.३३	२२.५५	४२.२०	१८.९३
२४)	पालघर	२८.४०	३४.११	३६.२६	१.२३
२५)	परभणी	२५.२८	२८.१५	३९.२९	७.२७
२६)	पुणे	३०.१८	२९.०९	३१.४९	९.२४
२७)	रायगड	१६.२०	२७.२४	४५.५३	११.०४
२८)	रत्नागिरी	२८.९८	३६.७०	२८.५१	५.८१
२९)	सांगली	२४.८१	३३.९०	३२.३२	८.९७
३०)	सातारा	२३.१८	३३.७३	३१.४४	११.६४
३१)	सिंधुदुर्ग	१६.०६	३२.०२	३६.६३	१५.२९
३२)	सोलापूर	१८.१३	२०.२६	४३.३९	१८.२३
३३)	ठाणे	२५.६३	३३.३२	३४.०८	६.९७
३४)	वर्धा	२५.१६	३२.४९	३४.८९	७.४६
३५)	वाशिम	२०.९०	३३.६७	३९.५२	५.९१
३६)	यवतमाळ	११.१७	२३.१७	५२.१२	१३.५४
	राज्य सरासरी	२२.२६	२९.२६	३८.८३	९.६५

५) जिल्हा व लिंगनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
१)	अहमदनगर	४८.२१	४९.४९	६)	बीड	४८.६३	४७.३२
२)	अकोला	४८.००	४७.३९	७)	बुलढाणा	५७.०६	५६.७७
३)	अमरावती	४२.६७	४३.८३	८)	चंद्रपूर	४७.१८	४७.४३
४)	औरंगाबाद	४८.१६	४८.८७	९)	धुळे	४९.६३	५०.९८
५)	भंडारा	४८.२३	४९.०८	१०)	गडचिरोली	४०.६२	४५.१५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (८९)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	मुले	मुली
११)	गोंदिया	५०.९६	५२.९६	२५)	परभणी	४७.९९	४४.५९
१२)	हिंगोली	४५.२८	५१.१८	२६)	पुणे	४५.५८	४४.८४
१३)	जळगाव	५०.०४	५०.२६	२७)	रायगड	५१.८६	५२.३०
१४)	जालना	५२.४५	५२.९१	२८)	रत्नागिरी	४३.९४	४३.०६
१५)	कोल्हापूर	५१.२४	५२.७१	२९)	सांगली	४५.५३	४६.७२
१६)	लातूर	४७.०७	४६.६१	३०)	सातारा	४७.९५	४७.६५
१७)	मुंबई उपनगर	४४.५४	४६.९५	३१)	सिंधुदुर्ग	५०.६५	५३.३०
१८)	मुंबई शहर	३५.६६	३६.४८	३२)	सोलापूर	५५.३५	५३.८०
१९)	नागपूर	४२.३५	४२.७६	३३)	ठाणे	४५.८१	४५.३१
२०)	नांदेड	४३.३१	४४.३४	३४)	वर्धा	४४.८७	४७.२२
२१)	नंदुरबार	५०.६८	५१.७१	३५)	वाशिम	४७.६९	४७.२७
२२)	नाशिक	४९.९४	५०.८६	३६)	यवतमाळ	५५.०८	५५.५०
२३)	उस्मानाबाद	५४.८१	५४.९१	राज्य सरासरी		४८.२७	४८.६७
२४)	पालघर	४१.३६	४२.६५				

- इयत्ता आठवी गणित विषयाची सरासरी संपादनूक ४८.२७ टक्के आहे. त्यामध्ये मुलांची अध्ययन संपादनूक ४८.२७ टक्के आहे. तर मुलींची सरासरी अध्ययन संपादनूक ४८.६७ टक्के आहे.
- राज्यातील मुलामुलींच्या गणित विषयातील अध्ययन संपादनूकीत फारसा फरक नाही.
- राज्यातील सुमारे ५२ टक्के मुलामुलींची गणित विषयाची अध्ययन संपादनूक कमी आहे.

६) जिल्हा व क्षेत्रनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
१)	अहमदनगर	४९.४२	४३.२७	५)	भंडारा	४९.६२	४१.८१
२)	अकोला	४८.९३	३८.५७	६)	बीड	४८.५१	४५.७४
३)	अमरावती	४५.०८	३५.५६	७)	बुलढाणा	५७.९०	४७.८१
४)	औरंगाबाद	४९.२०	४७.१०	८)	चंद्रपूर	४८.०४	४४.७९

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (९०)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी	अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामीण	शहरी
९)	धुळे	५१.५८	४२.५७	२३)	उस्मानाबाद	५६.५७	४५.८४
१०)	गडचिरोली	४२.६९	४६.०९	२४)	पालघर	४१.८५	४३.३७
११)	गोंदिया	५२.६१	४६.८५	२५)	परभणी	४६.९०	४२.८५
१२)	हिंगोली	५१.०९	३६.७७	२६)	पुणे	४८.४४	४०.११
१३)	जळगाव	४९.९२	५०.९३	२७)	रायगड	५३.०५	४६.७१
१४)	जालना	५३.७४	४७.७३	२८)	रत्नागिरी	४५.३१	३०.०२
१५)	कोल्हापूर	५३.५४	४६.३०	२९)	सांगली	४४.९०	५०.३०
१६)	लातूर	४८.३४	३९.८३	३०)	सातारा	४७.०३	५५.६९
१७)	मुंबई उपनगर	**	४५.८६	३१)	सिंधुदुर्ग	५१.७०	५५.४०
१८)	मुंबई शहर	**	३६.१०	३२)	सोलापूर	५७.६८	४६.८२
१९)	नागपूर	४२.३१	४२.९२	३३)	ठाणे	४४.४२	४६.३७
२०)	नांदेड	४४.५१	४१.३०	३४)	वर्धा	४६.५६	४४.६२
२१)	नंदुरबार	५०.६१	५४.९०	३५)	वाशिम	४७.६३	४६.८३
२२)	नाशिक	५२.१७	४२.४९	३६)	यवतमाळ	५६.०६	४९.८२
					राज्य सरासरी	४९.७७	४४.१९

(टीप : ** मुंबई उपनगर व मुंबई शहर ग्रामीण क्षेत्र उपलब्ध नाही.)

- इयत्ता आठवी गणित विषयातील ग्रामीण विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ४९.७७ टक्के असून शहरी विद्यार्थ्यांची संपादनूक ४४.१९ टक्के आहे.
- राज्यातील गणित विषयाच्या संपादणुकीत ग्रामीण विद्यार्थ्यांची संपादनूक शहरी विद्यार्थ्यांपेक्षा ५.५८ टक्के अधिक आहे.

७) जिल्हा व व्यवस्थापननिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा
१)	अहमदनगर	५०.८६	४८.३६
२)	अकोला	५३.१८	४५.५८
३)	अमरावती	४८.०८	४९.५२
४)	औरंगाबाद	५९.९६	४६.३८
५)	भंडारा	५४.९२	४७.६३
६)	बीड	५२.७३	४५.६४
७)	बुलढाणा	६२.२९	५२.८२
८)	चंद्रपूर	५९.०४	४६.००
९)	धुळे	५३.०५	४९.६७
१०)	गडचिरोली	४७.६३	३९.५९
११)	गोंदिया	५४.६७	५०.८७
१२)	हिंगोली	४८.३४	४८.५९
१३)	जळगाव	४५.९२	५०.७८
१४)	जालना	५८.७९	४५.९३
१५)	कोल्हापूर	५५.३०	५९.५३
१६)	लातूर	४७.९९	४६.७९
१७)	मुंबई उपनगर	४५.८४	६५.७९
१८)	मुंबई शहर	५८.०३	३५.७५
१९)	नागपूर	४२.०२	४२.७०
२०)	नांदेड	४४.५७	४३.५९
२१)	नंदुरबार	४४.८६	५४.५९
२२)	नाशिक	५९.५४	४९.८९
२३)	उस्मानाबाद	५७.८९	५३.५६
२४)	पालघर	४३.४३	३७.८४
२५)	परभणी	४८.९७	४२.८९
२६)	पुणे	४६.९२	४४.८६

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा
२७)	रायगड	५४.८८	५१.३८
२८)	रत्नागिरी	४०.७३	४३.८४
२९)	सांगली	५०.३२	४५.३७
३०)	सातारा	५८.०७	४६.६३
३१)	सिंधुदुर्ग	५५.३०	५१.३७
३२)	सोलापूर	५५.२०	५४.३७
३३)	ठाणे	४७.९८	४४.०९
३४)	वर्धा	५४.२१	४२.९३
३५)	वाशिम	५९.७९	४५.५५
३६)	यवतमाळ	५९.६१	५२.३४
	राज्य सरासरी	५१.०७	४७.४२

- इयत्ता आठवी गणित विषयातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ५१.०७ टक्के असून खाजगी अनुदानित विद्यार्थ्यांची एकूण संपादनूक ४७.४२ टक्के आहे.
- राज्यातील गणित विषयाच्या संपादनूकीत शासकीय/स्था. स्व. संस्था व खाजगी अनुदानित विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीत ३.६५ टक्के फरक आहे.
- राज्यातील सुमारे ५० टक्के विद्यार्थी गणित विषय अध्ययन संपादनूकीमध्ये कमी आहे.

८) जिल्हा व सामाजिक प्रवर्गानिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक - गणित (टक्केवारीमध्ये)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
१)	अहमदनगर	४६.१५	४६.६४	५१.३३	४९.७२	४८.८०	३८.०२
२)	अकोला	४७.८६	४८.५०	४६.७१	५४.३३	४७.५३	४१.६६
३)	अमरावती	४१.४९	४७.८१	३९.६८	४०.७७	४५.६८	४७.१९
४)	औरंगाबाद	४६.४०	५०.१४	४८.९१	४८.३०	५०.८१	३४.६४
५)	भंडारा	५०.२३	४५.८४	४८.१०	४५.७१	५०.९२	५०.५९
६)	बीड	४६.४४	४८.८१	४५.६७	४८.१८	४९.५७	४१.०७
७)	बुलढाणा	५७.५६	५४.१६	५८.२०	५९.८६	५४.६८	५२.२९
८)	चंद्रपूर	४६.७७	५१.२८	४५.६०	४६.७३	४७.२३	४६.९१

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (९३)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
९)	धुळे	४७.१३	५०.६१	४९.६८	४६.२७	५४.५६	५२.५३
१०)	गडचिरोली	४४.२७	४७.०४	३६.८५	२८.३६	३९.७४	४७.१४
११)	गोंदिया	५२.९८	५०.१४	५१.५१	५१.७५	५५.२७	५५.३२
१२)	हिंगोली	४४.९६	४९.७४	४७.९८	४९.७३	४९.७१	४३.७१
१३)	जळगाव	४७.५९	४९.७६	५०.३५	५२.८९	५०.४४	५४.०३
१४)	जालना	५३.१६	५५.०४	५२.९६	५२.९८	५१.२५	४०.६६
१५)	कोल्हापूर	४८.२२	४३.७५	५२.७७	५३.२८	५०.७५	४७.४३
१६)	लातूर	४४.२५	४५.९६	४५.९८	४८.०७	४७.८२	५१.२४
१७)	मुंबई उपनगर	४७.१९	४१.३४	४५.०५	४५.८५	४२.८१	४६.६७
१८)	मुंबई शहर	३२.८४	३७.७२	३६.००	३७.९५	३४.४१	४४.८१
१९)	नागपूर	४१.५१	४२.८१	४३.१९	४४.७४	४०.०७	४४.१८
२०)	नांदेड	४२.५१	४४.६३	४३.३२	४५.१६	४३.४७	३९.५०
२१)	नंदुरबार	५६.४४	५०.१२	५७.८९	५९.४१	४६.६९	५६.९८
२२)	नाशिक	४५.६४	४९.९५	५१.८९	४९.५६	५६.९१	३८.५७
२३)	उस्मानाबाद	५२.५२	५७.००	५४.४२	५६.९८	५०.६३	५२.८६
२४)	पालघर	३८.३३	४१.७२	४२.५६	४२.९३	४२.९७	४६.६३
२५)	परभणी	४५.८८	५२.८०	४७.३९	४५.२०	४५.५१	४९.८०
२६)	पुणे	४२.२०	४८.१९	४५.४७	४५.४३	४७.५६	३७.५३
२७)	रायगड	५४.४६	५२.०३	५२.४४	४९.५१	५४.३८	५१.८१
२८)	रत्नागिरी	४४.५५	५२.०६	४३.५७	४१.६७	४६.७२	३८.८८
२९)	सांगली	४४.१६	४५.१४	४४.७२	४७.५१	४५.२४	५०.८३
३०)	सातारा	४४.६६	४१.४९	५०.०७	४९.०९	४५.११	४०.७९
३१)	सिंधुदुर्ग	५५.४१	३८.५७	५२.६०	५१.२१	४८.८१	६३.१०
३२)	सोलापूर	५४.०९	५१.२९	५४.९८	५४.६४	५५.५१	४९.०४
३३)	ठाणे	४६.४८	४५.५३	४३.६५	४७.२१	४५.२६	४८.३९
३४)	वर्धा	४५.५६	४४.०७	४६.८०	४५.३०	४९.९३	३८.४८

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GENERAL	NT	SBC
३५)	वाशिम	४६.५८	४५.९४	४९.२२	४४.४८	४५.९४	३०.००
३६)	यवतमाळ	५५.००	५५.७७	५५.९५	५४.५६	५३.०७	५४.०३
	राज्य सरासरी	४६.७८	४८.९२	४८.७६	४९.२४	४८.९३	४७.९९

- इयत्ता आठवी गणित विषयातील सर्वसाधारण (General) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक ४९.२४ टक्के तर भटक्या जमाती (NT) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक ४८.९३ असून अनुसूचित जाती (SC) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची एकूण संपादनूक ४६.७८ टक्के आहे.
- राज्यातील गणित विषयाच्या संपादणुकीत सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीत फारसा फरक नाही.

९) जिल्हा व दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक (टक्केवारीमध्ये) - गणित

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक					
		LD	VI	HI	S and LD	ID	Other D
१)	अहमदनगर	४९.९४	५०.४८	४९.२९	**	३२.३८	३२.६५
२)	अकोला	४७.९४	५२.९४	४२.८६	९४.२९	७.६२	**
३)	अमरावती	३७.७८	३४.८६	६०.००	**	२७.४३	२५.७९
४)	औरंगाबाद	४५.७९	५९.७९	४३.९०	४८.२९	४४.४९	४४.६२
५)	भंडारा	२८.५७	६८.५७	३९.४३	६२.८६	३३.०६	२५.७९
६)	बीड	३४.५७	४९.०७	६२.८६	५३.२५	४६.८६	४६.४३
७)	बुलढाणा	४८.५७	७९.०७	३७.९४	४२.२९	२३.८९	५८.०७
८)	चंद्रपूर	३४.४२	३८.५७	२०.००	३२.९४	०.००	२४.५५
९)	धुळे	६५.७९	**	३९.४३	**	४८.५७	२५.७९
१०)	गडचिरोली	४०.९५	४०.९५	**	**	**	५३.५७
११)	गोंदिया	४२.४२	**	**	५४.२९	**	५५.७९
१२)	हिंगोली	३.९७	४४.००	५७.९४	**	२.८६	३२.८६
१३)	जळगाव	५७.९४	५८.८६	९४.२९	**	२८.५७	५६.५७
१४)	जालना	४७.०९	६६.२९	५०.००	५९.९०	२२.८६	३९.९५
१५)	कोल्हापूर	४०.००	४९.४३	५३.४७	७९.४३	२२.८६	५२.३८

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (९५)

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	दिव्यांग प्रकारनिहाय सरासरी अध्ययन संपादनूक					
		LD	VI	HI	S and LD	ID	Other D
१६)	लातूर	३१.७५	४०.७१	३३.३३	३८.५७	४२.८६	३०.२२
१७)	मुंबई उपनगर	७२.८६	**	२५.७१	**	४७.६२	२५.७१
१८)	मुंबई शहर	३६.१९	११.४३	२४.२९	२३.४३	२५.७१	४१.४३
१९)	नागपूर	५.०२	३५.१०	३५.७१	३३.३३	३४.६४	३०.९५
२०)	नांदेड	३२.६४	४३.३३	२५.७१	२८.५७	४२.३८	५७.३५
२१)	नंदुरबार	२२.८६	४५.७१	५७.१४	**	५४.२९	**
२२)	नाशिक	४४.६४	४५.१९	३८.८१	७१.४३	३३.३३	४७.५०
२३)	उस्मानाबाद	४४.४९	४७.१४	४७.१४	७१.४३	५०.४८	६८.५७
२४)	पालघर	३९.५९	४६.६७	५२.००	**	२२.८६	६१.६८
२५)	परभणी	३७.७४	६७.२४	६१.४३	**	३७.१४	४७.८६
२६)	पुणे	६२.०६	३०.२०	३४.६४	३५.२४	३६.६७	४४.७६
२७)	रायगड	४३.८१	३१.४३	४५.७१	३९.४३	**	४६.२९
२८)	रत्नागिरी	२८.९८	३१.४३	**	२८.५७	२३.८१	२२.८६
२९)	सांगली	३६.६१	४०.००	२४.२९	२५.७१	३६.४३	४८.६५
३०)	सातारा	४३.०८	४०.००	५५.४३	३५.४३	३१.७९	७३.७५
३१)	सिंधुदुर्ग	०.००	४२.८६	२२.८६	३७.१४	२८.५७	५८.५७
३२)	सोलापूर	१९.८६	५६.८६	५९.०५	३१.४३	४८.८३	७२.१८
३३)	ठाणे	५०.७०	८२.८६	३९.०५	२८.१०	२७.५५	४३.०६
३४)	वर्धा	६०.००	४५.७१	४१.९०	४०.००	३१.४३	३०.७१
३५)	वाशिम	५२.१४	**	**	२८.५७	११.४३	५५.७१
३६)	यवतमाळ	५८.५७	५४.२९	५७.१४	५३.७१	३७.१४	५२.९३
	राज्य सरासरी	३८.२८	४८.११	४३.८४	४२.०२	३३.३२	४५.७६

(टीप : ** या संवर्गातील विद्यार्थी सर्वेक्षणातील नमुना निवडीत आलेले नाही.)

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (९६)

१०) अध्ययन निष्पत्तीनिहाय सरासरी संपादणूक - राज्य (टक्केवारीमध्ये)

अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्तीचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती
१)	गणित	M ६०७	विविध उदाहरणे सोडविण्यासाठी एकमान पद्धत वापरतात.	४८.५६
२)	गणित	M ६२०	सभोवताली आढळणाऱ्या आयताकृतीचे क्षेत्रफळ आणि परिमिती काढतात.	५४.९९
३)	गणित	M ६२१	दिलेल्या/गोळा केलेल्या माहितीची मांडणी सारणी आणि चित्रालेख/स्तंभालेखाद्वारे करतात आणि अर्थनिर्वचन करतात.	५२.९२
४)	गणित	M ७०६	मोठ्या संख्यांचे गुणाकार, भागाकार करण्यासाठी संख्यांच्या घातांकित रूपाचा उपयोग करतात.	४३.४४
५)	गणित	M ७०७	बैजिक राशींची बेरीज, वजाबाकी करतात.	६०.५४
६)	गणित	M ७१०	शतमानाचे साध्या व दशांश अपूर्णाकांत रूपांतर करण्याचे प्रश्न तसेच उलट प्रकारचे प्रश्न सोडवितात.	४९.५०
७)	गणित	M ७१७	चौकोन एकरूपतेचे गुणधर्म वापरून उदाहरणे सोडवितात.	५४.३९
८)	गणित	M ७१९	दैनंदिन व्यवहारातील अनुभवांतून जमविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरून प्रातिनिधिक संख्या (मध्य) काढतात.	५७.२९
९)	गणित	M ७२१	स्तंभालेखावरून माहितीचे अर्थनिर्वचन करतात. उदाहरणार्थ, थंडीपेक्षा उन्हाळ्यामध्ये विजेचा वापर जास्त असतो.	७३.७६
१०)	गणित	M ८०२	दिलेल्या दोन परिमेय संख्यांमधील जास्तीत जास्त परिमेय संख्या शोधून काढतात.	३८.७०
११)	गणित	M ८०३	२,३,४,५,६,९ आणि ११ च्या विभाज्यातेच्या कसोट्या सिद्ध करतात.	५४.४५
१२)	गणित	M ८०४	विविध पद्धतीने वर्ग, घन, वर्गमूळ व घनमूळ काढतात.	५४.९२
१३)	गणित	M ८०७	चलाचा वापर करून कोडी व दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे सोडवितात.	५९.६२
१४)	गणित	M ८०८	दैनंदिन जीवनातील समस्या सोडविण्यासाठी बैजिक नित्यसमानतांचा वापर करतात.	४३.८७

इयत्ता - आठवी

अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्तीचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती
१५)	गणित	M८०९	सूट आणि चक्रवाढ व्याजावरील उदाहरणात, नफा अथवा तोटा काढण्यासाठी शेकडेवारीच्या संकल्पनांचा उपयोग करतात.	५१.९८
१६)	गणित	M८१०	छापील किंमत व प्रत्यक्ष सूट दिलेली असता शेकडा सूट काढतात किंवा विक्री किंमत आणि नफा दिला असता शेकडा नफा काढतात.	३६.२३
१७)	गणित	M८११	सम चलन आणि व्यस्त चलन यांवर आधारित उदाहरणे सोडवितात.	३९.८०
१८)	गणित	M८१२	समांतरभुज चौकोनाचे गुणधर्म पडताळून पाहतात आणि त्यांच्यातील संबंध कारणे देऊन स्पष्ट करतात.	४३.७६
१९)	गणित	M८१५	चौकोनी कागद किंवा आलेख कागद यांचा वापर करून बहुभुजाकृती आणि समलंब चौकोन यांचे अंदाजे क्षेत्रफळ काढतात आणि सूत्राचा वापर करून पडताळा घेतात.	४१.७६
२०)	गणित	M८१७	आकृतिबंधाच्या साहाय्याने ऑयलरच्या सूत्राचा पडताळा घेतात.	३६.०१
२१)	गणित	M८१८	इष्टिकाचिती व वृत्तचिती आकाराच्या वस्तूंचे पृष्ठफळ व घनफळ काढतात.	३७.६२
२२)	गणित	M८१९	स्तंभालेख आणि वर्तुळालेख काढतात आ अर्थनिर्वचन करतात.	४८.४८

- इयत्ता आठवी गणित विषयाची दिलेल्या अध्ययन निष्पत्तीची सरासरी संपादनूक ४९.१० टक्के आहे. त्यामध्ये M७२१ 'स्तंभालेखावरून माहितीचे अर्थनिर्वचन करतात. उदाहरणार्थ, थंडीपेक्षा उन्हाळ्यामध्ये विजेचा वापर जास्त असतो.' या अध्ययन निष्पत्तीची सरासरी संपादनूक ७३.७६ टक्के सर्वात अधिक असून M८१७ 'आकृतिबंधाच्या साहाय्याने ऑयलरच्या सूत्राचा पडताळा घेतात' या अध्ययन निष्पत्तीची संपादनूक ३६.०१ टक्के सर्वात कमी आहे.

अध्ययन निष्पत्तीनिहाय माहिती विश्लेषण - जिल्हा स्तर

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती																			
		MF09	MF20	MF29	MF05	MF09	MF10	MF19	MF29	MF03	MF08	MF09	MF10	MF19	MF29	MF09	MF10	MF19	MF29	MF09	MF10
१	अहमदनगर	४४.३४	५०.०४	५१.४३	४२.८४	५१.३३	५१.३३	४४.९३	५१.३३	५६.४३	५६.४३	५१.४३	५१.४३	५६.४३	५६.४३	५१.४३	५१.४३	५६.४३	५६.४३	५१.४३	५१.४३
२	अकोला	५१.०१	५२.२८	४३.७१	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६	५१.७४	४४.३६
३	अमरावती	४६.८३	५०.७५	४८.०५	३९.७४	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८
४	औरंगाबाद	४७.७३	५०.३३	५१.१७	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८	५१.९४	४३.०८
५	भंडारा	४१.८०	५६.०६	५०.२३	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७	५६.९१	५०.२७
६	बीड	४६.९४	५०.७१	५५.०४	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७	५१.९२	४४.३७
७	बुलढाणा	६२.३३	६८.०३	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२	६४.०९	५३.१२
८	चांद्रपूर	४९.२८	५२.३२	५१.०३	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८	५५.१५	४८.०८
९	धुळे	४७.४२	५६.४५	५४.५३	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०	५१.९४	४७.८०
१०	गडचिरोली	४१.९४	४७.२०	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२	५४.९९	४०.३२
११	गोंदिया	४२.०४	६१.११	५८.९८	४९.७०	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७	५६.४३	५०.२७
१२	हिंगोली	५१.३०	५८.४८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८	५०.११	३९.२८
१३	जळगाव	४९.४९	६०.५७	५२.८८	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०	७१.९५	४५.९०
१४	जालना	५७.६९	६३.४९	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१	६३.५४	४७.७१
१५	कोल्हापूर	४७.०८	५९.८२	५०.२२	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५	५६.२५	४४.८५
१६	लातूर	४२.९२	५१.८४	५०.१६	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६	५५.११	४२.४६
१७	मुंबई उपनगर	५०.७१	४६.६१	३८.८४	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०	६७.८०	३९.९०
१८	मुंबई शहर	३३.४६	३६.०४	३९.७०	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२	४५.४८	३०.७२
१९	नागपूर	३९.३३	४७.२८	५०.१७	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९	५४.३३	४०.६९
२०	नांदेड	४२.३७	५०.७७	४७.५१	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२	४९.५४	४०.९२

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती																													
		M६०७	M६२०	M६२१	M७०६	M७०७	M७१०	M७११	M७१२	M७१३	M७०८	M७०९	M७१०	M७११	M७१२	M७१३	M७०८	M७०९	M७१०	M७११	M७१२	M७१३	M७१४	M७१५	M७१६	M७१७					
२१	नंदुरवार	५७.४०	५३.३०	६०.४६	४९.२०	६२.३५	६२.३५	४९.३८	४९.९७	६६.९७	६६.९७	४९.३८	४९.३८	७९.२६	३२.१२	६१.८७	६१.०५	६३.६४	५१.२४	५१.२४	४३.८४	४३.८४	४३.९३	३९.९३	४८.१६	४८.१६	४०.७५	३९.६६	४६.१४		
२२	नाशिक	४६.२८	५७.६२	५६.१७	४५.४१	६५.७५	४८.५५	४८.५५	६२.०३	७७.३१	७७.३१	४८.५५	४८.५५	७७.३१	३५.३४	५८.१५	५८.१५	६६.०९	६६.०९	६६.०९	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	५२.७८	
२३	उस्मानाबाद	५३.८४	५९.४२	५९.४२	५१.०२	६२.११	५८.०१	५८.०१	६४.९६	७७.४१	७७.४१	५८.०१	५८.०१	७७.४१	४६.१०	६३.११	६३.११	६८.४६	६८.४६	६८.४६	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	५८.०१	
२४	पालघर	४८.७५	५०.२९	४९.८५	३३.३९	५१.०८	४७.०४	४७.०४	५४.०५	६४.३९	६४.३९	४७.०४	४७.०४	६४.३९	३१.९२	४९.४७	४९.४७	४९.४७	५१.२५	५१.२५	५१.२५	४३.२८	४३.२८	४३.२८	४३.२८	४३.२८	४३.२८	४३.२८	४३.२८	४३.२८	
२५	परभणी	४६.१२	५०.६२	४९.२४	३७.८५	५३.८८	४९.४७	४९.४७	५८.१०	७१.६४	७१.६४	४९.४७	४९.४७	७१.६४	३३.२९	५५.५६	५५.५६	५९.८८	५९.८८	५९.८८	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१	४२.९१
२६	पुणे	४२.८८	४८.६१	४६.४५	३९.८२	५४.१२	४२.७५	४२.७५	५२.९३	७०.७५	७०.७५	४२.७५	४२.७५	७०.७५	४२.५५	४९.८४	४९.८४	५७.१६	५७.१६	५७.१६	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११	४०.११
२७	रायगड	६०.४०	५८.७४	५८.८१	४६.५५	७१.७९	५३.०४	५३.०४	५९.२५	७८.१३	७८.१३	५३.०४	५३.०४	७८.१३	३६.३८	५६.१२	५६.१२	६९.९३	६९.९३	६९.९३	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४	४३.९४
२८	रत्नागिरी	४५.६८	४७.२६	४५.३५	३३.७३	५२.६७	३४.८५	३४.८५	५२.६४	७१.२२	७१.२२	३४.८५	३४.८५	७१.२२	४६.१४	४८.०३	४८.०३	४६.२०	४६.२०	४६.२०	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२	५८.४२
२९	सांगली	४६.६८	४९.६७	४६.९५	३८.२०	५२.४९	३८.६१	३८.६१	५४.११	७३.७३	७३.७३	३८.६१	३८.६१	७३.७३	४२.३०	५४.३०	५४.३०	५१.३१	५१.३१	५१.३१	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२	३९.६२
३०	सातारा	४४.०१	४९.०४	४७.७८	४०.७८	५२.६७	४०.७४	४०.७४	५७.९४	७४.३४	७४.३४	४०.७४	४०.७४	७४.३४	४२.१९	५४.५८	५४.५८	५१.६२	५१.६२	५१.६२	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६	४३.२६
३१	सिंधुदुर्ग	५७.३१	५६.८८	५३.७५	४०.४३	६२.२१	६०.१०	६०.१०	६०.७७	८१.२५	८१.२५	६०.१०	६०.१०	८१.२५	५०.२९	५३.८८	५३.८८	५६.९२	५६.९२	५६.९२	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३	७९.८३
३२	सोलापूर	५१.२१	६०.८५	५९.७१	५२.३४	६५.८१	५४.२७	५४.२७	५८.६३	७८.५६	७८.५६	५४.२७	५४.२७	७८.५६	४२.३२	६२.९९	६२.९९	६०.२२	६०.२२	६०.२२	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६	६७.३६
३३	ठाणे	४४.६६	४७.३५	४७.१०	३८.३३	५९.२९	४७.८३	४७.८३	५३.२१	७०.३३	७०.३३	४७.८३	४७.८३	७०.३३	४६.११	५०.७५	५०.७५	४८.८८	४८.८८	४८.८८	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९	५८.२९
३४	वर्धा	५२.०१	५१.७८	४७.४१	४५.४०	६२.८४	५०.१९	५०.१९	५५.३२	६८.८१	६८.८१	५०.१९	५०.१९	६८.८१	३२.१०	५०.४८	५०.४८	५४.९०	५४.९०	५४.९०	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६	५७.२६
३५	वाशिम	४७.२४	५१.५८	५१.१४	४२.८८	५७.०६	४९.४०	४९.४०	६४.५२	७२.७२	७२.७२	४९.४०	४९.४०	७२.७२	३७.३०	५५.६०	५५.६०	५४.३७	५४.३७	५४.३७	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३	५८.५३
३६	यवतमाळ	५९.६०	६६.७८	६३.३४	५२.४५	७१.०५	५७.७७	५७.७७	६३.१४	८४.०८	८४.०८	५७.७७	५७.७७	८४.०८	४२.२९	६३.२२	६३.२२	५९.४४	५९.४४	५९.४४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४	७०.३४
३७	राज्य सरासरी	४८.५६	५४.१९	५२.१२	४३.४४	६०.५४	४९.५०	४९.५०	५७.२९	७३.७६	७३.७६	४९.५०	४९.५०	७३.७६	३८.७०	५४.४५	५४.४५	५४.१२	५४.१२	५४.१२	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७	६३.८७

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक
सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

निष्कर्ष व शिफारशी

निष्कर्ष व शिफारशी

निष्कर्ष : इयत्ता तिसरी - प्रथम भाषा : मराठी

- इयत्ता तिसरी मराठी विषयाच्या अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये एकूण ६६,६९५ सहभागी होते.
- इयत्ता तिसरी मराठी विषयाची सरासरी संपादनूक ७७ टक्के इतकी आहे.
- अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षणामध्ये १३ टक्के विद्यार्थ्यांची संपादनूक ५० टक्के पेक्षा कमी आहे.
- राज्यातील इयत्ता तिसरी मराठी विषयामध्ये मुलींची संपादनूक मुलांच्या संपादनूकीपेक्षा १.७१ टक्के इतकी जास्त आहे.
- शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक खाजगी अनुदानित शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या सरासरी संपादनूकीपेक्षा १.३३ टक्के ने अधिक आहे.
- OBC प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक सर्वात जास्त आहे तर ST प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक सर्वात कमी आहे.
- VI (Visual Impaired) आणि ID (Intellectual Disability) या प्रवर्गातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादनूक कमी आहे.
- अध्ययन निष्पत्ती क्र. L - 312 पेक्षा अध्ययन निष्पत्ती क्र. 304 मधील सरासरी संपादनूक कमी आहे.

शिफारशी : प्रथम भाषा : मराठी

- इयत्ता तिसरी मराठी विषयातील राज्याची सरासरी संपादनूक वाढविण्यासाठी अध्ययन निष्पत्ती क्र. L - 304 (आकलनासह वाचन करतो. उदा., मुख्य संकल्पना, तपशील, क्रम, निष्कर्ष काढतो.) वाढविण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा अधिकचा सराव घेणे आवश्यक आहे.
- ५० टक्के पेक्षा कमी संपादनूक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संपादनूक वाढविण्यासाठी भाषा पेटीतील साहित्याचा दैनंदिन अध्यापनामध्ये वापर करून कृतियुक्त अध्ययन अध्यापनास प्राधान्य द्यावे.
- सर्वकष सातत्यपूर्ण मूल्यमापन (CCE) साधनांचा वेळावेळी वापर करून अध्ययन संपादनूक तपासावी.
- अध्ययन निष्पत्ती क्र. L - 312 व अध्ययन निष्पत्ती क्र. L - 304 मधील संपादनूक वाढविण्यासाठी उपक्रम विकसित करून त्याची सर्व शाळांमध्ये प्रभावी अंमलबजावणी करण्यात यावी.
- VI (Visual Impaired) आणि ID (Intellectual Disability) या दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक वाढविण्यासाठी विशेष शिक्षकांना प्रशिक्षण देण्यात यावे. याबाबत जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थांनी सातत्याने आढावा घ्यावा.

निष्कर्ष : इयत्ता तिसरी : गणित

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता तिसरीच्या मराठी विषयाची संपादनूक गणित विषयाच्या संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयाच्या संपादणुकीच्या स्तरनिहाय वितरणामध्ये ७५ टक्के पेक्षा अधिक संपादनूक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात मुलींची संपादनूक मुलांच्या संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक शहरी भागातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संपादनूक व खाजगी अनुदानित शाळेतील विद्यार्थ्यांची संपादनूक समान आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात राज्यातील OBC या सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात राज्यातील ST या सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीपेक्षा सर्वात कमी आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात राज्यातील LD या दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयात राज्यातील ID या दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादणुकीपेक्षा सर्वात कमी आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयातील M - 309 अध्ययन निष्पत्तीनुसार डॉट ग्रिड कागद वापरून, घड्या घालून, कागद कापून, सरळरेषेच्या साहाय्याने द्विमितीय आकार तयार करण्यामध्ये विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयातील M - 312 अध्ययन निष्पत्तीनुसार सेंटिमीटर व मीटर या प्रमाणित एककांच्या साहाय्याने लांबी व अंतर मोजतात किंवा अंदाज करतात आणि एककातील संबंध ओळखण्यामध्ये विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वात कमी आहे.

शिफारशी : इयत्ता तिसरी : गणित

- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयातील M - 312 अध्ययन निष्पत्तीनुसार सेंटिमीटर व मीटर या प्रमाणित एककांच्या साहाय्याने लांबी व अंतर मोजणे किंवा अंदाज करणे आणि एककातील संबंध ओळखण्यासाठी शिक्षकांनी मापन विषयक संकल्पना स्पष्ट करण्यासाठी शैक्षणिक साहित्य, कृतियुक्त सहभाग, गटकार्य, क्षेत्रभेटी यांचा वापर करण्यात यावा. तसेच दृढीकरणासाठी अधिकचा सराव घेणे गरजेचे आहे.

- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयातील M - 310 अध्ययन निष्पत्तीनुसार कडा, कोपरे आणि कर्णाच्या संख्येवरून द्विमितीय आकाराचे वर्णन करण्यासाठी शिक्षकांनी गणित पेटी, द्विमितीय आकाराचे शैक्षणिक साहित्य, परिसरातील वस्तू यांचा वापर करण्यात यावा.
- इयत्ता तिसरीच्या गणित विषयातील अध्ययन निष्पत्तींच्या संपादणुकीसाठी शिक्षकांनी आपल्या अध्ययन व अध्यापनात कृतियुक्त व नावीन्यपूर्ण पद्धतींचा वापर करण्यात यावा.

निष्कर्ष : इयत्ता पाचवी – प्रथम भाषा : मराठी

- मराठी विषयातील अध्ययन संपादणुकीची राज्याची टक्केवारी ६२.०२ आहे.
- मुलींची सरासरी संपादणूक मुलांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक शहरी भागातील विद्यार्थ्यांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- शासकीय, स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक खाजगी अनुदानित शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- खुल्या संवर्गातील तसेच इतर मागास (OBC) संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक राज्य सरासरीपेक्षा जास्त आहे, इतर संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक राज्य सरासरीपेक्षा कमी आहे.
- मराठी विषयाच्या अध्ययन निष्पत्ती संपादणुकीत ५० टक्के पेक्षा अधिक गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण ७२.८६ टक्के आहे आणि ५० टक्के पेक्षा कमी गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण २७.१४ टक्के आहे.

शिफारशी : इयत्ता पाचवी – प्रथम भाषा : मराठी साठी

- मराठी विषयाच्या, लिखित मजकूर आकलनासह वाचनावर भर देण्यात यावा.
- मराठी वाचनाची समज वाढविण्यासाठी मजकुराचा तपशील पात्रे मुख्य कल्पना घटनांचा क्रम यासंबंधीचे अध्ययन अनुभव, मनोरंजक भाषिक खेळ, वाचन साहित्य, डिजिटल साहित्य इत्यादी शैक्षणिक साहित्याचा अध्ययन अध्यापनात वापर कराव करताना नावीन्यपूर्ण अध्यापन पद्धतींचा वापर करण्यात यावा.
- अध्ययन संपादणुकीत मागे पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना गरजेनुसार अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन देण्यात यावे.
- प्रत्येक जिल्ह्याने अध्ययन निष्पत्ती संपादणुकीचा अभ्यास करून संपादणुक वाढविण्यासाठी जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थांच्या मदतीने कृती कार्यक्रमांची आखणी करून प्रभावीपणे अंमलबजावणी करावी.
- ज्या शाळा या इयत्तेच्या सर्वेक्षणात नसतील त्यांनी आपल्या जिल्ह्याची संपादणुकीची आकडेवारी आधारभूत मानून संपादणूक वाढविण्यासाठी मूल वर्ग आणि शाळा स्तरावर शैक्षणिक उपक्रमाचे नियोजन करून प्रभावीपणे नियमित अंमलबजावणी करावी.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादणूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१०५)

निष्कर्ष : इयत्ता पाचवी : गणित

- राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण (SLAS) २०२३ मध्ये इयत्ता पाचवीच्या प्रथम भाषा मराठी विषयाची संपादनूक गणित विषयाच्या संपादनूकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयाच्या संपादनूकीच्या स्तरनिहाय वितरणामध्ये ७५ टक्के पेक्षा अधिक संपादनूक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात मुलींची संपादनूक मुलांच्या संपादनूकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक शहरी भागातील विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संपादनूक खाजगी अनुदानित शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात राज्यातील सर्वसाधारण (GEN) या सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात राज्यातील ST या सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित सामाजिक संवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीपेक्षा सर्वात कमी आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात राज्यातील Oth D (Other Disabilities) या दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीपेक्षा जास्त आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयात राज्यातील ID या दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांची संपादनूक उर्वरित दिव्यांग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या संपादनूकीपेक्षा सर्वात कमी आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील M-504 अध्ययन निष्पत्तीनुसार १००० पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मूलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. यामध्ये विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वाधिक आहे.
- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील M-506 अध्ययन निष्पत्तीनुसार दिलेल्या अपूर्णाकांचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात व तयार करतात. यामध्ये विद्यार्थ्यांची संपादनूक सर्वात कमी आहे.

शिफारशी : इयत्ता पाचवी : गणित

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील M-506 अध्ययन निष्पत्तीनुसार दिलेल्या अपूर्णाकांचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात या अध्ययन निष्पत्तीविषयक संकल्पना स्पष्ट करण्यासाठी ठिपक्यांच्या कागदांचा वापर करणे, विद्यार्थ्यांना पाव, अर्धा, पाऊण या संकल्पना समजावून देणे तसेच शैक्षणिक साहित्य (Physical व Digital), वैयक्तिक सराव, कृतियुक्त सहभाग, गटकार्य इत्यादींचा वापर करण्यात यावा. तसेच दृढीकरणासाठी अधिकचा सराव घेणे गरजेचे आहे.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१०६)

- इयत्ता पाचवीच्या गणित विषयातील अध्ययन निष्पत्तींच्या संपादणुकीसाठी शिक्षकांनी आपल्या अध्ययन व अध्यापनात कृतियुक्त व नावीन्यपूर्ण पद्धतींचा वापर करावा. तसेच संकल्पना स्पष्टतेकरिता माहिती तंत्रज्ञानाच्या साधनांचा वापर करावा.

निष्कर्ष : इयत्ता आठवी – प्रथम भाषा : मराठी

- मराठी विषयातील अध्ययन संपादणुकीची राज्याची टक्केवारी ६९.५२ आहे.
- मुलींची सरासरी संपादणूक मुलांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक शहरी भागातील विद्यार्थ्यांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थी आणि खाजगी अनुदानित शाळांमधील विद्यार्थी संपादन पातळी समान आहे.
- राज्याच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा सर्वसाधारण (GEN) व इतर मागास संवर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक जास्त आहे, इतर संवर्गामध्ये अनुसूचित जमाती मधील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक कमी आहे.
- मराठी विषयाच्या अध्ययन निष्पत्ती संपादणुकीत ५० टक्के पेक्षा अधिक गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण ८७ टक्के आहे आणि ५० टक्के पेक्षा कमी गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण १३ टक्के आहे.

शिफारशी : इयत्ता आठवी : प्रथम भाषा – मराठी

- मराठी विषयाच्या लिखित मजकूर आकलनासह वाचनावर भर देण्यात यावा.
- मराठी वाचनाची समज वाढविण्यासाठी मजकुराचा तपशील, पात्रे, मुख्य कल्पना, घटनांचा क्रम यासंबंधीचे अध्ययन अनुभव, मनोरंजक भाषिक खेळ, वाचन साहित्य, डिजिटल साहित्य इत्यादी शैक्षणिक साहित्याचा अध्ययन-अध्यापनात वापर करावा. सराव करताना नावीन्यपूर्ण अध्यापन पद्धतींचा वापर करण्यात यावा.
- अध्ययन संपादणुकीत मागे पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना गरजेनुसार अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन देण्यात यावे.
- प्रत्येक जिल्ह्याने अध्ययन निष्पत्तींच्या संपादणुकीचा अभ्यास करून संपादणूक वाढण्यासाठी जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थांच्या मदतीने कृती कार्यक्रमांची आखणी करून प्रभावीपणे अंमलबजावणी करावी
- ज्या शाळा या इयत्तेच्या सर्वेक्षणात नसतील त्यांनी आपल्या जिल्ह्याची संपादणुकीची आकडेवारी आधारभूत मानून संपादणूक वाढविण्यासाठी मूल, वर्ग आणि शाळा स्तरावर शैक्षणिक उपक्रमाचे नियोजन करून प्रभावीपणे नियमित अंमलबजावणी करावी.

निष्कर्ष : इयत्ता आठवी : गणित

- गणित विषयातील राज्याची सरासरी संपादणुकीची टक्केवारी ४९.१० आहे.
- ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक शहरी भागातील विद्यार्थ्यांच्या सरासरी संपादणुकीपेक्षा जास्त आहे.
- शासकीय स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील विद्यार्थ्यांची अध्ययन संपादणूक खाजगी अनुदानित संस्थेतील विद्यार्थ्यांपेक्षा अधिक आहे.
- राज्यातील विद्यार्थ्यांच्या गणित विषयातील सरासरी संपादणुकीपेक्षा सर्वसाधारण संवर्गातील (GEN) विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक जास्त आहे इतर संवर्गामध्ये अनुसूचित जातीमधील (SC) विद्यार्थ्यांची सरासरी संपादणूक कमी आहे.
- गणित विषयाच्या अध्ययन निष्पत्ती संपादणुकीत ५० टक्के पेक्षा अधिक गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण ५२ टक्के आहे. ५० टक्के पेक्षा कमी गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण ४८ टक्के आहे.

शिफारशी : इयत्ता आठवी गणित

- राज्यातील विद्यार्थ्यांची गणित विषयाची संपादणूक स्तंभालेख समज व माहितीचे आकलन बैजिक राशी व त्यावरील प्रक्रिया, चलांचा वापर व दैनंदिन व्यवहारातील वापराचे कौशल्य या क्षेत्रामध्ये अधिक आहे.
- परिमेय संख्या, आकलन आकृतिबंध आणि विविध भौमितिक आकार, समचलन-व्यस्तचलन, छापील किंमत, प्रत्यक्ष सूट, दैनंदिन जीवनातील समस्या सोडवण्यासाठी बैजिक नियमावलीचा वापर या क्षेत्रामध्ये गणित विषयाची संपादणूक कमी आहे.
- गणित विषयात गोडी निर्माण होण्यासाठी संकल्पनात्मक शिक्षणावर भर द्यावा. त्यासाठी गणिती खेळ गणित भास्कराचार्य पेटी, डिजिटल साहित्य, व्यवहारात्मक अध्ययन अनुभव, शैक्षणिक साहित्याचा अध्ययन अध्यापनात वापर, सराव करताना नावीन्यपूर्ण गणितीय अध्यापन पद्धतींचा वापर करण्यात यावा.
- गणित विषयाच्या अध्ययन संपादणुकीत मागे पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन देण्यात यावे.
- प्रत्येक जिल्ह्याने अध्ययन निष्पत्तींच्या संपादणुकीचा अभ्यास करून संपादणूक वाढवण्यासाठी जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थांच्या मदतीने कृती कार्यक्रमांची आखणी करून प्रभावीपणे अंमलबजावणी करावी.
- ज्या शाळा या इयत्तेच्या सर्वेक्षणात नसतील त्यांनी आपल्या जिल्ह्याच्या संपादणुकीची आकडेवारी आधारभूत मानून संपादणूक वाढविण्यासाठी मूल वर्ग आणि शाळा स्तरावर शैक्षणिक उपक्रमांचे नियोजन करून प्रभावीपणे नियमित अंमलबजावणी करावी.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक
सर्वेक्षण (SLAS)

२०२२-२३

परिशिष्टे

परिशिष्ट - १
इयत्ता - तिसरी

जिल्हानिहाय विद्यार्थी सहभाग - इयत्ता तिसरी		
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	सर्वेक्षणासाठी सहभागी विद्यार्थी संख्या
१)	अहमदनगर	३,५६१
२)	अकोला	८६६
३)	अमरावती	१,३६७
४)	औरंगाबाद	२,७५१
५)	भंडारा	९२४
६)	बीड	२,२३३
७)	बुलडाणा	१,७१८
८)	चंद्रपूर	१,४०७
९)	धुळे	१,५८३
१०)	गडचिरोली	५८९
११)	गोंदिया	७८१
१२)	हिंगोली	१,२४७
१३)	जळगाव	३,६२६
१४)	जालना	२,०२७
१५)	कोल्हापूर	२,१८०
१६)	लातूर	१,९६८
१७)	मुंबई उपनगर	८८३
१८)	मुंबई शहर	१५०२

जिल्हानिहाय विद्यार्थी सहभाग - इयत्ता तिसरी		
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	सर्वेक्षणासाठी सहभागी विद्यार्थी संख्या
१९)	नागपूर	२,९८१
२०)	नांदेड	१,६५१
२१)	नंदुरबार	४,९९५
२२)	नाशिक	१,२५०
२३)	उस्मानाबाद	२,०५५
२४)	पालघर	१,७८९
२५)	परभणी	४,६१५
२६)	पुणे	८३४
२७)	रायगड	४५२
२८)	रत्नागिरी	२,४०३
२९)	सांगली	२,२७६
३०)	सातारा	३०६
३१)	सिंधुदुर्ग	३,६४८
३२)	सोलापूर	१,७३३
३३)	ठाणे	६७३
३४)	वर्धा	७९०
३५)	वाशिम	३,०३१
३६)	यवतमाळ	६६,६९५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१११)

परिशिष्ट - २

इयत्ता तिसरी					इयत्ता तिसरी				
ग्रामीण शहरी विद्यार्थी संख्या					ग्रामीण शहरी विद्यार्थी संख्या				
अ. क्र.	जिल्हा	ग्रामीण	शहरी	एकूण	अ. क्र.	जिल्हा	ग्रामीण	शहरी	एकूण
१)	अहमदनगर	३,२०८	३५३	३,५६१	१९)	नांदेड	२४५७	५२४	२९८१
२)	अकोला	६८४	१८२	८६६	२०)	नंदुरबार	१५९६	५५	१६५१
३)	अमरावती	१,१७४	१९३	१,३६७	२१)	नाशिक	४३३१	६६४	४९९५
४)	औरंगाबाद	२,३६५	३८६	२,७५१	२२)	उस्मानाबाद	१०१३	२३७	१२५०
५)	भंडारा	८७३	५१	९२४	२३)	पालघर	१७७१	२८४	२०५५
६)	बीड	१,९१७	३१६	२,२३३	२४)	परभणी	१५३४	२५५	१७८९
७)	बुलडाणा	१,६७३	४५	१,७१८	२५)	पुणे	३१७०	१४४५	४६१५
८)	चंद्रपूर	१२९७	११०	१,४०७	२६)	रायगड	७३५	९९	८३४
९)	धुळे	१,३८५	१९८	१,५८३	२७)	रत्नागिरी	४२२	३०	४५२
१०)	गडचिरोली	५१०	७९	५८९	२८)	सांगली	१९१५	४८८	२४०३
११)	गोंदिया	७८१	-	७८१	२९)	सातारा	२०३८	२३८	२२७६
१२)	हिंगोली	१,१३८	१०९	१,२४७	३०)	सिंधुदुर्ग	२५१	५५	३०६
१३)	जळगाव	३,०७४	५५२	३,६२६	३१)	सोलापूर	२७००	९४८	३६४८
१४)	जालना	१,८३४	१९३	२,०२७	३२)	ठाणे	७७८	९५५	१७३३
१५)	कोल्हापूर	१,८९२	२८८	२,१८०	३३)	वर्धा	५९१	८२	६७३
१६)	लातूर	१,५३९	४२९	१,९६८	३४)	वाशिम	६९४	९६	७९०
१७)	मुंबई उपनगर	३७	८४६	८८३	३५)	यवतमाळ	२,५१६	५१५	३,०३१
१८)	नागपूर	९६०	५४२	१,५०२		राज्य	५४,८५३	११,८४२	६६,६९५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११२)

परिशिष्ट - ३

जिल्हानिहाय व लिंगनिहाय विद्यार्थी सहभाग इयत्ता तिसरी				
अ. क्र.	जिल्हा	मुले	मुली	एकूण
१)	अहमदनगर	१८११	१७५०	३५६१
२)	अकोला	३८२	४८४	८६६
३)	अमरावती	६६१	७०६	१३६७
४)	औरंगाबाद	१३५६	१३९५	२७५१
५)	भंडारा	४५६	४६८	९२४
६)	बीड	११५९	१०७४	२२३३
७)	बुलढाणा	८१५	९०३	१७१८
८)	चंद्रपूर	६८३	७२४	१४०७
९)	धुळे	७७७	८०६	१५८३
१०)	गडचिरोली	२९९	२९०	५८९
११)	गोंदिया	३९८	३८३	७८१
१२)	हिंगोली	५९८	६४९	१२४७
१३)	जळगाव	१७३१	१८९५	३६२६
१४)	जालना	१०००	१०२७	२०२७
१५)	कोल्हापूर	११३१	१०४९	२१८०
१६)	लातूर	९६२	१००६	१९६८
१७)	मुंबई उपनगर	४२०	४६३	८८३
१८)	नागपूर	७१९	७८३	१५०२

जिल्हानिहाय व लिंगनिहाय विद्यार्थी सहभाग इयत्ता तिसरी				
अ. क्र.	जिल्हा	मुले	मुली	एकूण
१९)	नांदेड	१४५४	१५२७	२९८१
२०)	नंदुरबार	७९७	८५४	१६५१
२१)	नाशिक	२५०३	२४९२	४९९५
२२)	उस्मानाबाद	६००	६५०	१२५०
२३)	पालघर	९८८	१०६७	२०५५
२४)	परभणी	८६५	९२४	१७८९
२५)	पुणे	२२८१	२३३४	४६१५
२६)	रायगड	४१३	४२१	८३४
२७)	रत्नागिरी	२३०	२२२	४५२
२८)	सांगली	११३५	१२६८	२४०३
२९)	सातारा	१०८०	११९६	२२७६
३०)	सिंधुदुर्ग	१५५	१५१	३०६
३१)	सोलापूर	१७९७	१८५१	३६४८
३२)	ठाणे	८३८	८९५	१७३३
३३)	वर्धा	३५०	३२३	६७३
३४)	वाशिम	३३५	४५५	७९०
३५)	यवतमाळ	१५२०	१५११	३०३१
राज्य		३२,६९९	३३,९९६	६६,६९५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११३)

परिशिष्ट - ४

दिव्यांग प्रकारानुसार - सहभागी विद्यार्थी संख्या - इयत्ता तिसरी								
अ. क्र.	जिल्हा	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D	एकूण
१)	अहमदनगर	७	९	३	११	६	५	४१
२)	अकोला	८	-	-	२	२	३	१५
३)	अमरावती	३	३	-	१	१	४	१२
४)	औरंगाबाद	२५	३	४	९	५	१८	६४
५)	भंडारा	४	-	२	१	९	३	१९
६)	बीड	७	९	४	५	५	१४	४४
७)	बुलढाणा	४	५	१	१	-	१	१२
८)	चंद्रपूर	३	२	२	-	४	-	११
९)	धुळे	२३	८	-	२	१	-	३४
१०)	गडचिरोली	३	-	-	-	१	-	४
११)	गोंदिया	२२	१	१	-	२	-	२६
१२)	हिंगोली	-	४	-	१	१	-	६
१३)	जळगाव	६३	१९	३	२	२	७	९६
१४)	जालना	१०	२	३	६	१	१	२३
१५)	कोल्हापूर	२	२	३	१	२	-	१०
१६)	लातूर	९	२	१	३	-	१७	३२
१७)	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	२	१	३
१८)	नागपूर	२	३	१	२	३	५	१६
१९)	नांदेड	८	११	४	५	५	२६	५९
२०)	नंदुरबार	१	१	१	१	२	७	१३
२१)	नाशिक	१२	१९	४	८	५	१०	५८

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११४)

दिव्यांग प्रकारानुसार - सहभागी विद्यार्थी संख्या - इयत्ता तिसरी								
अ. क्र.	जिल्हा	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D	एकूण
२२)	उस्मानाबाद	३९	१	३	१	-	२	४६
२३)	पालघर	१४	१८	३	४	९	२४	७२
२४)	परभणी	५	८	३	६	२	१०	३४
२५)	पुणे	२५	९	४	६	१	३०	७५
२६)	रायगड	५	-	-	२	-	२	९
२७)	रत्नागिरी	१	-	-	-	१	१	३
२८)	सांगली	५	२	२	२	-	१२	-
२९)	सातारा	४	८	-	५	५	२०	४२
३०)	सिंधुदुर्ग	-	१	३	-	१	-	५
३१)	सोलापूर	३	२	१	३	७	१५	३१
३२)	ठाणे	८	६	३	३	६	२	२८
३३)	वर्धा	२	२	-	-	३	२	९
३४)	वाशिम	१७	-	२	१	१	१	२२
३५)	यवतमाळ	८	५	४	२	१	५	२५
	राज्य	३५२	१६५	६५	९६	९६	२४८	१०२२

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११५)

परिशिष्ट - ५

सामाजिक संवर्गनिहाय सहभागी विद्यार्थी संख्या - इयत्ता तिसरी							
अ. क्र.	जिल्हाचे नाव	SC	ST	OBC	GEN	NT	SBC
१)	अहमदनगर	५९२	४७८	४०६	१५१४	५६२	९
२)	अकोला	३०२	११०	२४८	४०	१४०	२६
३)	अमरावती	२५२	५०२	३५२	५७	१६७	३७
४)	औरंगाबाद	५३७	२२२	४५६	११०९	४२२	५
५)	भंडारा	११३	६७	५१३	१२	१४६	७३
६)	बीड	३८७	४९	२६०	९५६	५७४	७
७)	बुलढाणा	५१५	१३८	६५४	९४	२८९	२८
८)	चंद्रपूर	१६९	२९५	६०६	२०	२८५	३२
९)	धुळे	११५	८३६	३८०	६१	१७७	१४
१०)	गडचिरोली	७०	१२९	२६३	१६	१०१	१०
११)	गोंदिया	८३	१५८	४०३	९	६५	६३
१२)	हिंगोली	१७३	२०४	१७२	५२२	१७३	३
१३)	जळगाव	४१५	११४०	१०६२	२२८	७४१	४०
१४)	जालना	३८३	४७	३८२	८०२	४११	२
१५)	कोल्हापूर	३५०	७	२७७	१३३६	२०५	५
१६)	लातूर	४५१	५०	२७१	७८५	४०१	१०
१७)	मुंबई उपनगर	१६२	२३	१७१	४३३	९१	३
१८)	नागपूर	२५६	१६९	६८१	१११	२२४	६१
१९)	नांदेड	७०५	२१४	४६७	९०७	६६९	१९
२०)	नंदुरबार	२३	१४८१	७८	१७	५०	२

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११६)

सामाजिक संवर्गनिहाय सहभागी विद्यार्थी संख्या - इयत्ता तिसरी							
अ. क्र.	जिल्हाचे नाव	SC	ST	OBC	GEN	NT	SBC
२१)	नाशिक	४०५	२६२१	७९८	७०९	४४४	१८
२२)	उस्मानाबाद	१९३	४३	१६९	६५५	१८७	३
२३)	पालघर	३८	१५७७	१५६	१९४	३९	५१
२४)	परभणी	२९१	५०	२३५	७९३	४१३	७
२५)	पुणे	९८८	३३०	६६५	१८१५	७९७	२०
२६)	रायगड	६२	१९४	३४८	१६७	४२	२१
२७)	रत्नागिरी	३७	३२	२७१	६७	४२	३
२८)	सांगली	३८७	१२	३९४	८७४	७१४	२२
२९)	सातारा	३६६	२७	३७९	९९७	४९७	१०
३०)	सिंधुदुर्ग	१६	३	१३४	१०९	३४	१०
३१)	सोलापूर	६८०	७८	५९७	१५१९	६६२	११२
३२)	ठाणे	३२२	२९६	५३२	४०७	१५०	२६
३३)	वर्धा	१०८	१०७	३००	२३	१०५	३०
३४)	वाशिम	१५६	१५५	२४४	४७	१८६	२
३५)	यवतमाळ	४१३	४५२	९६७	६०४	४७८	११७
	राज्य	१०५१५	१२२९६	१४२९१	१८००९	१०६८३	९०१

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११७)

परिशिष्ट - ६
इयत्ता - पाचवी

इयत्ता पाचवी		
जिल्हानिहाय विद्यार्थी सहभाग		
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	सर्वेक्षणासाठी सहभागी विद्यार्थी संख्या
१)	अहमदनगर	४२७५
२)	अकोला	१२१०
३)	अमरावती	२१७८
४)	औरंगाबाद	३४०८
५)	भंडारा	१०५६
६)	बीड	२९५३
७)	बुलढाणा	२७६७
८)	चंद्रपूर	२२६५
९)	धुळे	१६२२
१०)	गडचिरोली	१२२२
११)	गोंदिया	१३१७
१२)	हिंगोली	१६५०
१३)	जळगाव	३३६०
१४)	जालना	२३४४
१५)	कोल्हापूर	३४०६
१६)	लातूर	२२७४
१७)	मुंबई उपनगर	४१८
१८)	मुंबई शहर	६०२
१९)	नागपूर	२२१८

इयत्ता पाचवी		
जिल्हानिहाय विद्यार्थी सहभाग		
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	सर्वेक्षणासाठी सहभागी विद्यार्थी संख्या
२०)	नांदेड	३५६५
२१)	नंदुरबार	१४०३
२२)	नाशिक	५०६४
२३)	उस्मानाबाद	२१५२
२४)	पालघर	२१६६
२५)	परभणी	२४९३
२६)	पुणे	६५१३
२७)	रायगड	१६२९
२८)	रत्नागिरी	७१६
२९)	सांगली	३०८१
३०)	सातारा	२३६४
३१)	सिंधुदुर्ग	३७७
३२)	सोलापूर	३९६९
३३)	ठाणे	२७९३
३४)	वर्धा	८५५
३५)	वाशिम	१३९९
३६)	यवतमाळ	२८८४
राज्य		८३९६८

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११८)

परिशिष्ट - ७

इयत्ता पाचवी					इयत्ता पाचवी				
ग्रामीण शहरी विद्यार्थी संख्या					ग्रामीण शहरी विद्यार्थी संख्या				
अ. क्र.	जिल्हा	ग्रामीण	शहरी	एकूण	अ. क्र.	जिल्हा	ग्रामीण	शहरी	एकूण
१)	अहमदनगर	३७५८	५१७	४२७५	२०)	नांदेड	२७९०	७७५	३५६५
२)	अकोला	१०५०	१६०	१२१०	२१)	नंदुरबार	११५६	२४७	१४०३
३)	अमरावती	१६६८	५१०	२१७८	२२)	नाशिक	४०८४	९८०	५०६४
४)	औरंगाबाद	२८४७	५६१	३४०८	२३)	उस्मानाबाद	१८४७	३०५	२१५२
५)	भंडारा	९५७	९९	१०५६	२४)	पालघर	१९३९	२२७	२१६६
६)	बीड	२६१०	३४३	२९५३	२५)	परभणी	२००२	४९१	२४९३
७)	बुलढाणा	२४३७	३३०	२७६७	२६)	पुणे	४५१२	२००१	६५१३
८)	चंद्रपूर	१९२१	३४४	२२६५	२७)	रायगड	१३२२	३०७	१६२९
९)	धुळे	१३०७	३१५	१६२२	२८)	रत्नागिरी	६५५	६१	७१६
१०)	गडचिरोली	१११८	१०४	१२२२	२९)	सांगली	२३९८	६८३	३०८१
११)	गोंदिया	११५३	१६४	१३१७	३०)	सातारा	१९४१	४२३	२३६४
१२)	हिंगोली	१५०३	१४७	१६५०	३१)	सिंधुदुर्ग	३७१	६	३७७
१३)	जळगाव	२५१२	८४८	३३६०	३२)	सोलापूर	३३२१	६४८	३९६९
१४)	जालना	१९९४	३५०	२३४४	३३)	ठाणे	१२५०	१५४३	२७९३
१५)	कोल्हापूर	२८५९	५४७	३४०६	३४)	वर्धा	६८२	१७३	८५५
१६)	लातूर	१७३७	५३७	२२७४	३५)	वाशिम	१२२९	१७०	१३९९
१७)	मुंबई उपनगर	३१	३८७	४१८	३६)	यवतमाळ	२४३१	४५३	२८८४
१८)	मुंबई शहर	-	६०२	६०२					
१९)	नागपूर	१२६४	९५४	२२१८		राज्य	६६६५६	१७३१२	८३९६८

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (११९)

परिशिष्ट - ९

इयत्ता पाचवी								
दिव्यांग प्रकारानुसार - सहभागी विद्यार्थी संख्या								
अ. क्र.	जिल्हा	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D	एकूण
१)	अहमदनगर	११	५	१	५	४	८	३४
२)	अकोला	४	९	१	४		५	२३
३)	अमरावती	७		३	४	४	१०	२८
४)	औरंगाबाद	५	११	३	६		४०	६५
५)	भंडारा	५	२		२	१	२	१२
६)	बीड	७	२	२	९	७	७	३४
७)	बुलढाणा	३५	८	५	३	६	३२	८९
८)	चंद्रपूर	२	५	३	३	४	१२	२९
९)	धुळे		४		१	१	१	७
१०)	गडचिरोली	३	२	४	५	१	१०	२५
११)	गोंदिया	४			४	५	६	१९
१२)	हिंगोली	९	४	२	३	१	२७	४६
१३)	जळगाव	७	१	४	५	२	३	२२
१४)	जालना	४	३	१	३	१	३	१५
१५)	कोल्हापूर	७	६	१		२	५	२१
१६)	लातूर	६	४	२	१	५	८	२६
१७)	मुंबई उपनगर	३०	१		१	१	१	३४
१८)	मुंबई शहर	१	१		२	३	१	८
१९)	नागपूर	३	४	२	१	९	२	२१
२०)	नांदेड	८	९	३	१	३	४१	६५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२१)

इयत्ता पाचवी								
दिव्यांग प्रकारानुसार - सहभागी विद्यार्थी संख्या								
अ. क्र.	जिल्हा	LD	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D	एकूण
२१)	नंदुरबार	३०		१	१	१	३	३६
२२)	नाशिक	७	९	५	४	४	१७	४६
२३)	उस्मानाबाद	२०	३	२	५	७	३	४०
२४)	पालघर	२	६	६	३	३	३	२३
२५)	परभणी	२६	५	४	४	३	३७	७९
२६)	पुणे	११	४	९	६	२	१५	४७
२७)	रायगड	१	४	३	२	१	४	१५
२८)	रत्नागिरी	२		१		१		४
२९)	सांगली	६	३	३		३	५	२०
३०)	सातारा	३६	७	२	६	६	१	५८
३१)	सिंधुदुर्ग	२	३		२	२		९
३२)	सोलापूर	७	६	२	२	३	८	२८
३३)	ठाणे	१०	१३	३	९	९	५	४९
३४)	वर्धा	१	३		६	२		१२
३५)	वाशिम	३	४	१	१		२	११
३६)	यवतमाळ	१०	५	२	५	३	११	३६
	राज्य	३३२	१५६	८१	११९	११०	३३८	११३६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२२)

परिशिष्ट - १०

इयत्ता पाचवी							
संवर्गानिहाय विद्यार्थी सहभाग							
अ. क्र.	जिल्हा	SC	ST	OBC	GEN	NT	SBC
१)	अहमदनगर	५४०	६६८	४९६	१७७१	७६६	३४
२)	अकोला	४९५	१०८	३९८	४५	१३५	२९
३)	अमरावती	४१२	५५९	७०२	१५५	२७६	७४
४)	औरंगाबाद	५५०	२१०	५१०	१५८३	५५०	५
५)	भंडारा	११६	६८	६५७	११	१४५	५९
६)	बीड	५०४	६८	२९५	१२४९	८२९	८
७)	बुलढाणा	६४९	१९७	११४४	१४६	५७३	५८
८)	चंद्रपूर	३०८	४८७	१०१९	५७	३४८	४६
९)	धुळे	९०	८४१	३६७	१०३	१९३	२८
१०)	गडचिरोली	११९	४५९	३६९	२६	२३१	१८
११)	गोंदिया	१९२	२१७	६६९	३०	१११	९८
१२)	हिंगोली	३३२	१६०	१७९	६४२	३३१	६
१३)	जळगाव	३४८	१००५	१०९५	२२९	६३४	४९
१४)	जालना	४१३	७५	२८६	१११८	४४४	८
१५)	कोल्हापूर	५५२	१२	३९७	२०८९	३१९	३७
१६)	लातूर	६१२	११२	२८५	८३१	४२४	१०
१७)	मुंबई उपनगर	१५३	२९	३९	१४९	४८	
१८)	मुंबई शहर	९७	९	१२१	३२३	५०	२
१९)	नागपूर	३८७	३४८	९५९	१५०	२७०	१०४
२०)	नांदेड	७६०	४१५	५२७	१००५	८२७	३१

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२३)

इयत्ता पाचवी							
संवर्गनिहाय विद्यार्थी सहभाग							
अ. क्र.	जिल्हा	SC	ST	OBC	GEN	NT	SBC
२१)	नंदुरबार	५६	११०९	१००	६४	६३	११
२२)	नाशिक	५३२	२५६७	७१३	७२७	५१९	६
२३)	उस्मानाबाद	३७०	६३	२५५	१०६२	३८८	१४
२४)	पालघर	४२	१७२०	१६१	१२७	३२	८४
२५)	परभणी	४२७	७८	३९७	९१४	६६५	१२
२६)	पुणे	११९४	४६४	९२१	२७६२	११३१	४१
२७)	रायगड	१२१	४०९	६२२	३१४	१२६	३७
२८)	रत्नागिरी	६३	९	४४२	९९	४७	५६
२९)	सांगली	४८७	३०	४६८	१३८९	६८१	२६
३०)	सातारा	३०६	२२	४१५	१०९७	५१३	११
३१)	सिंधुदुर्ग	४१	६	१०३	१९३	३०	४
३२)	सोलापूर	७१९	१५१	४९८	१६५५	७८६	१६०
३३)	ठाणे	५०३	५०९	९५९	६२८	१७१	२३
३४)	वर्धा	१२५	१६१	३७०	२९	१३३	३७
३५)	वाशिम	३१७	११०	५५७	१०६	३०२	७
३६)	यवतमाळ	३९३	५३८	१२९०	१७०	३८५	१०८
	राज्य	१३३२५	१३९९३	१८७८५	२३०४८	१३४७६	१३४१

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२४)

परिशिष्ट - ११

इयत्ता पाचवी				
व्यवस्थापननिहाय सहभागी शाळा संख्या				
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा	एकूण शाळा
१)	अहमदनगर	१५९१	२६८४	४२७५
२)	अकोला	८१८	३९२	१२१०
३)	अमरावती	१२६३	९१५	२१७८
४)	औरंगाबाद	२४५१	९५७	३४०८
५)	भंडारा	५६६	४९०	१०५६
६)	बीड	१८४३	१११०	२९५३
७)	बुलढाणा	१८४१	९२६	२७६७
८)	चंद्रपूर	१४६१	८०४	२२६५
९)	धुळे	४८४	११३८	१६२२
१०)	गडचिरोली	९२१	३०१	१२२२
११)	गोंदिया	८१३	५०४	१३१७
१२)	हिंगोली	१३९६	२५४	१६५०
१३)	जळगाव	१५५२	१८०८	३३६०
१४)	जालना	१६५५	६८९	२३४४
१५)	कोल्हापूर	२२०८	११९८	३४०६
१६)	लातूर	१२४३	१०३१	२२७४
१७)	मुंबई उपनगर	४०१	१७	४१८
१८)	मुंबई शहर	-	६०२	६०२
१९)	नागपूर	७४०	१४७८	२२१८
२०)	नांदेड	२२८०	१२८५	३५६५

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२५)

इयत्ता पाचवी				
व्यवस्थापननिहाय सहभागी शाळा संख्या				
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा	एकूण शाळा
२१)	नंदुरबार	७४१	६६२	१४०३
२२)	नाशिक	३२०५	१८५९	५०६४
२३)	उस्मानाबाद	१५८५	५६७	२१५२
२४)	पालघर	१६९३	४७३	२१६६
२५)	परभणी	१८७३	६२०	२४९३
२६)	पुणे	३४९३	३०२०	६५१३
२७)	रायगड	८६१	७६८	१६२९
२८)	रत्नागिरी	४१५	३०१	७१६
२९)	सांगली	१४०४	१६७७	३०८१
३०)	सातारा	१२४८	१११६	२३६४
३१)	सिंधुदुर्ग	२१०	१६७	३७७
३२)	सोलापूर	२०८६	१८८३	३९६९
३३)	ठाणे	१७७९	१०१४	२७९३
३४)	वर्धा	५८१	२७४	८५५
३५)	वाशिम	९२९	४७०	१३९९
३६)	यवतमाळ	२१८०	७०४	२८८४
	राज्य	४९८१०	३४१५८	८३९६८

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२६)

परिशिष्ट - १२

इयत्ता आठवी		
जिल्हानिहाय विद्यार्थी सहभाग		
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	सर्वेक्षणासाठी सहभागी विद्यार्थी संख्या
१)	अहमदनगर	५३१४
२)	अकोला	१२४९
३)	अमरावती	२७९३
४)	औरंगाबाद	४९६८
५)	भंडारा	१४९३
६)	बीड	३४४३
७)	बुलडाणा	३२३९
८)	चंद्रपूर	२२८७
९)	धुळे	१९५५
१०)	गडचिरोली	११४२
११)	गोंदिया	१६६५
१२)	हिंगोली	१४२७
१३)	जळगाव	४३८५
१४)	जालना	२८५५
१५)	कोल्हापूर	३९९३
१६)	लातूर	३४५३
१७)	मुंबई उपनगर	७०८
१८)	मुंबई शहर	१८५९
१९)	नागपूर	३७५५
२०)	नांदेड	३६५६
२१)	नंदुरबार	१६९७

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२७)

इयत्ता आठवी		
जिल्हानिहाय विद्यार्थी सहभाग		
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	सर्वेक्षणासाठी सहभागी विद्यार्थी संख्या
२२)	नाशिक	५४३०
२३)	उस्मानाबाद	२३४६
२४)	पालघर	२९२३
२५)	परभणी	२४३३
२६)	पुणे	५४०१
२७)	रायगड	१९५७
२८)	रत्नागिरी	१५१५
२९)	सांगली	३३५७
३०)	सातारा	३५८१
३१)	सिंधुदुर्ग	१०४०
३२)	सोलापूर	५१६३
३३)	ठाणे	३३१६
३४)	वर्धा	१५४२
३५)	वाशिम	१४८८
३६)	यवतमाळ	३९५८
	राज्य	१०२७८६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२८)

परिशिष्ट - १३

इयत्ता आठवी				
ग्रामीण शहरी विद्यार्थी सहभाग संख्या				
अ. क्र.	जिल्हा	ग्रामीण	शहरी	एकूण
१)	अहमदनगर	४८१९	४९५	५३१४
२)	अकोला	१०९९	१५०	१२४९
३)	अमरावती	२२५९	५३४	२७९३
४)	औरंगाबाद	३३५३	१६१५	४९६८
५)	भंडारा	१३१३	१८०	१४९३
६)	बीड	२७८३	६६०	३४४३
७)	बुलढाणा	२९२१	३१८	३२३९
८)	चंद्रपूर	१७७७	५१०	२२८७
९)	धुळे	१६९५	२६०	१९५५
१०)	गडचिरोली	१०६५	७७	११४२
११)	गोंदिया	१४८६	१७९	१६६५
१२)	हिंगोली	११६५	२६२	१४२७
१३)	जळगाव	३३९८	९८७	४३८५
१४)	जालना	२३५४	५०१	२८५५
१५)	कोल्हापूर	३१४१	८५२	३९९३
१६)	लातूर	२८३७	६१६	३४५३
१७)	मुंबई उपनगर	*	७०८	७०८
१८)	मुंबई शहर	*	१८५९	१८५९
१९)	नागपूर	२२२६	१५२९	३७५५
२०)	नांदेड	२९४४	७१२	३६५६
२१)	नंदुरबार	१४४४	२५३	१६९७
२२)	नाशिक	४४४५	९८५	५४३०
२३)	उस्मानाबाद	१९७३	३७३	२३४६
२४)	पालघर	२६१७	३०६	२९२३

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१२९)

इयत्ता आठवी				
ग्रामीण शहरी विद्यार्थी सहभाग संख्या				
अ. क्र.	जिल्हा	ग्रामीण	शहरी	एकूण
२५)	परभणी	१८४९	५८४	२४३३
२६)	पुणे	३२९९	२१०२	५४०१
२७)	रायगड	१६६०	२९७	१९५७
२८)	रत्नागिरी	१३३५	१८०	१५१५
२९)	सांगली	२५८२	७७५	३३५७
३०)	सातारा	३२६८	३१३	३५८१
३१)	सिंधुदुर्ग	९७१	६९	१०४०
३२)	सोलापूर	३६५५	१५०८	५१६३
३३)	ठाणे	१४०३	१९१३	३३१६
३४)	वर्धा	११९३	३४९	१५४२
३५)	वाशिम	११९७	२९१	१४८८
३६)	यवतमाळ	३४७६	४८२	३९५८
	राज्य	७९००२	२३७८४	१०२७८६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३०)

परिशिष्ट - १४

इयत्ता आठवी				
लिंगनिहाय सहभागी विद्यार्थी संख्या				
अ. क्र.	जिल्हा	मुले	मुली	एकूण
१)	अहमदनगर	२६८३	२६३१	५३१४
२)	अकोला	६१५	६३४	१२४९
३)	अमरावती	१३६४	१४२९	२७९३
४)	औरंगाबाद	२४३९	२५२९	४९६८
५)	भंडारा	७११	७८२	१४९३
६)	बीड	१७१५	१७२८	३४४३
७)	बुलढाणा	१५२९	१७१०	३२३९
८)	चंद्रपूर	१०३२	१२५५	२२८७
९)	धुळे	८७२	१०८३	१९५५
१०)	गडचिरोली	५६३	५७९	११४२
११)	गोंदिया	८१०	८५५	१६६५
१२)	हिंगोली	६५८	७६९	१४२७
१३)	जळगाव	२२१५	२१७०	४३८५
१४)	जालना	१३६३	१४९२	२८५५
१५)	कोल्हापूर	१९४१	२०५२	३९९३
१६)	लातूर	१६०४	१८४९	३४५३
१७)	मुंबई उपनगर	३१९	३८९	७०८
१८)	मुंबई शहर	८५९	१०००	१८५९
१९)	नागपूर	१८११	१९४४	३७५५
२०)	नांदेड	१६०५	२०५१	३६५६
२१)	नंदुरबार	७५३	९४४	१६९७
२२)	नाशिक	२६१९	२८११	५४३०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३१)

अ. क्र.	जिल्हा	मुले	मुली	एकूण
२३)	उस्मानाबाद	११२२	१२२४	२३४६
२४)	पालघर	१४४५	१४७८	२९२३
२५)	परभणी	९५७	१४७६	२४३३
२६)	पुणे	२५८९	२८१२	५४०१
२७)	रायगड	९३०	१०२७	१९५७
२८)	रत्नागिरी	७४४	७७१	१५१५
२९)	सांगली	१६२०	१७३७	३३५७
३०)	सातारा	१६२७	१९५४	३५८१
३१)	सिंधुदुर्ग	५३०	५१०	१०४०
३२)	सोलापूर	२३६७	२७९६	५१६३
३३)	ठाणे	१५१६	१८००	३३१६
३४)	वर्धा	७२०	८२२	१५४२
३५)	वाशिम	७०७	७८१	१४८८
३६)	यवतमाळ	१८८१	२०७७	३९५८
	राज्य	४८८३५	५३९५१	१०२७८६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३२)

परिशिष्ट - १५

इयत्ता आठवी								
दिव्यांग प्रकारानुसार - सहभागी विद्यार्थी संख्या								
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	A	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D	एकूण
१)	अहमदनगर	१०	९	४		६	७	३६
२)	अकोला	६	४	१	१	३		१५
३)	अमरावती	९	१०	१		५	५	३०
४)	औरंगाबाद	६	८	१२	८	७	८६	१२७
५)	भंडारा	२	२	१	५	७	३	२०
६)	बीड	२०	८	३	११	५	८	५५
७)	बुलढाणा	८	८	२	५	३	३७	६३
८)	चंद्रपूर	२१	८	१	४	२	२२	५८
९)	धुळे	२		५		१	३४	४२
१०)	गडचिरोली	३	३				४	१०
११)	गोंदिया	१३			१		४	१८
१२)	हिंगोली	९	५	१		२	२	१९
१३)	जळगाव	२	५	१		२	५	१५
१४)	जालना	११	५	२	६	३	३७	६४
१५)	कोल्हापूर	४	२	७	१	५	६	२५
१६)	लातूर	१८	८	३	४	२	३३	६८
१७)	मुंबई उपनगर	२		१		३	१	७
१८)	मुंबई शहर	३	१	२	५	३	२	१६
१९)	नागपूर	२९	१४	४	६	८	६	६७
२०)	नांदेड	२६	६	१	३	६	१४	५६
२१)	नंदुरबार	१	२	३		२		८
२२)	नाशिक	८	११	१२	१	३	८	४३

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३३)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	A	VI	HI	S and LD	ID	Oth. D	एकूण
२३)	उस्मानाबाद	७	२	४	१	३	२	१९
२४)	पालघर	७	३	५		४	३४	५३
२५)	परभणी	५३	१५	२		१	४	७५
२६)	पुणे	२५	७	८	३	६	३	५२
२७)	रायगड	३	१	२	५		५	१६
२८)	रत्नागिरी	७	१		१	३	६	१८
२९)	सांगली	१६	३	२	२	४	३६	६३
३०)	सातारा	१३	४	५	५	८	१६	५१
३१)	सिंधुदुर्ग	१	३	१	१	४	२	१२
३२)	सोलापूर	२१	१०	३	१	११	१९	६५
३३)	ठाणे	४३	२	३	६	१४	१४	८२
३४)	वर्धा	३	१	३	३	७	४	२१
३५)	वाशिम	४			१	१	२	८
३६)	यवतमाळ	१२	४	३	५	४	१९	४७
	राज्य	४२८	१७५	१०८	९५	१४८	४९०	१४४४

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३४)

परिशिष्ट - १६

इयत्ता आठवी								
संवर्गनिहाय विद्यार्थी सहभाग								
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GEN	NT	SBC	एकूण
१)	अहमदनगर	६९७	६९५	६९३	२३०६	८९७	२६	५३९४
२)	अकोला	४२६	१५०	४०१	६२	१७९	३१	१२४९
३)	अमरावती	६२९	७१७	८४९	१४४	३५५	९९	२७९३
४)	औरंगाबाद	९९७	२७०	७७३	२०७५	८४५	८	४९६८
५)	भंडारा	१९१	९०	९३९	१५	१७३	८५	१४९३
६)	बीड	६४०	७३	३५४	१४१९	९४९	८	३४४३
७)	बुलढाणा	८१०	२४९	१२३१	१६७	७०६	७६	३२३९
८)	चंद्रपूर	२९९	५००	१००८	७९	३५८	४३	२२८७
९)	धुळे	१३३	८०४	६०८	११८	२६१	३१	१९५५
१०)	गडचिरोली	१३१	५८०	२५२	५३	१०८	१८	११४२
११)	गोंदिया	१९९	३२७	८६३	२७	१२८	१२१	१६६५
१२)	हिंगोली	३००	१६६	१८४	४५७	३१०	१०	१४२७
१३)	जळगाव	५०२	८७४	१९७०	२७०	६९१	७८	४३८५
१४)	जालना	५०७	५३	४१३	१३७०	४९९	१३	२८५५
१५)	कोल्हापूर	६४२	१६	४८४	२३६५	४११	७५	३९९३
१६)	लातूर	७७८	१५०	४३७	१४७६	५९७	१५	३४५३
१७)	मुंबई उपनगर	३२०	३४	९९	१९०	६२	३	७०८
१८)	मुंबई शहर	४२७	५९	३६५	८०४	१८५	१९	१८५९
१९)	नागपूर	८३४	४४१	१६३७	२३२	४२९	१८२	३७५५
२०)	नांदेड	७०१	३७८	५३१	११७६	८३६	३४	३६५६
२१)	नंदुरबार	४५	१३४८	१४५	६८	७३	१८	१६९७
२२)	नाशिक	५९६	२३२२	१००४	९७९	५२१	८	५४३०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३५)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	SC	ST	OBC	GEN	NT	SBC	एकूण
२३)	उस्मानाबाद	४१०	६१	२७९	१२०८	३७४	१४	२३४६
२४)	पालघर	४१	२३४९	१६२	२०९	५०	११२	२९२३
२५)	परभणी	४२५	७५	३१७	९९१	६१८	७	२४३३
२६)	पुणे	१२२५	३०२	७४७	२१००	९९०	३७	५४०१
२७)	रायगड	१३५	४७९	७८७	३५०	१५३	५३	१९५७
२८)	रत्नागिरी	१३७	२७	९११	२४५	११६	७९	१५१५
२९)	सांगली	४९५	०५	४७९	१५७४	७६१	४३	३३५७
३०)	सातारा	४८१	५०	५२९	१८६७	६३६	१८	३५८१
३१)	सिंधुदुर्ग	७४	०४	२८२	५८४	७२	२४	१०४०
३२)	सोलापूर	८८२	१०५	७६०	२२६६	९७९	१७१	५१६३
३३)	ठाणे	६११	५६८	१०१४	८०५	२८७	३१	३३१६
३४)	वर्धा	२०३	३०९	६४४	५५	२५२	७९	१५४२
३५)	वाशिम	३५९	११२	६६७	७४	२७४	०२	१४८८
३६)	यवतमाळ	४८१	८८१	१७७४	१७९	४९८	१४५	३९५८
	राज्य	१६७६३	१५६२३	२४५९२	२८३५९	१५६३३	१८१६	१०२७८६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३६)

परिशिष्ट - १७

इयत्ता आठवी				
व्यवस्थापन निहाय सहभागी शाळा संख्या				
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा	एकूण
१)	अहमदनगर	१०३५	४२७९	५३१४
२)	अकोला	३४६	९०३	१२४९
३)	अमरावती	७४३	२०५०	२७९३
४)	औरंगाबाद	१९०४	३०६४	४९६८
५)	भंडारा	२१५	१२७८	१४९३
६)	बीड	११३५	२३०८	३४४३
७)	बुलढाणा	१३९९	१८४०	३२३९
८)	चंद्रपूर	५९७	१६९०	२२८७
९)	धुळे	४१०	१५४५	१९५५
१०)	गडचिरोली	४७९	६६३	११४२
११)	गोंदिया	४८९	११७६	१६६५
१२)	हिंगोली	७६८	६५९	१४२७
१३)	जळगाव	५६६	३८१९	४३८५
१४)	जालना	१५०१	१३५४	२८५५
१५)	कोल्हापूर	४९४	३४९९	३९९३
१६)	लातूर	९५४	२४९९	३४५३
१७)	मुंबई उपनगर	७०७	१	७०८
१८)	मुंबई शहर	२९	१८३०	१८५९
१९)	नागपूर	७८७	२९६८	३७५५
२०)	नांदेड	१३०४	२३५२	३६५६
२१)	नंदुरबार	५७३	११२४	१६९७
२२)	नाशिक	१९०१	३५२९	५४३०

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३७)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था शाळा	खाजगी अनुदानित शाळा	एकूण
२३)	उस्मानाबाद	७०४	१६४२	२३४६
२४)	पालघर	२१८४	७३९	२९२३
२५)	परभणी	१२१६	१२१७	२४३३
२६)	पुणे	१४२०	३९८१	५४०१
२७)	रायगड	३९८	१५५९	१९५७
२८)	रत्नागिरी	१६८	१३४७	१५१५
२९)	सांगली	५२६	२८३१	३३५७
३०)	सातारा	३६२	३२१९	३५८१
३१)	सिंधुदुर्ग	१५२	८८८	१०४०
३२)	सोलापूर	८६५	४२९८	५१६३
३३)	ठाणे	१२३८	२०७८	३३१६
३४)	वर्धा	४३६	११०६	१५४२
३५)	वाशिम	२०१	१२८७	१४८८
३६)	यवतमाळ	१६१२	२३४६	३९५८
	राज्य	२९८१८	७२९६८	१०२७८६

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३८)

परिशिष्ट - १८
इयत्ता - तिसरी

सर्वेक्षणासाठी निश्चित केलेल्या विषयनिहाय अध्ययन निष्पत्ती व क्र.			
अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती क्र.
१)	प्रथम भाषा मराठी	आकलनासह वाचन करतो. उदा. मुख्य कल्पना, तपशील, क्रम, निष्कर्ष काढतो.	L ३०४
२)	प्रथम भाषा मराठी	वर्गाच्या भिंतीवर लिहिलेल्या अथवा लावलेल्या कविता, पोस्टर्स, तक्ते वाचतो.	L ३१२
३)	गणित	९९९ पर्यंतच्या संख्या स्थानिक किमतीचा उपयोग करून वाचतात व लिहितात.	M ३०१
४)	गणित	तीन अंकी संख्यांची बिनहातच्याची व हातच्याची बेरीज व वजाबाकी यांचा वापर करून दैनंदिन जीवनातील साधे प्रश्न सोडवितात.	M ३०३
५)	गणित	१० पर्यंतचे पाढे तयार करतो आणि त्यांचा दैनंदिन जीवनात वापर करतो.	M ३०४
६)	गणित	परिस्थिती/संदर्भ यांचे विश्लेषण करून संख्यांवरील योग्य क्रियांचा वापर करतात.	M ३०५
७)	गणित	अप्रमाणित एककाच्या मदतीने विविध भांड्यांच्या धारकता/क्षमतांची तुलना करतात.	M ३०६
८)	गणित	दिनदर्शिकेतील विशिष्ट दिवस आणि तारीख ओळखतात.	M ३०८
९)	गणित	डॉट ग्रिड कागद वापरून, घड्या घालून, कागद कापून, सरळरेषेच्या साहाय्याने द्विमितीय आकार तयार करतात.	M ३०९
१०)	गणित	कडा, कोपरे आणि कर्णाच्या संख्येवरून द्विमितीय आकाराचे वर्णन करतात.	M ३१०
११)	गणित	दिलेल्या आकारात जागा उरणार नाही अशा पद्धतीने दिलेल्या टाइल्सचा वापर करून जागा भरतो.	M ३११
१२)	गणित	सेंटिमीटर व मीटर या प्रमाणित एककांच्या साहाय्याने लांबी व अंतर मोजतात किंवा अंदाज करतात आणि एककातील संबंध ओळखतात.	M ३१२
१३)	गणित	घड्याळाचा वापर करून तासांमधील वेळ अचूक सांगतो.	M ३१७
१४)	गणित	साधे आकार आणि संख्यामालिका या प्रकारच्या आकृतिबंधांचा विस्तार करतात.	M ३१८
१५)	गणित	ताळ्याच्या खुणांच्या साहाय्याने माहितीची नोंद करतात. चित्रांच्या साहाय्याने माहिती दर्शवितात आणि निष्कर्ष काढतात.	M ३१९

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१३९)

परिशिष्ट - १९
इयत्ता - पाचवी

सर्वेक्षणासाठी निश्चित केलेल्या विषयनिहाय अध्ययन निष्पत्ती व क्र.			
अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्र.	अध्ययन निष्पत्ती नाव
१)	प्रथम भाषा मराठी	L ५०८	आकलनासह मजकूर वाचतो, तपशील आणि घटनांचा क्रम शोधतो.
२)	गणित	M ४०१	दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.
३)	गणित	M ४१८	दैनंदिन जीवनातील घटनांना लागणारा वेळ किंवा घटनांमधील कालावधी पुढे मोजून किंवा मागे मोजून, तसेच बेरीज-वजाबाकी करून गणन करतात.
४)	गणित	M ४२१	गोळा केलेली माहिती सारणी व स्तंभाकृतीने दाखवतात व अनुमान काढतात.
५)	गणित	M ५०४	१००० पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मूलभूत अंकगणिती क्रिया करतात.
६)	गणित	M ५०५	समूहाचा भाग दर्शविणारी संख्या शोधतात.
७)	गणित	M ५०६	दिलेल्या अपूर्णाकांचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात व तयार करतात.
८)	गणित	M ५०९	काटकोन, लघुकोन, विशालकोन यांचे वर्गीकरण करून कोन काढतात व त्यांचे रेखाटन करतात.
९)	गणित	M ५१२	नेहमीच्या वापरातील लांबी, वस्तुमान, धारकता यांच्या एककांचा संबंध जोडतात आणि मोठी एकके छोट्या एककात व छोटी एकके मोठ्या एककात रूपांतरित करतात.
१०)	गणित	M ५१४	नाणी, नोटा, लांबी, वजन, धारकता व कालावधी यांच्या मापनातील उदाहरणे वा समस्या सोडविण्यासाठी चार मूलभूत अंकगणिती क्रियांचा वापर करतात.
११)	गणित	M ५१५	चौरस संख्या व त्रिकोणी संख्या यांचे आकृतिबंध ओळखतात.
१२)	गणित	M ५१६	दैनंदिन व्यवहारातील विविध प्रकारची माहिती गोळा करतात. सारणीरूपात व चित्रालेखाने दर्शवितात.

परिशिष्ट - १९
इयत्ता - आठवी

सर्वेक्षणासाठी निश्चित केलेल्या विषयनिहाय अध्ययन निष्पत्ती व क्र.			
अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती नाव
१)	प्रथम भाषा मराठी	L८१३	लिखित मजकुराचे, साहित्याचे आकलनासह वाचन करतो. वाचताना तपशील, पात्रे, मुख्य कल्पना व घटनांचा क्रम ओळखतो.
२)	गणित	M६०७	विविध उदाहरणे सोडविण्यासाठी एकमान पद्धत वापरतात.
३)	गणित	M६२०	सभोवताली आढळणाऱ्या आयताकृतीचे क्षेत्रफळ आणि परिमिती काढतात.
४)	गणित	M६२१	दिलेल्या/गोळा केलेल्या माहितीची मांडणी सारणी आणि चित्रालेख/स्तंभालेखाद्वारे करतात आणि अर्थनिर्वचन करतात.
५)	गणित	M७०६	मोठ्या संख्यांचे गुणाकार, भागाकार करण्यासाठी संख्यांच्या घातांकित रूपाचा उपयोग करतात.
६)		M७०७	बैजिक राशींची बेरीज, वजाबाकी करतात.
७)	गणित	M७१०	शतमानाचे साध्या व दशांश अपूर्णाकांत रूपांतर करण्याचे प्रश्न तसेच उलट प्रकारचे प्रश्न सोडवितात.
८)	गणित	M७१७	चौकोन एकरूपतेचे गुणधर्म वापरून उदाहरणे सोडवितात.
९)	गणित	M७१९	दैनंदिन व्यवहारातील अनुभवांतून जमविलेल्या सांख्यिकी माहितीवरून प्रातिनिधिक संख्या (मध्य) काढतात.
१०)	गणित	M७२१	स्तंभालेखावरून माहितीचे अर्थनिर्वचन करतात. उदाहरणार्थ, थंडीपेक्षा उन्हाळ्यामध्ये विजेचा वापर जास्त असतो.
११)	गणित	M८०२	दिलेल्या दोन परिमेय संख्यांमधील जास्तीत जास्त परिमेय संख्या शोधून काढतात.
१२)	गणित	M८०३	२,३,४,५,६,९ आणि ११ च्या विभाज्यतेच्या कसोट्या सिद्ध करतात.
१३)	गणित	M८०४	विविध पद्धतीने वर्ग, घन, वर्गमूळ व घनमूळ काढतात.
१४)	गणित	M८०७	चलाचा वापर करून कोडी व दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे सोडवितात.
१५)	गणित	M८०८	दैनंदिन जीवनातील समस्या सोडविण्यासाठी बैजिक नित्य समानतांचा वापर करतात.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३ : (१४१)

अ. क्र.	विषय	अध्ययन निष्पत्ती	अध्ययन निष्पत्ती नाव
१६)	गणित	M८०९	सूट आणि चक्रवाढ व्याजावरील उदाहरणात, नफा अथवा तोटा काढण्यासाठी शेकडेवारीच्या संकल्पनांचा उपयोग करतात.
१७)	गणित	M८१०	छापील किंमत व प्रत्यक्ष सूट दिलेली असता शेकडा सूट काढतात किंवा विक्री किंमत आणि नफा दिला असता शेकडा नफा काढतात.
१८)	गणित	M८११	सम चलन आणि व्यस्त चलन यांवर आधारित उदाहरणे सोडवितात.
१९)	गणित	M८१२	समांतरभुज चौकोनाचे गुणधर्म पडताळून पाहतात आणि त्यांच्यातील संबंध कारणे देऊन स्पष्ट करतात.
२०)	गणित	M८१५	चौकोनी कागद किंवा आलेख कागद यांचा वापर करून बहुभुजाकृती आणि समलंब चौकोन यांचे अंदाजे क्षेत्रफळ काढतात आणि सूत्राचा वापर करून पडताळा घेतात.
२१)	गणित	M८१७	आकृतिबंधाच्या साहाय्याने ऑयलरच्या सूत्राचा पडताळा घेतात.
२२)	गणित	M८१८	इष्टिकाचिती व वृत्तचिती आकाराच्या वस्तूंचे पृष्ठफळ व घनफळ काढतात.
२३)	गणित	M८१९	स्तंभालेख आणि वर्तुळालेख काढतात आणि अर्थनिर्वचन करतात.

राज्यस्तरीय अध्ययन संपादनूक सर्वेक्षण : २०२२-२३

अहवाल निर्मिती - तज्ज्ञ/अधिकारी

श्रेयनामावली

अ. क्र.	तज्ज्ञ/अधिकारी नाव	पद	कार्यालय नाव
१)	डॉ. राजेंद्र भोई	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, कोल्हापूर
२)	डॉ. संजय येवते	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, जालना
३)	श्री. बाळकृष्ण वाटेकर	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
४)	डॉ. अमोल डोंबाळे	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, फलटण
५)	डॉ. दत्तात्रय थिटे	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, अकोला
६)	डॉ. गीतांजली बोरुडे	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, परभणी
७)	श्री. गणेश शिंदे	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, परभणी
८)	श्रीम. सरस्वती सूर्यवंशी	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, गोंदिया
९)	डॉ. संदिप पवार	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, सिंधुदुर्ग
१०)	श्री. भालचंद्र पाटील	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, धुळे
११)	श्री. पवन मानकर	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, अमरावती
१२)	डॉ. राजेंद्र महाजन	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, नंदुरबार
१३)	श्री. नितीन भालचक्र	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, अकोला

